

KEREM EVRANDIR ★ İREM ALPTEKİN ★ MÜJGAN BANU YEĞİN

Suçüstü

2026 - 15 ISSN Numarası: 3062-2913

polisimiz var!

AHMET ZİYA YILDIRIM

ALPER KAYA

ASLI GEREN

ASLI SEĞMEN

AYSU ŞAHLI

BÜNYAMİN TAN

EBİDE KILIÇ

ENGİN BELKİ YILDIRIM

EVLİYA ÇELEBİ

EYLÜL İDEMEN DOĞRAMACI

GİZEM ŞİMŞEK KAYA

GÜLSEDA H. ÇELEBİ

GÜRKAN İŞSEVENLER

HALİS KOÇ

KUTAY KÜMBETLİ

OBEN REGGIO

ONUR KIRŞAVOĞLU

ÖZGE DOĞAR

TUBA KANDEMİR

UĞUR GÜNEL

2. İLK
POLİSİYE ROMAN
YARIŞMASI
KAZANANI
BU SAYIDA!

OLAY YERİ GİRİLMEZ

suçüstü

15. SAYI

2026 - MAYIS - HAZİRAN

(İKİ AYLIK PERİYOTLA YAYINLANIR)

ISSN NUMARASI: 3062-2913

Dergide yayınlanan eserlerin
yasal sorumluluğu, yazarlarına aittir.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

ALPER KAYA

YAYIN KURULU

EVLİYA ÇELEBİ

EYLÜL İDEMEN DOĞRAMACI

KAPAK TASARIM

GÖRSELLER VE MİZANPAJ

ALPER KAYA

EDİTÖR

GİZEM ŞİMŞEK KAYA

RÖPORTAJLAR

ALPER KAYA

X @ /SUCUSTU

www.sucustu.net

İLETİŞİM: [sucustu\[et\]sucustu.net](mailto:sucustu[et]sucustu.net)

ÖYKÜLER

ALLAN DICKSON

(ÇEV. BÜNYAMİN TAN)

ASLI SEĞMEN

GÜLSEDA H. ÇELEBİ

ENGİN BELKİ YILDIRIM

EYLÜL İDEMEN DOĞRAMACI

YAZILAR

AHMET ZİYA YILDIRIM

ASLI GEREN

AYSU ŞAHLI

EBİDE KILIÇ

EVLİYA ÇELEBİ

GİZEM ŞİMŞEK KAYA

GÜRKAN İŞSEVENLER

KUTAY KÜMBETLİ

OBEN REGGIO

ONUR KIRŞAVOĞLU

ÖZGE DOĞAR

TUBA KANDEMİR

KARİKATÜR

UĞUR GÜNEL

İSTANBUL
ÜNİVERSİTESİ
CERRAHPAŞA

Temel Adli Bilimler Eğitimi

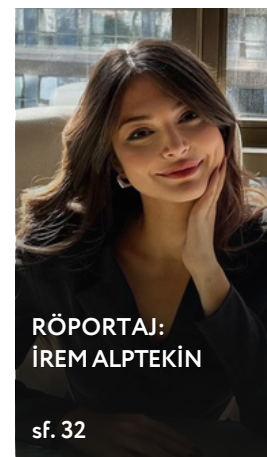
40 Saat Online Eğitim
02 - 27 Haziran 2026

SUCUSTU10
KODUYLA
KAYDOLURSANIZ
%10 İNDİRİM!

2. İZMİR POLİSİYE ŞENLİĞİ'NDEYDİK!	05
WEB'DE NE VAR?	06
KİTAP İNCELEMESİ: HAVANA'DAKİ ADAMIMIZ GÜRKAN İŞSEVENLER	07
ÇOCUKLARIN SEÇİM HAKKI ÖZGE DOĞAR	08
GERÇEK SUÇLAR: KARİNDEŞEN JACK ASLI GEREN	10
YENİ KİTAP SOHBETLERİ KEREM EVRANDIR ALPER KAYA	13
TEFRİKA: VİRD - I. BAB: KÂTİP - 2. BÖLÜM ENGİN BELKİ YILDIRIM	15
SİNEMA VE GERÇEK SUÇUN SARSICI BULUŞMASI GİZEM ŞİMŞEK KAYA	18
POE VE AYRILMAZ PELERİNİ EBİDE KILIÇ	20
ÇİZGİ ROMAN K9	22
2. İLK POLİSİYE ROMAN YARIŞMASI SONUCU	28
AFİŞÜSTÜ: THE HOUSEMAID TUBA KANDEMİR	29
KARİKATÜR UĞUR GÜNEL	31
RÖPORTAJ: İREM ALPTEKİN	32
SUÇ VE SPOR: "KORKUNÇ TÜRK" KOCA YUSUF EFSANESİ OBEN REGGIO	35
ÖYKÜ: AMİVİTA ASLI SEĞMEN	37
DİJİTALİN YENİ YILDIZLARI HALİS KOÇ	41
YASAKLI SUÇLAR: CANNİBAL HOLOCAUST KUTAY KÜMBETLİ	42
RÖPORTAJ: BERKE KILIÇ	43
KİTAP İNCELEMESİ: SEVGİLER, ANNEN AYSU ŞAHLI	45
TEFRİKA: TÜTÜN SOĞUĞU 4. BÖLÜM GÜLSEDA H. ÇELEBİ	46
ASYLUM İNCELEMESİ AHMET ZİYA YILDIRIM	49
ÖYKÜ: NÖBET EYLÜL İDEMEN DOĞRAMACI	52
UFAK TEFEK OLMAYAN CİNAYETLER: HİS & HERS EVLİYA ÇELEBİ	55
MELBOURNE CİNAYETİ - 2 ALLAN DICKSON (ÇEV. BÜNYAMİN TAN)	56
İSTANBUL'DAN BİR FESTİVAL DAHA GEÇTİ ONUR KIRSAVOĞLU	59

GÜZEL HABERLER, YENİLİKLER VE VEDALAR...

Yılı yarılamaya hazırlanıyoruz ve işte, gene dopdolu ve geniş bir çeşitliliğe sahip bir sayıyla karşınızdayız.

Geride bıraktığımız iki ay bizim için hem üzücü hem de sevindirici gelişmeler içeriyordu. Dergimizde kitap kritiklerine yer verdiğimiz, uzun yıllardır Dedektif Dergi'de kritiklere imza atan Hüseyin Sadıç'ı kaybettiğimizi üzülenek öğrendik.

Güzel şeyler de oldu... Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da İzmir Polisiye Şenliği'ndeydik! Bu etkinliğe dair detaylara ilerleyen sayfalarda ulaşabilirsiniz.

Kurumsal işbirliklerimiz ise artarak devam ediyor: ArchEd Group'un 2-27 Haziran 2026 tarihlerinde online olarak gerçekleştireceği **Temel Adli Bilimler Eğitimi** için başvuru formunuza SUCUSTU10 kodunu yazmanız hâlinde %10 indirim sizi bekliyor!

Mayıs ayında bir de sürpriz bir buluşmamız var: **Olay Yeri Kitap Kulübü**, 9 Mayıs Cumartesi akşamı SUÇÜSTÜ'nü ağırıyor. Detaylara sosyal medya hesaplarımızdan ulaşabilirsiniz!

Ocak ayından bu yana, www.sucustu.net sitemizi bir haber portalına dönüştürdük ve her gün üç içeriği sizlerle buluşturuyoruz. Dergimizin yayın periyodu çerçevesinde, iki aylık dönemde en çok ilgi gören beş içeriğe de artık bu sayfalardan ulaşabileceksiniz!

İlkini 2024 yılında düzenlediğimiz ve 2025 yılında, birinci eseri kitaplaştırdığımız "**İlk Polisiye Roman Yarışması**" yeni birincisini selamlıyor. Dergimizin sayfalarında detaylı duyuruyu bulabilirsiniz.

Gelelim 15. sayımıza... Bakalım bu sayımızda sizi neler bekliyor?

Bu sayımızın röportaj konukları ilk romanı Denizoğlan - Madalyonun Peşinde ile Kerem Evrandır, iş hukukuna dair konuştuğumuz Avukat İrem Alptekin ve çevirileriyle suç türünü takip edenlerin radarına yeni giren bir çevirmen olan Müjgan Banu Yeğin.

Aslı Geren, "*Gerçek Suçlar*" köşesinde Karındaşen Jack'i; Kutay Kümbetli ise "*Yasaklı Suçlar*" sayfasında yönetmeninin yargılandığı Cannibal Holocaust filmini anlatıyor.

Oben Reggio, 'Suç ve Spor' ilişkisini ele aldığı yazılarında bu kez bizi çok daha geçmişe götürüyor ve Korkunç Türk Koca Yusuf efsanesini satır satır işliyor. Ahmet Ziya Yıldırım'ın oyun incelemeleri ise Asylum ile devam ediyor.

Tuba Kandemir, suç filmlerinin afişlerini görsel unsurlar üzerinden değerlendirdiği *Afişüstü* sayfasında The Housemaid filminin afişini ele alıyor.

Özge Doğar'ın çocuklara karşı işlenen suçları ele aldığı köşesinde bu kez, çocukların seçim hakkı kavramı irdeleniyor.

Sinema ve dizi içeriklerimizi sevenler için seçenek bol: Gizem Şimşek Kaya "*Gerçeğin Gölgesi*" ile gerçek olaylardan esinlenen filmlerin gerçeklikle ilişkisini irdeliyor, Halis Koç Türk oyuncuların rol aldığı iki dijital diziyi "*Dijitalin Yeni Yıldızları*" yazısında ele alıyor, Evliya Çelebi "*His & Hers*" dizisinin yerli bir yapımla olan benzerliğini işliyor, Onur Kırşavoğlu ise İstanbul Film Festivali'ne bir bakış atıyor.

Kitap incelemelerimiz ise dopdolu! Ebide Kılıç'ın *Solgun Mavi Gözler*, Gürkan İşsevenler'in *Havana'daki Adamımız*, Aysu Şahli'nin ise *Sevgiler, Annen* romanlarına dair inceleme yazıları 15. sayımızın içerikleri arasında.

Uğur Günel'in karikatürleri ve benim çevirimle sizlerle buluşan tam macera çizgi romanlar da bu sayımızda sizi bekliyor.

Engin Belki Yıldırım "*VİRD*" tefrikasının, Bünyamin Tan ise Allan Dickson çevirisi olan *Melbourne Cinayeti* öyküsünün ikinci bölümleriyle; Gülseda H. Çelebi "*Tütün Soğuğu*" tefrikasının dördüncü ve final bölümüyle aramızda.

Tefrikaların yanı sıra Eylül İdemem Doğramacı'nın "*Nöbet*", Aslı Seğmen'in ise "*Amivita*" öyküsünü dergimizde bulabilirsiniz.

Sözün özü...

SUÇÜSTÜ, suçla dair ne varsa onları yakalamaya devam edecek.

Dileriz ki eşlik etmeye devam edersiniz!

Alper Kaya

SENİ UNUTMAYACAĞIZ

Kitap kritikleriyle dergimize katkı sunan sevgili **Hüseyin Sadıç**'i yitirdiğimizi büyük bir üzüntüyle öğrendik. Özellikle yerli yazarların eserlerine dair getirdiği yorumlarla hem yazarlar hem de yayıncılar için adeta bir deniz feneri görevi gören kıymetli dostumuzu hiç unutmayacağız.

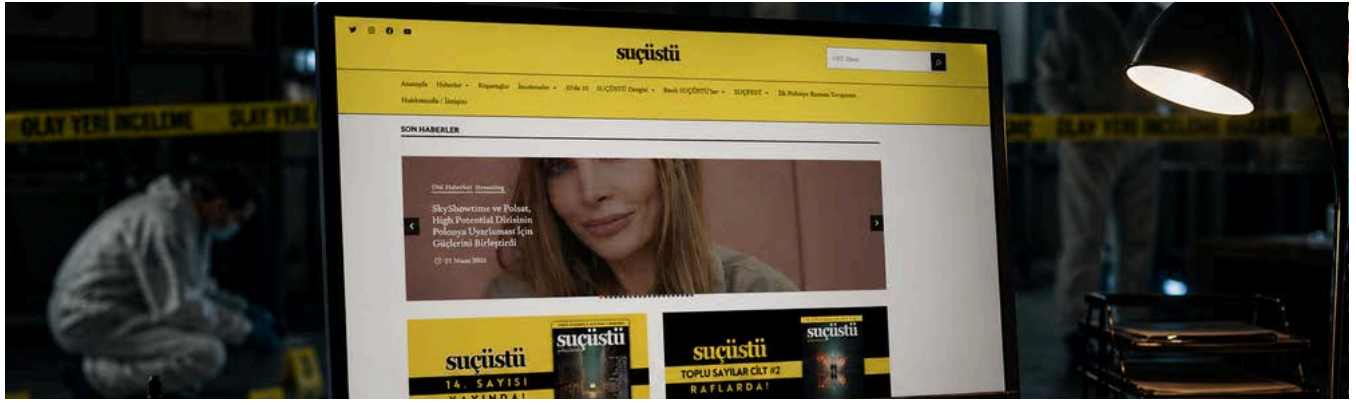
Geçen yıl birincisi düzenlenen ve SUÇÜSTÜ olarak bu yıl olduğu gibi geçen yıl da destekçileri arasında olduğumuz **İzmir Polisiye Şenliği**, 11 Nisan 2026'da ikinci kez düzenlendi.

Genel yayın yönetmenimiz Alper Kaya, yazarlarımızdan Dr. Özlem Öztürk Arı ile birlikte "Suçun Edebiyatı" konusunu; Dedektif Dergi yazarlarından Gamze Yayık ile birlikte ise "Türkiye'de Dergicilik" konusunu konuştu. Mahal Edebiyat işbirliğiyle düzenlediğimiz "İlk Polisiye Roman" yarışmamızın ilk birincisi, "Küpelerini Tak Anne" kitabını geçtiğimiz eylül ayında kitaplaştırdığımız Umut Kaygısız da "İlk Roman ve Polisiye" temalı konuşma ile etkinliğin konuşmacıları arasındaydı. Bizim için oldukça gurur verici bir tabloydu bu...

Üstelik, aradan geçen bir yılda dergimizin İzmirli yazarlarının ne kadar arttığını da yerinde görme şansımız oldu! Evet, SUÇÜSTÜ İzmir tayfası (bir eksikle de olsa) ilk kez bir araya geldi!

Başta etkinliği düzenleyen Kelime Sahaf ve İzmir Düşünce Akademisi'ne; konuşmalarımızda aynı sahneyi paylaştığımız yazarımız Dr. Özlem Öztürk Arı ile Dedektif Dergi'nin kıymetli yazarlarından Gamze Yayık'a çok teşekkür ederiz!

Ocak ayından bu yana bir haber portalı misyonu üstlenen, her gün üç yeni içeriği sizinle buluşturan www.sucustu.net platformunda son iki ayın (Mart - Nisan 2026) en çok okunan beş içeriğine göz atalım!

Gerçeğin Sınırında Bir Elektrikli Süpürge Satıcısı: Graham Greene ve Havana'daki Adamımız

Graham Greene, 20. yüzyıl İngiliz edebiyatının o kendine has, hafif melankolik ama bir o kadar da muzip sesidir. Onu sadece bir casusluk yazarı olarak etiketlemek, devasa bir buzdağının sadece görünen kısmına bakmak gibidir. Greene'in dünyasında casusluk bir macera olmaktan çıkar; insanın kendi vicdaniyla, sadakatıyla ve varoluşsal sancılılarıyla girdiği bir savaşa dönüşür. Yazarın "eğlencelikler" (entertainments) kategorisine soktuğu ama aslında en sert sistem eleştirilerini barındıran eserlerinden biri olan **Havana'daki Adamımız**, bu tarzın su götürmez biçimde zirve noktasıdır.

Absürtlüğün Zirvesi: Süpürge Nükleer Tesis Yaratmak

Romanın merkezinde, Soğuk Savaş'ın o ağır paranoyasını tek bir hamleyle yanlışlıklar komedisine çeviren dâhiyane bir fikir yatar. Kahramanımız Jim Wormold, Küba'da yaşayan; tek derdi ergenlik çağındaki kızı Millynin bitmek bilmeyen masraflarını karşılamak olan, kendi hâlinde bir elektrikli süpürge satıcısıdır. Ancak hayatın cilvesi bu ya, İngiliz İstihbaratı (MI6) onu Havana'daki "kilit adam" olarak seçer. Wormold'un ne casusluk eğitimi vardır ne de politik bir davası. Tek bildiği, bu yeni iş getirdiği maaşın kızının masraflarını karşılayacağıdır.

Greene'in mizahı tam da burada, sistemin kibriyle dalga geçmeye başladığı noktada parlar. Wormold, Londra'daki merkez ofisi tatmin etmek ve maaşını garantilemek için hayali ajanlar uydurmaya başlar. Ancak asıl unutulmaz an, teknik rapor bekleyen amirlerine elektrikli süpürge parçalarının şemalarını "gizli bir askerî tesisin planları" olarak yutturmasıdır. Koca koca istihbarat şefleri, büyüteçlerle bir süpürge borusuna veya toz torbasına bakıp bunun yeni nesil bir kitle imha silahı olduğuna dair ciddi raporlar hazırlarlar. Greene burada bize şunu fısıldar: "Bürokrasi o kadar gerçeklikten kopmuştur ki, önüne koyduğunuz yalan, eğer onların beklentilerine uygunsaydı, onu mutlak gerçek olarak kabul ederler."

Anti-Kahramanın İnsani Yüzü

Jim Wormold, klasik casus tiplerinin tam zıttıdır. **O bir James Bond değildir; karizması yoktur, silah kullanmayı bilmez ve aslında sürekli korkar.** Onu okur gözünde bu kadar sevimli ve gerçek kılan şey, ahlaki esnekliğinin **kötülükten** değil, **mecburiyetten** doğmasıdır. Wormold, büyük idealler peşinde koşan bir hain değil; sadece iyi bir baba olmaya çalışan **küçük bir adam**dır.

Greene, karakterini ne bir aziz olarak resmeder ne de onu tamamen yargılar. Wormold'un yarattığı yalanlar ağı, bir noktadan sonra kontrolünden çıkarak gerçek insanların hayatına mal olmaya başladığında, romanın o mizahi havası aniden yerini Greene'in meşhur vicdan muhasebesine bırakır. İşte Greene'in ustalığı tam da buradadır: Sizi kahkahalarla güldürdüğü bir sahnenin hemen ardından, sistemin çarkları arasında ezilen bir insanın trajedisine baş başa bırakır.

Modern Dünyanın Bir Alegorisi: Dezenformasyon Çağı

Roman, yazıldığı dönemde Soğuk Savaş'ın bir parodisi olarak görülsede bugün bakıldığında çok daha geniş bir anlama bürünüyor. Günümüzün **post-truth** (gerçek ötesi) dünyasında, bilginin doğruluğundan ziyade **inandırıcılığı** ve **pazarlanabilirliği** ön plandadır. Wormold'un uydurduğu sahte ajanlar ve hayali tehditler, bugün sosyal medya algoritmalarının veya manipüle edilmiş veri akışlarının o zamanki prototipi gibidir. Greene; teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, insan faktörünün zaafalarının ve kandırılmaya olan meylinin asla değişmeyeceğini bize yıllar öncesinden haber verir.

Zamanın Ötesinden Gülümseten Bir Uyarı

En nihayetinde **Havana'daki Adamımız**, sadece bir dönem romanı değildir. Onu; sistemin hantallığına, insanın bencil ama masum hayatta kalma güdüsüne ve gerçeğin ne kadar kolay inşa edilebileceğine dair zamansız bir başyapıt olarak nitelendirebiliriz. Greene'in kalemizi sizi hem eğlendirir hem de "Acaba bizim gerçek sandığımız şeyler de birer süpürge parçası mı?" diye şüpheye düşürür. Roman bittiğinde damağınızda kalan tat, hem acı bir gülümseme hem de insan doğasına dair derin bir anlayış olacaktır. Greene, gerçeği yalanla anlatarak bize gerçeğin ta kendisini gösteren nadir ustalardan biridir!

Çocukluk çoğu zaman korunması gereken bir dönem olarak tanımlanır. Yetişkinler çocukları korumak, yönlendirmek ve onlar için en doğru kararları vermek gerektiğine inanır. Bu yaklaşımın iyi niyetli olduğu açıktır; ancak çoğu zaman çocukların kendi yaşamlarına dair söz söyleme ve seçim yapma haklarını görünmez hâle getirir. Oysa çocuk hakları perspektifinden bakıldığında çocuklar yalnızca korunması gereken bireyler değil, aynı zamanda karar süreçlerine katılma ve seçim yapma hakkına sahip öznelerdir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi çocukların görüşlerini ifade etme ve kendileriyle ilgili konularda söz sahibi olma hakkını açıkça tanımlar. Buna rağmen günlük yaşamda çocukların seçim hakkı çoğu zaman sınırlı bir alana sıkıştırılır. Çocuğa hangi oyuncuğu istediğı sorulur ama hangi okula gitmek istediğı sorulmaz. Hangi dondurmayı seçeceğine karar vermesine izin verilir ama hangi etkinliğe katılmak istediğı çoğu zaman yetişkinler tarafından belirlenir. Böylece seçim hakkı, çocuğun yaşamının temel alanlarından uzaklaştırılarak sembolik bir alana hapsedilmiş olur.

Oysa seçim yapabilmek, yalnızca bir tercih belirtmekten ibaret değildir. Seçim yapmak aynı zamanda bireyin kendisini tanıma, sorumluluk alma ve dünyayla ilişki kurma biçimidir. Çocukların seçim yapabildiğı bir ortam, onların düşünme becerilerini, özgüvenlerini ve sorumluluk duygularını güçlendirir.

Çocuk, kendi kararlarının sonuçlarını deneyimledikçe öğrenir; hangi seçimlerin kendisi için daha iyi olduğunu zamanla keşfeder. Bu süreç, çocuğun gelişiminde son derece önemli bir rol oynar.

Çocukların seçim hakkı söz konusu olduğunda yetişkinlerin en sık dile getirdiğı kaygı, çocukların doğru karar veremeyeceğı düşüncesidir. Gerçekten de çocuklar her zaman “en doğru” kararı vermezler. Ancak unutulmamalıdır ki yetişkinler de çoğu zaman doğru karar vermez. Karar verme becerisi, deneyimle gelişen bir süreçtir. Çocuğun hiç seçim yapamadığı bir ortamda bu beceriyi geliştirmesi mümkün değildir. Dolayısıyla mesele çocukların hata yapmasını engellemek değil, onlara güvenli sınırlar içinde seçim yapabilecekleri alanlar açmaktır.

Burada yetişkinlerin rolü tamamen geri çekilmek değildir. Aksine yetişkinler, çocukların seçim yapma süreçlerinde rehberlik eden kişiler olmalıdır. **Çocuğa seçenek sunmak, bu seçeneklerin sonuçlarını birlikte konuşmak ve onun düşüncelerini ciddiye almak bu sürecin önemli parçalarıdır.** Örneğin bir çocuk bir etkinliğe katılmak istemediğini söylediğinde bu durum yalnızca bir “inat” olarak yorumlanmamalı, çocuğun gerekçesi anlaşılmaya çalışılmalıdır. Belki çocuk kendini o ortamda rahat hissetmiyordur, belki başka bir şeye ilgi duyuyordur. Bu tür durumlarda çocuğu dinlemek ve onun bakış açısını anlamaya çalışmak seçim hakkının gerçek anlamda tanınmasının bir parçasıdır.

Seçim hakkı aynı zamanda çocukların bireysel kimliklerini geliştirmeleri açısından da önemlidir. Bir çocuk sürekli olarak başkalarının kararlarına göre yaşadığında kendi ilgi alanlarını, yeteneklerini ve sınırlarını keşfetmesi zorlaşır. Oysa çocukların neyi sevip sevmediklerini, hangi alanlarda kendilerini ifade etmek istediklerini keşfetmeleri için seçim yapabilecekleri alanlara ihtiyaçları vardır. Bu alanlar bazen çok küçük kararlar olabilir: hangi kitabı okuyacağı, hangi oyunu oynayacağı, odasını nasıl düzenleyeceği gibi. Ancak bu küçük kararlar zamanla daha büyük seçimlerin temelini oluşturur.

Eğitim ortamları da çocukların seçim hakkının güçlendirilebileceği önemli alanlardan biridir. Okullar çoğu zaman kuralların ve programların belirlediği katı yapılar olarak düşünülür. Oysa çocukların öğrenme süreçlerine aktif olarak katılabildiği, kendi meraklarını ve ilgi alanlarını ifade edebildiği eğitim ortamları daha yaratıcı ve özgür bireylerin yetişmesine katkı sağlar. Bir sınıfta çocukların hangi kitapların okunacağına, hangi projelerin yapılacağına ya da nasıl bir öğrenme ortamı istediklerine dair görüşlerinin alınması, onların kendilerini değerli hissetmelerini sağlar.

Çocukların seçim hakkı, yalnızca bireysel gelişim açısından değil, demokratik toplumların geleceği açısından da önemlidir. Seçim yapmayı, fikir belirtmeyi ve farklı görüşlere saygı duymayı öğrenen çocuklar, yetişkin olduklarında daha katılımcı ve sorumlu yurttaşlar hâline gelirler.

Bu nedenle çocukların görüşlerini ifade edebildikleri ve seçim yapabildikleri ortamlar aynı zamanda demokrasinin küçük ölçekli pratikleri olarak düşünülebilir.

Ne yazık ki birçok kültürde çocukların seçim hakkı hâlâ **“itaat”** kavramının gölgesinde kalmaktadır. Çocuktan beklenen çoğu zaman yetişkinlerin söylediklerini sorgulamadan kabul etmesidir. Oysa çocukların soru sorması, itiraz etmesi ve farklı bir görüş dile getirmesi sağlıklı bir gelişimin parçasıdır. Çocukların sesini kısmak yerine onların düşüncelerini ifade edebilecekleri alanlar açmak hem bireysel hem toplumsal açıdan daha güçlü bir gelecek için gereklidir.

Sonuç olarak çocukların seçim hakkı, çoğu zaman gözden kaçan fakat son derece önemli bir çocuk hakkıdır. **Çocukları yalnızca korunması gereken bireyler olarak görmek yerine onları kendi yaşamlarının aktif öznesi olarak kabul etmek gerekir.** Çocuklara seçim yapabilecekleri alanlar açmak, onların düşüncelerini ciddiye almak ve karar süreçlerine katılımlarını desteklemek, çocukluk deneyimini daha özgür ve anlamlı hâle getirir. Çünkü bir çocuğun kendisiyle ilgili konularda söz sahibi olması, yalnızca bugünün değil geleceğin de daha adil ve demokratik bir dünya olmasının temel koşullarından biridir.

KARİNDEŞEN JACK

Birçok katilin kim olduğu bilinse de hâlâ çözülmemiş ve faili belirsiz pek çok dava vardır. Bu davalar yıllar boyunca kitaplara, filmlere ve sayısız anlatıya konu olmuştur. Çünkü insan zihni belirsizlikten hoşlanmaz, cevap bulamadığında boşlukları kendi yarattığı gerçeklikle doldurur ve hikâye ne olursa olsun belirsizlikle sonlanmaz. Karindeşen Jack, şüphesiz bu çatışmanın en çarpıcı örneklerinden birisidir.

Polise gönderdiği ve kesinliği tartışmalı bir mektupla kendisine "Karindeşen Jack" adını veren katil, 1888 yılı Londra'sının sokaklarında dolaşan bir gölge gibiydi. Kurban olarak kadın seks işçilerini seçiyor ve cesetlerini boğazı kesilmiş, karın ve cinsel organları parçalanmış hâlde bırakıyordu. Bazı kurbanların iç organlarının alınmış olması, kesiklerin düzenli görünmesi suçlunun cerrahi bilgiye sahip olabileceği düşüncesini doğurmuştu. Bu durum katilin bir doktor ya da kasap olabileceği ihtimalini beraberinde getirdi. Ancak polis doktoru Thomas Bond, kesiklerin ileri düzey cerrahi bilgi gerektirmediğini savunarak görüşe karşı çıktı. Böylece katilin kimliğine dair gizem çözülmek yerine daha da derinleşti.

Kısa sürede Londra'da büyük bir korku yaratan Karindeşen Jack, gecenin hâkimi hâline gelmişti. Her an bir kadın daha vahşice öldürülebilirdi ve polisin elinde hiçbir somut kanıt yoktu. Katili gördüğünü iddia eden tanıklardan biri, onu şapkalı ve uzun paltolu bir adam olarak tarif etmiş ve bu yüzden ondan şüphelendiğini söylemişti. Öte yandan polis karakolu kendisinin Karindeşen Jack olduğunu iddia eden ya da cinayetlerle ilişkilendirilen sayısız mektupla dolup taşıyordu. Birçok şey vardı ellerinde ama hiçbiri net gerçek kanıt değildi. Katilin kimliği belirsizliğini korurken kurban sayısı da tartışma konusu hâline geldi.

Görsel: Wikipedi

O dönemde Londra'nın Doğu Yakası'nda kadınlara yönelik birçok saldırı gerçekleşmişti ve bu durum cinayetlerin kaçının aynı kişi tarafından işlendiği sorusunu doğurmuştu. Genel kabul gören beş kurban vardı: Mary Ann Nichols, Annie Chapman, Elizabeth Stride, Catherine Eddowes ve Mary Jane Kelly.

Mary Ann Nichols, Karindeşen Jack'in ilk resmî kurbanı olarak kabul edildi. Boğazı kesilmiş hâlde bulunması halk arasında paniğin ilk kıvılcımını yaktı. Diğer kurban Annie Chapman'dı, onun da boğazı kesilmişti ve de rahmi çıkarılmıştı. Bu cinayete birlikte katilin anatomik bilgiye sahip olabileceği iddiası güç kazandı. Üçüncü kurban olan Elizabeth Stride'in sadece boğazı kesilmişti, başka bir yara izi yoktu. 45 dakika sonra Catherine Eddowes'un bedeni bulundu, bir böbreği ve rahmi alınmıştı. Aynı gece art arda işlenen bu cinayetler 'Çifte Olay' olarak tarihe geçerken iki ihtimali doğurdu; ya ilk cinayet Karindeşen Jack tarafından işlenmemişti ya da bir sebepten ilk cinayeti yarım bırakmak zorunda kalmıştı. Mary Jane Kelly ise diğer kurbanlardan ayrılıyordu. Sokakta değil, bir odada öldürülmüştü. Bu cinayet katilin en vahşi saldırısı olarak kabul edildi. Kelly'nin bedeni parçalanmış, neredeyse tanınmaz hâle gelmişti.

Görgü tanıklarının ifadeleri ise birbirini tutmuyordu. Bazıları katili temiz giyimli ve dikkat çekmeyen biri olarak tanımlarken bazıları eski püskü kıyafetler içinde ürkütücü bir adam gördüğünü söylüyordu. Gerçekler bir kez daha çıkmaza girdi. Ancak katilin kurbanlara yaklaşırken panik yaratmaması onun sıradan ve göze batmayan biri olabileceği ihtimalini güçlendirdi. Cinayetlerden sonra birçok insanın yanından geçmişti, çifte cinayetin gerçekleştiği gece dahi bir kurbandan diğerine yönelirken fark edilmemişti. İnsanlar ilk kurbanın başında toplanmışken o başka bir sokakta ikinci kurbanını öldürmüştü.

Olayların ardından pek çok şüpheli dosyalara girdi ancak hiçbir iddia kesinlik kazanmadı. Cinayet mahallerine yakın kasapların neredeyse tamamı sorgulandı fakat hepsinin cinayet saatlerinde birer şahidi vardı. Katilin ticari gemilerle Londra'ya gelmiş biri olabileceği ihtimali de üzerinde durulan teorilerden biriydi. Buna rağmen katil hiçbir zaman bulunamadı. Resmî olarak kabul edilen beş cinayetin ardından saldırılar aniden durdu. Katil başka bir suçtan tutuklanmış mıydı, yalnızca bu cinayetleri mi planlamıştı, yoksa herhangi bir nedenle ölmüş müydü? Bu sorular ve daha niceleri 21. yüzyıla kadar cevapsız kalmış ve muhtemelen böyle kalmaya da devam edecektir çünkü deliller ya çelişkiliydi ya da zamanla kaybolmuştur.

Karindeşen Jack, ilk seri katil olarak kabul edilmese de bu kavramı tarihte en görünür noktaya taşıyan isimlerden biri oldu. Zamanla bir suçludan fazlasına dönüştü. Kimi zaman insanların merakla takip ettiği bir hikâyeye, kimi zaman çocukları korkutan bir hayalete, kimi zaman da Victoria döneminin karanlık yüzü olarak günümüze yansıdı. Gerçek ile kurgu arasındaki sınır giderek silikleşirken Karindeşen Jack'in hikâyesi de belirsizliğin en güçlü sembollerinden biri hâline geldi. Çözülmemiş bir suç olarak tarihte silinmek yerine her anlatıda yeniden doğarak varlığını sürdürdü. Ve belki de onu bu kadar hatırlatan şey gerçek olaylardan çok zihnimizin bir hikâyesi hâline gelerek hiçbir zaman gerçekten sona ermemiş olmasıdır.

Görsel: History.com

Görsel: Ms. Magazine

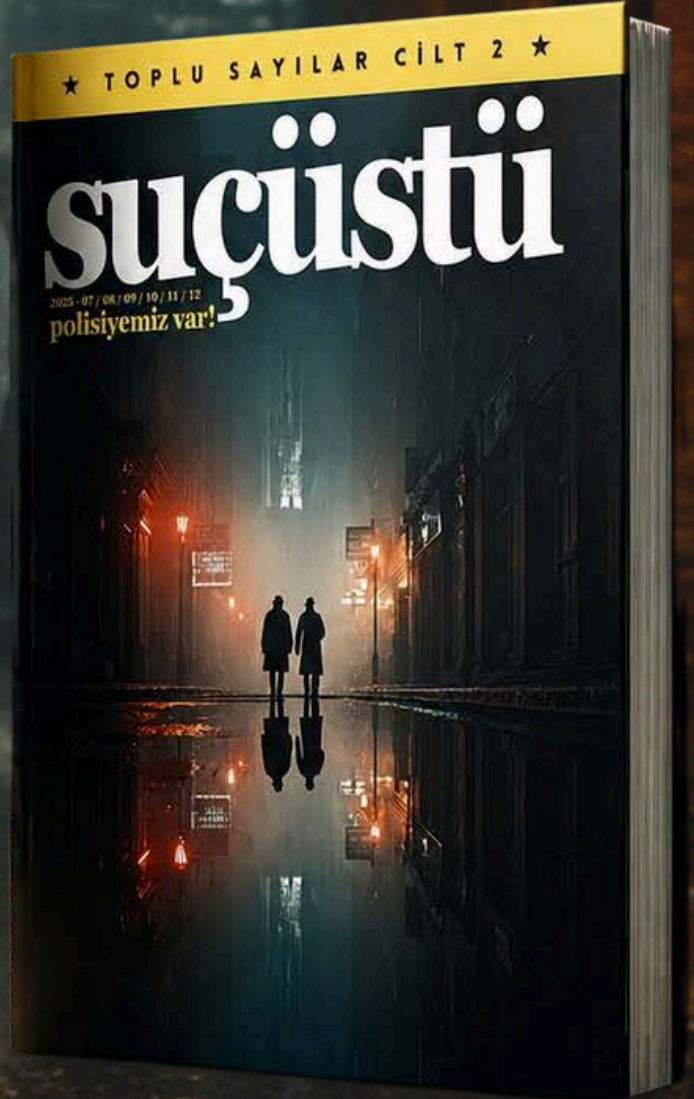
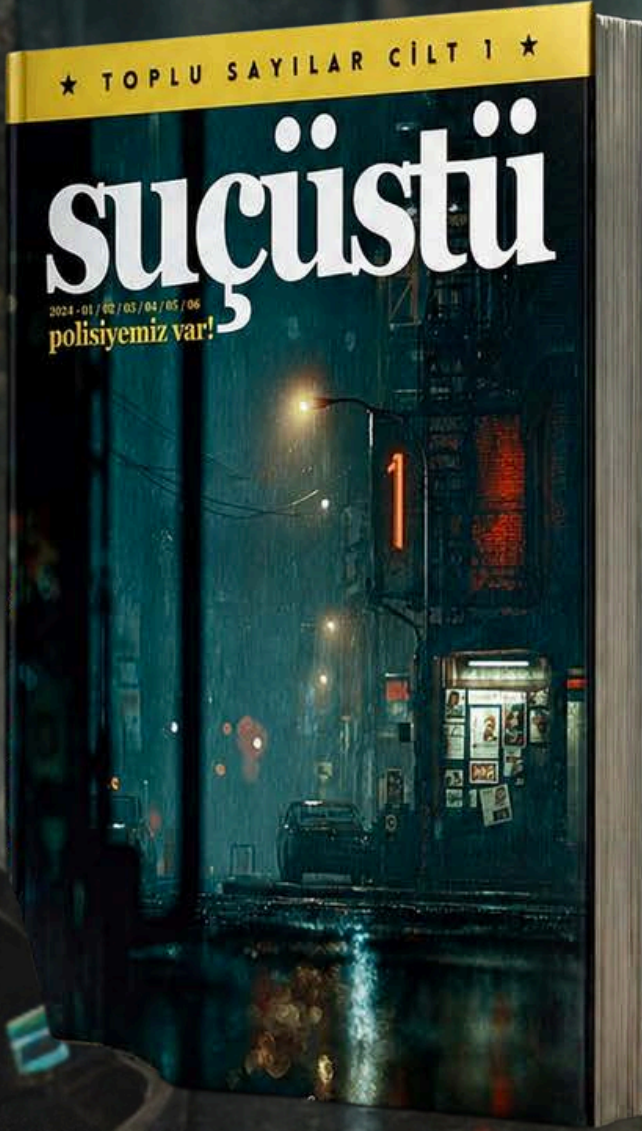

Görsel: Jack the Ripper Museum

Görsel: Guide London

SEVEREK TAKİP ETTİĞİNİZ suçüstü ARTIK BASILI!

**Dergimizin sayılarının tıpkıbasım olarak yer aldığı
toplu ciltleri internet kitapçılarında bulabilirsiniz!**

“Yazan ama üretemeyen, üreten ama okura ulaşamayan bir yazar olma riskini her an hissediyorsunuz.”

SUÇÜSTÜ'ndeki “Yeni Kitap Sohbetleri” köşemizde, **Denizoğlan - Madalyonun Peşinde** romanıyla genç okurların radarına giren **Kerem Evrandır**'ı ağırlıyoruz.

Keyifli okumalar dileriz!

Alper Kaya: “Denizoğlan Madalyonun Peşinde”... Bir ilk roman ama sizin edebiyat dünyasındaki ilk işiniz değil. Çok uzun yıllardır editör olarak, son yıllarda ise Kaçak Goril Sally Jones gibi suç edebiyatını sevenlerin de dikkatini çekebilecek bazı kitaplarda çevirmen olarak adınıza rastlıyoruz. Peki Kerem Evrandır kimdir? Bir de şahsi bir meraktan dolayı sormak istiyorum: Normalde sizi Kerem Oğuz Evrandır olarak tanıyoruz. Romana geçerken Oğuz adınızı ‘düşürmeniz’in bir nedeni var mı?

Kerem Evrandır: İsmimi nasıl kullanacağım konusunu kıymetli editörüm Müren Hanım’la konuştuk. Onun tavsiyesi ikinci ismimi düşürmem yolunda oldu. Çünkü uzun ve kendine has bir soyadım var, iki isimle birlikte kullandığımızda kapağı biraz kalabalıklaştırıyordu. Bana da böylesi mantıklı geldi. Sanıyorum bundan sonra böyle devam edeceğim.

Alper Kaya: Editörlük, çevirmenlik, yazarlık... Sizce en zorlusu hangisi ve neden?

Kerem Evrandır: Bunlara bir de senaristliği ekleyebiliriz belki, çünkü yayıncılığa da senaristlikten geçtim. Benim için editörlük zordu, çünkü bu meslek dalında kişinin öğrenebileceklerinin, bilebileceklerinin bir sınırı yok. Ek olarak, bence editörün hata yapma lüksü de yok. Yüzlerce doğru müdahalenin ardından gözden kaçan bir hata, hele bir de kitap basıldıktan sonra anlaşılıysa editörün uykusunu kaçıır. Ben kaygılı birisiyim, editörlük ve kaygı bir arada iyi yürümüyor. Be mesleği 5-6 sene kadar yaptım. Doğru dürüst bir olgunlaşma süreci ancak başlayacaktı ki bırakmak zorunda kaldım. Keşke devam edebilseydim. Çevirmenlikte pek deneyimli olduğum söylenemez, fakat çeviri editörlüğü yaptığım için bunun da ne kadar emek yoğun bir meslek olduğunu farkındayım. Benim çeviri yapmam zor, çünkü yazar refleksiyle hareket ederim. Çevrilmiş metinde yazarın metni eksiksiz aktarılmalı, deneyimli çevirmen üslubu aktarmada da ustalaşır. Ama tüm çabaya rağmen ortaya çıkan çeviri, mesleki jargonla söylemek gerekirse çeviri kokabilir.

Aslında işin tabiatı da budur biraz. Ben çeviri dilini yazarın diline ihanet edercesine bükme eğilimine giriyorum. Böyle yapmazsam görevimi eksik yapmışım gibi geliyor. Bu yüzden, benim için çeviri de zor. Editörlüğü tercih ederim.

Yazarlık elbette kolay değil. İnsan gerçekten çok fazla alanda mücadele ediyor. Tükenip bitap düşebiliyor insan, yazmayacağıym diyor ama sonra kendisini yine masada buluyor. Sanki bu kitabı ondan bir bekleyen var. Sanki yapılan işin doğru dürüst bir maddi karşılığı var. Üstelik yazan ama üretemeyen, üreten ama okura ulaşamayan bir yazar olma riskini her an hissediyorsunuz. Yine de yazmak istiyor insan. Bir yerlerde birilerine söz vermiş gibi. Yazdığı bir cümleyi bekleyen birisi varmış, ona borcu varmış gibi. Bu motivasyonun kaynağını çözmek zor. Lafı çok uzatmayayım. Özetle yazmak bence o kadar da zor değil. Yazarlık var olmak çok zor. Daha da zoru bu dürtüyü idare etmek.

Alper Kaya: “Denizoğlan Madalyonun Peşinde”, bir dönem romanı. Romanda benim ilk dikkatimi çeken, çok özenli çalışılmış arka planı oldu. Dönemin politik iklimi kadar tulumbacılar hakkında da çok ciddi bir araştırma yaptığınız aşikâr. Önce bunu sormak isterim, araştırma süreci nasıl ilerledi? Kitabın yazım süreci ne kadar sürdü?

Kerem Evrandır: Kitabı yazmam çok uzun sürdü. Çünkü acemilikten dolayı nereden başlayıp nasıl ilerleyeceğimi bilemedim. Mesela daha küçük yaşta yazma arzusuyla başladım ama karakter ağırlıklı olarak yetişkindi. Benim tahminim aşağı yukarı kırk beş bin kelimelik bu kitabı ortaya çıkarmak için beş yüz bin kelimedenden fazla yazmış olabilirim. Bilgisayarımda kitabın tam on bir tane taslağı var. Ama artık bu işi öğrendiğimi ve ikinci kitapta bu kadar zorlanmayacağımı tahmin ediyorum.

Tulumbacılar hakkında yazmaya sanırım Orhan Pamuk'un "İstanbul" kitabını okumaya başlayınca karar verdim. "Manzaradan Parçalar" da olabilir, şimdi tam hatırlamıyorum. Burada İstanbul'un yangınlarını anlattığı bir kısım vardı. Tüm ahşap binaların yok olacağını yangını beklemeleri bana şiirsel geldi. O dönemde 4-5 yaşlarındaki oğlum da itfaiyecilere merak sarmıştı. Onun da ilgisini çekebilir mi diye başladım. Oğlan büyüdükçe kitabı onun okuyabileceği yaş seviyesinde tutmaya çalıştım. Tekrar yazmalarımın bir sebebi de bu. Nihayetinde oğlum Deniz 11 yaşındayken, 11 yaşındaki Denizoğlan'ın kitabı nihayet tamamlanmış oldu.

Ekrem Koçu'yu kaynak yazar olarak kullandım. Galata ve Pera hakkında yazılmış kitapları okudum. İstanbul'un kozmopolit yapısını aktarmaya gayret ettim. Umarım başarabilmişimdir.

Alper Kaya: *Bu araştırmalarınız sırasında keşfettiğinizde çok şaşırdığınız, bu kitapta kullanmamış olsanız bile ufkunuzu açacak kadar sizi sarsmış herhangi bir şey buldunuz mu?*

Kerem Evrandır: Genellikle öğrendiğim her şeyi kitapta kullandım. Kurgu da buna müsaade etti. Salt bilgi verme refleksiyle hareket etmemeye çalıştım. Fakat Yeniçeri Ocağı'nın ne kadar bozulduğunu ve hem halka hem devlete nasıl zarar verdiğini daha iyi anlatabilirdim diye düşünüyorum. Misal şöyle bir anekdot görmüştüm, Galata limanına gelen ticari bir gemiden bir Yeniçeri Ağası haraç alıyor ve gemiye kendi sancağını asıyor. Yani "bu gemiye gelmeyin, bunun haracını ben aldım" diyor. Burada paylaşımında sorun çıkıyor ve Yeniçeriler birbirleriyle mücadeleleye giriyor. Oysa haraç denen şeyin vergi olması ve bu verginin hazineye gitmesi lazım. Böyle bakınca ortada doğru dürüst bir devlet idaresi yok gibi gözüküyor, herkes bir şekilde kendisini kurtarmaya çalışıyor. İşte bu düzeni tersine çevirmek ve Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmak bence çok büyük bir iş. Bizlere okulda öğretilirdi ama bence daha çok üstünde durulması gereken bir konu.

Alper Kaya: *Ufukta yeni bir suç hikâyesi var mı? Deryabek'in*, pardon, Denizoğlan'ın maceraları devam edecek mi?*

Kerem Evrandır: Bu tabii ki okurun karar verebileceği bir durum. Ben Denizoğlan'ı İstanbul Boğazı'ndan çıkarıp Marmara'ya, Ege'ye, Karadeniz'e götürmek istiyorum. Kolay motive olan üretken bir yazarım. İlk kitap stresini artık attıktan sonra, acemiliği de ardımda bırakıp daha çok kitap yazacak gücü buluyorum kendimde.

Alper Kaya: *Denizoğlan çok iyi çizilmiş bir karakter ama benim dikkatimi en az onun kadar başarılı diğer karakterler de çekti. Alina ve Henri gibi. Her karakter, diziler için kullanılan moda tabirle 'spin-off' çalışmasını hak ediyor gerçekten. Bu konuda bir düşünceniz var mı?*

Kerem Evrandır: Halihazırda birkaç roman taslağı üzerinde çalışıyorum. Bunlardan bir tanesi de Alina ve Henri üzerine. Ama önceki soruya verdiğim cevap gibi, okurun göstereceği ilgiye göre hareket edeceğim.

Alper Kaya: *Bir ilk roman her zaman zordur. Hem yazım aşaması olsun hem de yayım süreci olsun. Siz bu tecrübelerle dair sıcağı sıcağına neler söylersiniz? Hangi kısımlar beklediğinizden daha zor ilerledi? Hangi kısımlar sizi şaşırtacak kadar kolay oldu?*

Kerem Evrandır: Bu soruyu görmeden önce aslında yer yer bundan bahsettim. Benim için en zor olan aslında senaristlik deneyimim. Senaryoyu çok daha hızlı yazabiliyordum. Kitapta da böyle olacak sandım ve işe pek düşünmeden, yeterince hazırlık yapmadan başladım. Kendi yazdığımı bozup yazma süreci çok vaktimi aldı. Neredeyse vazgeçecektim. Tecrübelerime dayanarak şunu söyleyebilirim, bölümleri yazmaya başlamadan önce yazarın kendisini serbest bırakıp aklına gelen her şeyi not alması lazım. Yani benim için böyle olmalıydı demek istiyorum. Romanın geçtiği zamana, o zamana has her türlü detaya hakim olmak lazım. Bunları kullanmayacak olsa bile bilmeli yazar. Okurdan fazlasını bilmeli ki, okur buna yürekten inanmalı ki, yazara güvensin ve onun çektiği kurmaca tuzağına takılsın.

Alper Kaya: *SUÇÜSTÜ'ne vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederim! Bu son soruda bir geleneğimiz var, konuğumuzun aklında olanları söyleyebileceği veya röportajda sorulmamış detaylara dair değerlendirebileceği bir açık kürsü gibi kullanılmasını tercih ediyoruz. Söylemek istediğiniz, ekleyeceğiniz bir şeyler varsa artık mikrofon tamamen sizin...*

Kerem Evrandır: Teşekkür ederim, sorulara verdiğim cevaplardan sonra söylemek istediğim fazla bir şey kalmadı. Hatta biraz uzun mu yazdım diye de hayıflanıyorum şimdi. Ben de uzun süredir takip ettiğim SUÇÜSTÜ'ne polisiye edebiyata verdiği destekten ötürü hem bir yazar hem de okur olarak teşekkürü bir borç bilirim.

* Kitabı okuyanların anlayacağı bir gönderme

Ali Burak defterden kafasını kaldırıp odaya göz gezdirdi. Kendisini buraya kadar getiren ipuçlarını ve okuduğu satırları örtüştürmeye çalıştı. Nedense hızlıca kapatılıp faili meçhul addedilen birbirinden alâkasız cinayetleri, kayıp ve intihar vakalarını içgüdüyle nasıl üst üste koyduğunu ve bunu herkesten saklayarak ulaştığı noktada eline geçen ganimeti düşündü. Çocukluğundan kalan sayma ve sayıklama alışkanlığıyla odadaki eşyaları dizdi gözleriyle. Fotoğrafları ve içindeki kişileri, pencereleri, çerçeveleri ve böldüğü camları, görünen ağaçları ve dallarını, ışığın huzmelerini, içerideki lamba ve aydınlatmaları, odanın karanlık köşelerini ve oradan gülümseyen ölmüş yüzleri saydı. Rakamları boşlukta gezdirip toplamına bir isim verdi. İsim cisimleşti kendisine benzeyen bir adem olup gülüşenleri dağıtarak karşısına oturdu ve onunla karşılıklı saymaya başladı. Sayı bir dua gibi dudaklarına oturup sayıklamaya ve zikire dönüştü. Yükselmiş sesiyle kendine geldiğinde gözünün kitap yığnında tanıdık bir cilde takıldığını farketti. Geçmiş vakalarda birleştiremediği ama bağlı olduklarını hissettiren içgüdüdü dile gelip konuştu: belli belirsiz bir yazı, tanıdık ciltlerin yüzünde kurumuş kandan kabuklar gibi kopup gelerek defterde kayboldu.

Boş bakışları defterde kaldığı yeri bulunca okumaya devam etti.

Varolan kan davasının üstüne bir de "devlet düşmanı" veya "devlet yanlısı" ayrılığının eklendiği zamanlardı. Neyse buradaki ayrıntılara belki sonra yüz yüze gireriz :)

"Gireriz tabii... girmez miyiz hiç!" diye dişlerini sıkarak kallavi bir küfür daha etti Ali Burak. Derin bir nefes alıp okumaya geri döndü.

Halam annemin babama yaptığı baskıyla erken yaşında Fransa'ya gitmiş ve oradaki derneklerden birisinin himayesinde büyürken kazandığı kimlik sayesinde siyasi/politik bir figür olarak sivrilmişti.

Ben de bu karışıklıktan kurtarılmak için halamın yanına Fransa'ya gönderildim.Yepyeni oyuncaklarla dolu bu medeniyete alışmam epey hızlı oldu. Dil konusundaki yeteneklerimi ilk keşfeden halam sayesinde -ki kendisine çektiğimi söyleyerek övünür hep- Fransızca'yı hızlıca öğrenip özel bir okula yerleştirildim. Batıların sömürgelerinden veya potansiyel sömürge olarak gördükleri yerlerden gelen zeki çocuklara ne kadar ihtimam gösterdiğini söylememe gerek yoktur herhalde. Bunu TC de denemişti değil mi?

Bu kısaltmanın devlet düşmanları ağzındaki alaycı vurgusunu hatırlayıp sinirlendi Ali Burak. İyice kuruyan boğazı, gerilen sinirini de arkasına aldığı yutkunmak ve öksürmek arasında bir çaresizliği dayatarak koltuktan kalkıp içecek bir şeyler bulmasını emretti. Bir gayret ayağa kalkmaya yeltendiğinde daha iyi hissetti. Boğazı bağımsızlığını ilan etmiş "önce ben!" diye bağırırken onu baskılamak için sayacak bir şeyler aradı gözleri. Duvardaki fotoğraflara yaklaştı bir iki adımla ve içlerindeki kişilerin görünen uzuvlarını, gözlerini, kulaklarını, elbise desenlerini, ceket düğmelerini, birbirlerine temas ettikleri noktaları hızlıca saydı, sayıkladı tekrar etti. Tüm fotoğraflarda olan iki kişiyi ve onların aynı bakışlarını sayarken asılı oldukları duvarda belli belirsiz bir gölgenin kaç tanesini kapsadığını saymaya çalıştığını fark etti. Kendine sayıklamadan çıkması gerektiğini telkin ederken ağzını kapatan bir bez ve boğazındaki sorunlara bir de yangı eklenirken yine gözleri karardı.

Hamit her zamanki gözükaralığıyla ekipler etrafta güvenliği sağlayamadan villanın açık olan kapısından içeri daldı. Çiçek ve Medet onun peşinden girerken daha ihtiyatlıydılar. Alışıldan daha büyük masif ahşap kapının açıldığı geniş giriş oldukça ferah ve neredeyse boştu.

Yeşil zeminin sertliğini yumuşatan su yeşiline çalan belli belirsiz dalgalı renk, sağda ve soldaki kapısız kemerli geçişlerden iki yandaki odalara akıp devam ediyor; göze görünen mobilyalar ve dekoratif eşyanın yüzüyormuş gibi görünmesini sağlıyordu. Batıdan girilen villada bu zemin sayesinde günün farklı saatlerinde sürekli renk oyunlarına sahne olduğu aşikârdı. Girişin tam karşısında üst kata çıkan merdivenin trabzanları, iki yana ayrılıp devam ederek, galeri salon koridorunu ortada asılı modern avizenin yakından görünebilmesi için inşa edilmiş bir iç balkon gibi hissettiriyordu. Merdivenin ulaştığı doğu tarafındaki sahanlıkta, her birinin kendi banyosu ve tuvaleti olan ikisi nisbeten küçük üç yatak odasına açılan kapılar vardı. Alt katta merdivenin iki yanındaki kapılardan soldaki bir koridorla çalışanlara ayrılmış iki küçük oda ve kilerin de olduğu bölüme uzanıyor ve kilerden sonra bir iç kapıyla kuzey tarafındaki mutfığa bağlanıyordu. Sağdaki kapı ise daha geniş bir koridorla kış bahçesi gibi bitki dolu ve güneye bakan geniş camlara sahip bir oda ve ilerisindeki çalışma odasına açılıyordu. Hamit hışımla üst katlara çıkmışken, Medet merdivenin solundan, Çiçek de sağından temkinli ve ellerinde silahlarıyla ilerlemeden önce kendilerini takip eden memurları girişe bağlanan iki yana yönlendirdiler.

Çiçek, çalışma odasına vardığında Ali Burak fotoğraflarla dolu duvarın önünde hareketsiz sol yanına düşmüş gibi yatıyordu. Hemen nabzını ve nefes alıp almadığını kontrol ederken "Amirim! Amirim!" diye seslendi. Belli belirsiz bir kıpırdanma olduğunda kapıya doğru "Medet, Hamit!" diyerek bağırdı. Önce gelen Medet'e sağlık görevlilerini çağırmasını söyledikten sonra başkomiseri daha rahat nefes alabileceği bir pozisyona getirdi. Tüm bunları yaparken "olay yeri"nden gelmenin verdiği tecrübeyle hızlıca etrafa göz gezdirip yerdeki minik şırıngayı gördü.

Başkomiser Ali Burak gözlerini açmaya çalışırken gölgeler ve aralarında uçuşup patlayan ışık küreleriyle cebelleşiyor, onları saymaya çalışarak kurtulacağını düşünürken kâh apaydınlık kâh kapkaranlık ve sayabilecek hiçbir şey bulamayacağı boşluklara düşüyordu. Hastane yatağında birkaç saat süren bu düşmelerin sonucunda gözlerini araladığında üç gölge saydı. Üç yardımcısı da cisimlenip başucunda kendisine bakarken giysilerindeki desenleri, düğmeleri, renkleri sayıp topladı, çarptı, çıkardı ve yine üçü bulunduğu bakışları netleştirdi.

"Çok şükür!" dedi fısıltıyla Medet. "Abi... İyi misin abi... Bizi görüyor musun abi..." şeklinde soluksuz konuşan Hamit'i susturan Çiçek araya girdi:

"Hamit abi bi' sakın ya!"

Başkomiser hafifçe başını sağa sola çevirip arandı dudaklarını aralayarak "Su," diyebildi.

Çiçek Hamit'in sıkı sıkıya tuttuğu poşetten suyu ve plastik bardağı çıkarıp yarısına kadar doldurdu ve başkomiserin kafasını kaldırıp içmesine yardım etti. Zorlanarak da olsa içip bir bardak daha istediğini işaret etti Ali Burak.

"Meyve de soyayım yesin!" diye heyecanla atıldı Hamit. Medet ise "Hamit abi bi sakın!" diye durdurdu onu.

"Ya yesin de kendine gelsin işte serin serin," diye çocukça bi sinirle karşılık verdi Hamit.

"Hamit bi' sakın!" dedi kısık bir sesle gülümseyerek başkomiser. "Kendimdeyim... merak etmeyin."

Başkomiserin kendine gelişle odaya dönen doktorun kontrolü, hemşirelerin ağrı kesicileri ve serumu yenilemesinden sonra, yalnız bir şekilde iz sürmesine Hamit'in sitem etmesi üzerine konuşmaya başladılar. Medet de "Evet amirim neden hiçbirimize haber vermediniz?" diyerek Hamit'e destek verdi.

Başkomiser gülümseyerek onlara baktı. Birlikte üçüncü yılı geride bıraktıkları ince eleyerek seçilmiş ekibiyle gurur duyuyor ve onları ailesi sayıp her yerde koruyor, kolluyordu.

Hamit terörle mücadeleden gelmiş ve her türlü operasyon konusunda içlerinde en tecrübelisiydi. İş savaşmaya geldiğinde ortaya çıkan taktik zekası sair zamanlarda çalışmıyor, gündelik kaygılar ve hayat gailisi söz konusu olduğunda naifliği ve çocuksuluğu yakınlarını hem şaşırtıyor hem de güldürüyordu. Yakını sayılabilecek kimsesi de yoktu aslında. Aile zoruyla yıllar önce evlendirilmiş ama yürütemeyerek boşanmıştı. Düğünün yıldönümünde doğmuş, pek görümeden de onbeş yaşına gelmiş bir oğlu vardı. Bir dönem kendisine yediremediği, eski karısının yeniden evlenişinin de onuncu yılıydı. OHAL tazminatlarını biriktirerek aldığı evde neredeyse sıfır masrafla yaşıyor ve tüm kazandıklarını oğlunun ihtiyaçları için gönderiyordu. Oğlunun anası "İhtiyacımız yok," dese de Hamit'in "Ben oğluna bakmıyor dedirtmem!" ısrarıyla, durumu iyi olan yeni kocasının da onayını alarak gelenleri çocukları için açtıkları bir hesapta biriktiriyordu. Oğlunu ziyaret ettiği çok eski bir vakitte yeni doğan ikizlerin de eklendiği ailenin mutluluklarına şahit olan Hamit de vicdanını dinleyip karısının yeni evliliğini kabullenmişti. Epey yaşlı olan anne ve babası da torunlarının doğduğuna şahit olduktan sonra kısa aralıklarla vefat etmiş; iki abisi ve ablasının onlardan kalan ev için kavga etmesiyle kardeşleriyle de görüşmeyi kesmişti.

Şimdi yegâne yakınları başkomiser, Çiçek ve Medet'ti. İşte villada da plan, taktik, önlem çok gerilerde kalmış abisi gibi sevdiği Ali Burak'ı kurtarmak için gözü karartıp dalmıştı.

Başkomiser hafifçe elini kaldırıp "Defter ve çanta nerede?" diye sordu. Medet ve Çiçek birbirlerine baktılar.

"Amirim geldiğimizde baygın yatıyordunuz," diye cevapladı Çiçek her zamanki sizli bizli konuşmasıyla.

Olay Yeri'nden Cinayet Büro'ya onu seçtiğinden beri başkomiser vakalarda ilk onun fikirlerini sorardı. Çiçek de öyle ayrıntılı bir şekilde tasvir ederdi ki dinleyenlerin yeni bir soru sormasına gerek kalmaz hatta çözüme gitmeleri hızlanırdı. Bu yeteneği anneannesini kazandırmıştı ona.

Öğretmen bir anne ve astsubay babanın tek çocuğuydu. Tayinler yüzünden sürekli okul ve çevre değiştirmesi, lise zamanında anneannesinin yanına yerleştirilmesiyle nihayete ermişti. Yine eski bir öğretmen olan anneannesinin dedektif hikâyelerine olan merakı Çiçek'e de sirayet etmiş ve birlikte üçüncü sayfa haberlerini çözmek için yaptıkları sohbetlerle polisliğe giden yolda ilk adımlarını atmıştı. Bu sizli bizli konuşması da annesi ve anneannesinden mirastı. Öğretmen çocukları, sınıftaki diğer öğrenciler nasıl davranıyorsa öyle davranmalıydılar düsturuyla yetişen bir annenin aynı şartlarla büyüttüğü Çiçek de bu kalıpları aynen alıp devam ettirmişti. Bu saygılı duruş hiçbir zaman aile ortamının sıcaklığına bir mesafe de getirmemiş hatta sükunet ve mutluluk dolu olmasına katkıda bulunmuştu. Meslek hayatında da bu tavrını devam ettiren Çiçek, farklı olduğunu hissettirip aynı saygıyı göstererek mesleğinde ilerlemişti. Çokca, kurmaca ve gerçek polisiye olayla dolu hafızası ve antrenmanlı zihnine ihtiyaç olduğunu bilerek, başkomiseri bulduğu yerin ayrıntılarını kafasında canlandırdı.

"Fotoğraflarla dolu bir duvarın önünde baygın yatıyordunuz. Önce nabzınızı ve nefesinizi kontrol ettim. Yerde minik bir şırınga vardı."

"Ne şırıngası?" diye sözünü kesti başkomiser. Cevap beklerken zihnine fotoğraf dolu duvar ve belli belirsiz yansıyan gölge dolmuştu. Onları kovalamak için hastane yattığı yerden görebildiklerini saymaya başladığında parmaklarının boğumlarıyla sağlamasını yapıyordu ki Medet yaklaşmış elini elinin üstüne koyup başkomiseri sakinleştirdi. Sayma durumundan çıkan Ali Burak "Demek geri döndün," diye düşündü. Boğazını temizlemek için bir yudum su içerken Çiçek cevap verdi:

"Bir boğuşma olduğu belliydi ve boğuşmanın sonunda da sizi şırıngayla bayıltmış olmalı."

"Boğuşma öncesinde oldu," diye karşılık verdi başkomiser. "Villaya gizlice girmiş etrafı inceliyordum. O da çalışma odasına saklanmış," yaşadıklarını aklından sıraya koymak için durakladı.

"Epey hızlı ve güçlüydü. Benden biraz uzun olduğunu hatırlıyorum. Kapının arkasında saklanmış beni bekliyormuş. İçeri girdiğimde beni ittirip yere düşürdüğünde silahıma davrandım. Hızlıca koşup tekmeyle silahımı düşürdü. Ben de yattığım yerden çelmeleyip onu tökezlettim. Aynı anda ayağa kalkıp birbirimize saldırdık. Boğuşma esnasında masanın üzerindeki zarf açacağına elime alıp omzuna sapladığımı hatırlıyorum. Canını iyi yaktığımı bağırmasından anladım ama o da masadan bir şey alıp kafama vurdu. Sırtında bir çanta vardı... Zarf açacağına saplandığı yerden çıkarırken onunla birlikte çantayı da can havliyle çıkarıp attı. Ben zarf açacağına hamle yapınca kendini dışarı attı."

Duyduğu sözcükleri söylemek istediye de içinden bir ses onu durdurdu. Kanlı çantayı ve içindekileri tarif ederken okuduklarından da bahsetmedi. Önce kafasında toparlamalıydı.

"Demek geri dönüp beni bayıltarak çantayı aldı."

"Zarf açacağı da yoktu amirim," diye ekledi Çiçek; "Demek delil bırakmamak için geri döndü."

"Belki de hiç çıkmamıştı," diye mırıldandı başkomiser. "Beni izleyip kendini toparladı ve uygun bir anı bekledi."

"Abi şu puştu iyice b'i tarif etsene sen!" diye sessizliğini bozdu Hamit.

Başkomiser derin bir nefes alıp cevap verdi:

"Önce ona nasıl hitap edeceğimize karar verelim. El yazısı epey güzel. Ona 'Kâtip' diyeceğiz."

Devamı Gelecek Sayıda

Sinema, çoğu zaman bizi hayal dünyalarına davet etse de en derin iz bırakan yapımlar genellikle köklerini gerçek hayattan alanlardır. "Gerçek bir hikâyeden uyarlanmıştır" ibaresi, hiç şüphesiz ekrandaki her kareye görünmez bir ağırlık kazandırır. Ancak Hollywood bu hikâyeleri anlatırken bazen gerçeği parlatır, bazen de kurgunun gücüyle trajediyi dramatize eder.

İşte sinema tarihindeki en önemli suç filmleri ve onların ardındaki gerçekler!

Zodiac (2007)

Saplantının ve Çaresizliğin Anatomisi

David Fincher'ın 2007 yapımı başyapıtı **Zodiac** filmi, 1960'ların sonunda San Francisco'yu dehşete düşüren bir katilin hikâyesini ele almaktadır.

Film, izleyiciyi Robert Graysmith ile birlikte katili bulma saplantısına sevk eder. Sonunda ise (spoiler uyarısı!) baş şüpheli olarak Arthur Leigh Allen'i işaret ederek biter.

GERÇEKLER:

Gerçekte ise evet, Arthur Leigh Allen polisin elindeki en güçlü şüphelidir ancak DNA kanıtları hiçbir zaman onunla tam olarak eşleşmediği için dava hâlâ resmî olarak çözülmüştür. 2019'da, gelişen teknolojilerle bu kez farklı şüpheliler üzerine yoğunlaşmış olsa da katilin gerçek kimliği bugün dahi tespit edilememiştir.

The Wolf of Wall Street (2013)

Görkemli Bir Dolandırıcılık

Martin Scorsese, Jordan Belfort'un yükselişini ve çöküşünü tam bir "çılgınlık" olarak resmetmektedir. Dolayısıyla filmde Belfort, karizmatik, eğlenceli ama ahlaksız bir "**anti-kahraman**" gibi sunulmaktadır.

GERÇEKLER:

Filmin aksine gerçek hayattaki kurbanlar için hikâyeye hiç de eğlenceli olmamıştır. Belfort, Stratton Oakmont aracılığıyla yatırımcıları milyonlarca dolar dolandırmış ve hapis yatmıştır. Filmdeki uyuşturucu, partiler gibi aşırılıkların çoğu Belfort'un kendi kitabından alınmıştır ve uzmanlar bu anlatıların "**abartılı bir narsisizm**" ürünü olabileceği konusunda uyarıda bulunmuştur.

Catch Me If You Can (2002)

Efsane mi, Mit mi?

Frank Abagnale Jr.'ın 19 yaşında bir pilot, doktor ve avukat kılığına girmesini anlatan bu film, en sevilen suç dramalarından biridir. Filmde Frank karakteri, zekâsıyla yıllar boyunca FBI'ı parmağında oynatan sempatik bir dahi olarak tasvir edilmiştir.

GERÇEKLER:

Her ne kadar film, Frank Abagnale Jr.'ın 1980'de yayımlanmış otobiyografisine dayanarak yazılmış olsa da son yıllarda yapılan araştırmalar ve gazetecilik temelli incelemeler Abagnale'in iddialarının büyük bir kısmının **uydurma** veya **aşırı derecede abartılmış** olduğunu göstermektedir. Abagnale'in iddia ettiği birçok dolandırıcılığın o dönemde fiziksel olarak mümkün olmadığına dair belgeler ortaya çıkmıştır.

Memories of Murder (2017)

Beklenen İtiraf

Güney Kore sinemasının en önemli yapımlarından biri olan bu film, Hwaseong seri cinayetlerini konu almaktadır. Filmde dedektiflerin katili bulma çabaları hüsrarla sonuçlanmaktadır. Katilin bulunamamış olmasının yarattığı toplumsal travmayı pekiştirmek istercesine, kamera seyirciyeye "katil belki de şu an sana bakıyor" dercesine kilitlenir ve film biter.

GERÇEKLER:

Film çekildiğinde katil halen bulunamamıştı. Ancak 2019 yılında, gelişen DNA teknolojisi sayesinde **Lee Choon-jae** adlı mahkûmun cinayetleri işlediği kanıtlandı. Katilin itirafı, filmin vizyona girmesinden 16 yıl sonra geldi ve yıllar süren gizem çözüldü.

Dog Day Afternoon (1975)

Adalet mi, Şov mu?

1972'de Brooklyn'deki Chase Manhattan Bankası soygununu anlatan film, suçun medya tarafından nasıl sömürüldüğünü göstermektedir. Filmde Sonny, sevgilisinin ameliyat parası için çaresizce banka soymaya çalışan trajik bir karakterdir.

GERÇEKLER:

Gerçek hayatta soygunu gerçekleştirmiş olan John Wojtowicz, filmi hapisaneden izlemiş ve hikâyesinin %30'unun doğru olduğunu söylemiştir. Soygunun gerçekten de medya sirkine dönüşmesi ve halkın polise karşı soyguncuları desteklemesi filmin en gerçekçi bölümleridir.

Sinemanın Etik Sorumluluğu: Estetik ile Gerçeklik Arasındaki İnce Çizgi

Gerçek suç hikâyelerini beyaz perdeye taşımak, yönetmen ve senaristler için adeta mayınlı bir arazide yürümek gibidir. Sinema bir sanat dalı olarak estetik kaygılar güderken, "gerçeklik" iddiası bu estetiğin üzerine ağır bir sorumluluk yüklemektedir. Bu noktada en büyük etik tartışma, suçun ve suçlunun sunumunda ortaya çıkmaktadır.

Suçlunun "Kahramanlaştırılması" Riski

Sinematografi, doğası gereği odaklandığı karakteri parlatmaktadır. Karizmatik bir oyuncu, etkileyici müzikler ve dramatik bir kurgu birleştiğinde; *The Wolf of Wall Street* (2013)'te yer alan Jordan Belfort veya *Catch Me If You Can* (2002)'daki Frank Abagnale Jr. birer suçludan ziyade, zekâsına hayran kalınan birer popüler kültür ikonuna dönüşebilmektedir. Burada etik soru şudur: İzleyici, suçun yıkıcılığını mı görüyor, yoksa suçlunun sunduğu o "kuralsız hayatın" cazibesine mi kapılıyor? Gerçek suç mağdurları ve aileleri halen hayattayken, suçun bir "başarı hikâyesi" gibi sunulması, sinemanın en çok eleştirilen gri alanlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kurbanların Sesi mi, Yoksa Suistimal mi?

Bir diğer kritik mesele ise kurbanların temsilidir. Sinema, *Memories of Murder* (2017)'daki faili meçhul cinayetler gibi toplumsal travmaları işleyerek adalete hizmet edebilmekte veya unutulmaya yüz tutmuş gerçekleri hatırlatabilmektedir. Ancak bazen, kurbanların acısı sadece gerilimi tırmandırmak için bir olay örgüsü aracı da olarak kullanılabilir. Etik bir sinema dili, kurbanın sadece bir ceset veya istatistik olmadığını hatırlatmalı ve hikâyeyi onun onurunu zedelemekten anlatmalıdır.

Manipülasyon ve Toplumsal Algı

Zodiac (2007) gibi filmler, gerçeğin belirsizliğini koruyarak dürüst bir yaklaşım sergilerken; bazı yapımlar dramatik etkiyi artırmak adına gerçekleri çarpıtabilmektedir. Bu durum, izleyicinin gerçek olay hakkındaki algısını kalıcı olarak değiştirme gücüne sahiptir. Sinemacı, gerçeği kurgularken neyi dışarıda bıraktığına ve neyi öne çıkardığına dair bir vicdan muhasebesi yapmak zorundadır.

Bir Ayna Olarak Sinema

Ne olursa olsun şu bir gerçek ki; gerçek suç filmleri, toplumu karanlık tarafla yüzleştiren bir ayna görevi görmektedir. Bu ayna, gerçeği olduğu gibi yansıtılabileceği gibi, lunaparklarda yer alan aynalarda olduğu gibi çarpıtılarak da sunabilmektedir. Sinemanın etik sorumluluğu, izleyiciye sadece "ne yaşandığını" değil, "neden yaşandığını" ve "bunun insan ruhunda bıraktığı izi" en dürüst haliyle aktarmak olmalıdır. Çünkü jenerik aktığında ve ışıklar yandığında, yani sinema salonundan ayrılırken izleyicinin aklında sadece bir polisiye bulmacanın çözümü değil, insanlık durumuna dair sarsıcı bir farkındalık da kalmalıdır.

*Dipsiz gece yakaladı onu çamurun içinde
Solgun Mavi Göz dışında her yere serdi örtüsünü,
Ürkütücü gece, kapkara bir mezarlığın öfkesiyle
Bıraktı yalnızca o ölümcül Solgun Mavi Gözü*

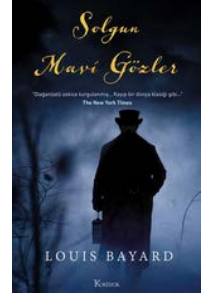
Şöminenin ateşine bir odun atıp Gus Landor'un hikayesini anlatmaya başlıyorum sevgili okur. 512 sayfa boyunca o **Solgun Mavi Göz**'ün ölümü fısıldamasını ensemizde hissedeceğiz. Hem de ne ölüm! Eli kulağında bir ölüm.

1830'da Birleşik Devletler Askeri Akademisi olarak bilinen Hudson Vadisi'nde bulunan dünyanın en eski askeri akademisi West Point'te bir öğrencinin intiharıyla başlayan bir soruşturma için Dedektif Gus Landor görevlendirilir. Peki o gece yarısı kışlada neler olmuştur? Bay Fry'n kalbini kim almıştır? İşte her şey bir kalp ile başlıyor ve benden duymuş gibi olmayın ama onunla bitiyor. Önce intihar denilen olay, ardından çalınan kalp ile cinayet soruşturmasına evrilir. Ve bu hikâyenin arkasında ne var? Fry'n kapalı elindeki yırtılmış notta neler yazıyordu? Olayın ardında hiçbir iz yok. Özellikle bir kalbin söküp alınması gizli bir tarikatın ayini olabilir mi ya da eski ruhların işi mi? Aradığımız katil ya da katiller kim? Kimler şüpheli? Emekli dedektife yardımcı olması için 4. sınıf öğrencilerin arasından keskin zekası ve kuzgunu andıran gözleriyle Bay Poe seçilir.

Evet, yanlış duymadınız sevgili okur; genç Edgar Allan Poe, dedektife bu hassas soruşturma boyunca yardım edecektir. Tek bir şartla: Bu bir gizli görevdir ve akademide kimse bu araştırmayı bilmemelidir.

İki Yalnız İnsan: Landor ve Poe

İkisinin de sevdiği kadınlar ölüdür. Poe'nun annesi ve Landor'un eşi. Burada Poe'nun hem kendi hayatına hem de gerçek hayattaki annesine göndermeler vardır. Zira sırlar ve gizemler Sevgili Poe'nun en sevdiği şeydir ve yazdığı şiirler ve konuşmaları da hep gizemlidir.

Solgun Mavi Gözler
Louis Bayard
Çev. Halil Semih Barutçuoğlu
Koridor Yayınları / 2023 / 512 sf.

Çok eskiye dayanan bir Frenk soyundan gelen Bay Poe da kışlada devreleri arasında tuhaf görünümüyle dikkat çeken, kafası karışık, nöbetlerini aksatan, disiplin sorunları olan bir öğrencidir. Geceleri 4 saatten fazla uyuyamayan, yat borusundan sonra kuzey kışlasında adeta sessiz bir hayaleti andırmaktadır.

Dolayısıyla kitapta, Kurgu ve gerçeğin iç içe geçtiği yerler var. En basit örnekle, Poe gerçek hayatta da 1830larda West Point'te okuyan askeri bir öğrencidir. **Dolayısıyla kurgunun pek çok bölümü, hayatın kendisi kadar gerçektir.** Bir başka ifadeyle, sevgili okur; Bay Poe West Point'in sisli ve gizemli havasına fazlasıyla alışkindir.

Poe ve Ayrılmaz Pelerinini Neler Bekliyor?

İnsan ölümden kaçmak için her şeyi yapar ama Landon yapamadı. Landon'ı çıkmaza sürükleyen de kimsenin bilmediği geçmişiyse yüzleşmesi oldu!

Soğuk ve karlı West Point günlerinde akademi, bir inek ve koyunun vahşice öldürülmesi ve kalbinin çalınmasıyla sarsılmıştır. Gecenin karanlığında çan seslerinin ulaştığı her yerde korku vardır. Ölüm, kışlada nöbettedir. Daha önceki olay aydınlatılmadan cinayetler devam eder.

Rütbeliler ve öğrenciler arasında artık şüphenin de ötesine geçen iddialar vardır. Bay Poe da kendi şair değilmiş gibi hiç üstüne alınmadan, "Peşinde olduğumuz adam bir şair..." diyerek ortalıkta dolanıp tüm şüpheli üzerine çeker. Gerçi sınıf arkadaşları Poe'nun tuhafliklarına alışkindir. Asker olarak yetiştirildikleri için inandıkları şeylerden ziyade, gerçekler daha önemlidir onlar için.

Elimizde ne var? Karanlık, korku ve ölüm dışında hiçbir şey!

1963'te Amerika'da doğan Louis Bayard özellikle *tarihi polisiye* türünde ün kazandı. Gazeteci ve roman yazarı kimliklerinin yanı sıra George Washington Üniversitesi'nde yazar adaylarına kurgu yazarlığı dersleri vermektedir. *Suluk Mavi Göz*, *Kara Kule*, *Gece Okulu*, *Bay Timothy* yazarın gizem dozu yüksek romanları arasındadır. *Solgun Mavi Gözler*'de genç yazar Poe'ya hayat verdiği için adını Gotik edebiyatın kurucusu sayılan Edgar Allan Poe'dan alan Edgar Ödülü'nün yanı sıra Dagger ödüllerine de 2007 yılında aday gösterilmiştir.

2022 yılında bahsettiğimiz bu romandan uyarlanan *The Pale Blue Eye* filmi, 2023'te Netflix'te de yayınlandı. Yönetmenliğini Scott Cooper'ın yaptığı filmde dedektif Gus Landor'a İngiliz Akademi ödüllü oyuncu Christian Bale hayat verirken filmin müziklerinde *Yüzüklerin Efendisi* filmleriyle de yakından tanıdığımız Kanadalı Howard Shore'un imzasını görürüz.

Film, Gotik türünü sevenler için tam bir görsel şölen sunar. Baykuşların çığlık attığı, evlerden piyano seslerinin yükseldiği, kandille ve şamdanla odaların aydınlatıldığı o günlere tanık olmak; pelerinler, dönemin kabarık elbiseleri, benim de en çok sevdiğim mürekkep hokkaları ve kâğıt tutucularını görmek beni ziyadesiyle mutlu etti. Karlar altındaki Hudson Vadisi'ni, gri ve puslu bir atmosferde baykuşların gölgesi altında izlemek çok keyifliydi ancak kurguda verilen ipuçlarının yok denecek kadar azlığı ve oldukça yavaş ilerlemesi seyir zevkini azaltsa da Christian Bale için bu film izlenir. Ve en büyük alkış da Poe'yu canlandıran Herry Melling'e! O kadar gerçek oynamış ki bir an karşımızda sanki Poe'u görüyoruz.

Özellikle kış ayları gelip çattığında izlenebilecek en iyi filmlerden biri; çayınızı, kahvenizi alın ve izleyin.

NG
HEIR A
T BEL
ME S

Görsel: Box Office Türkiye

Çeviren: Alper Kaya

1948 yılında yayımlanan bu çizgi öykünün yazarı ve çizeri bilinmemektedir.

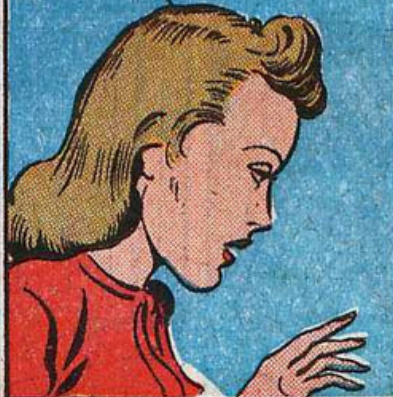
Şampiyon polis köpeği K-9, dedektif sahibini Moon Sokağı Çılgın'ndan kurtarmaya çalışırken çifte tehlikeyle karşı karşıya kaldı!

Göz alıcı Towers mankenlerinden Fay Russell, geç bir akşam saatinde banliyödeki evinin yakınındaki ıssız, loş Moon Sokağı'nda yürüyüşe çıkar.

Ne kokusu aldın öyle, Shaggy? Beni bu kadar sert çekme!

Shaggy! Neden geri çekildin? Sanki çok korkunç bir şey seni korkutmuş gibi büzülüyorsun!

OH! AH, ALLAH'IM!
İMDAT! İMDAT!
YAKLAŞMA BANA, BUNA
CÜRET EDEMEZSİN - SEN
- SEN CANAVAR!

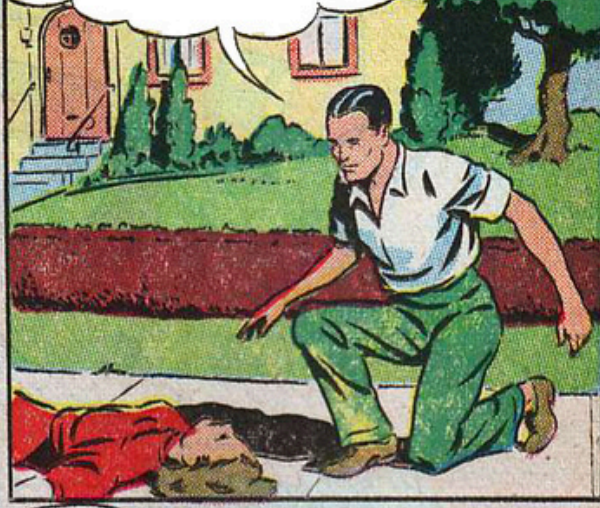

Ama yardım çok geç gelir! Tuhaf saldırgan ortadan kaybolmuştur ve Fay'ın boynundaki çirkin yaradan kan sızmaktadır!

Alice! Kaldırımda bir kız yatıyor! Polisi ara!

Bu o manken... Fay Russell! Boynunu bir hayvan berbat şekilde ısırılmış... Köpeğinin de tasmasını koparmış olmalı!

Komşunun karısı polis merkezini arar aramaz...

Dedektif Starr! Moon Sokağı'nda bulunan bir kıza öldürme kastıyla saldırı ihbarı aldık! Şef, hemen soruşturmanızı istiyor!

Tamamdır Mac! Santrale söyle, küçük kardeşimi bağlasınlar...

Merhaba Tip! Moon Sokağı'nda bir vakam var. Eve geç gelebilirim. K-9'u yürüyüşe çıkar ve sonra erkenden yat.

Tamam Rick! Cebir ödevimi yeni bitirdim. K-9 sesini duydu, endişelenmiş gibi görünüyor. Gelince beni uyandır!

Ne oldu K-9? Çok sinirli davranıyorsun. Dur, tasmanı takayım!

Başboş bir Scottish! Vay be! Çok korkmuş görünüyor! Biz gezintiye çıkarken onu burada bırakalım, K-9!

Dışarıda, K-9'un keskin burnu gecenin tehlikesinin kokusunu alır!

Ne var oğlum? Sanki yakınlarda sevmediğin biri varmış gibi tüylerin diken diken oldu!

K-9!
Vay be! Ciddi bir iş bu!
Onu takip etmem lazım!

Moon Sokağı'na doğru mu iniyor?
Hayır, ileride bir şeye doğru
hırlıyor!

Ama K-9'un izlediği koku yapraksız yaşlı bir ağaçta sona erer!

Hey!
Orada hiçbir şey yok, K-9!
Sen kedi de kovalamazsın ki!
Orada başka bir şey durmuş olmalı!

Ama bir şey olmalı...
Bu yaşlı ağaçta durmanın
bir nedeni olmalı!
Çıkıp bakacağım!

Bir makara! Ama içinden geçen ip ya da kablo yok!
Burada ne işi var acaba?
Moon Sokağı'na koşup Rick'i bulmalıyım!

Tip ve K-9 köşeyi dönerken uğursuz bir silüet, karanlık bir pencerenin arkasından onları izlemektedir.

Tip Starr ve o lanet olası polis köpeği! Ağacın yanında duranlar onlardı!
Onlardan kurtulmam gerekecek!

Hey! İşte küçük kardeşim ve K-9 geliyor! Tip'in bu kızın cesedini görmesini istemiyorum. Şoföre söyle, onu morga götürsün!

Başüstüne, Dedektif Starr!

Rick! K-9 sokağımızdaki bir ağaca kadar bir şeyin izini sürdü, içinde büyük bir makara buldum!

Hmm, evet, iyi iş Tip. Ama önemli bir cinayet davam var... Fay Russell ısırlmış ve kan kaybindan ölmüş!

Seni eve bırakacağım Tip, bu gece herhangi bir nedenle dışarı çıkmanı istemiyorum! Ben merkeze dönüyorum!

Ama Rick onları evde bırakıp gittikten sonra...

Hey! Burada bir hava akımı var K-9, oysa hiçbir pencereyi açık bırakmamıştık!

Vay be! Biraz korkuyorum oğlum! Ama Rick'i aramak için merkeze dönmesini beklememiz lazım...

10 dakika sonra...

Alo Rick! Salon penceresini açık bulduk ve birisi içeri aldığımız başıboş Scottish köpeğini çalmış. Ne? Fay Russell'in kayıp köpeği olabilir mi diyorsun? Of!

Ertesi sabah Rick Starr yerel bir doktoru yanına çağırır...

Dr. Graham, son zamanlarda birkaç köpek ısırması vakasına baktınız. Dün gece Fay Russell'a saldıran büyük bir köpek olabilir mi?

Neden olmasın? Ayrıca adli tıp uzmanının izlerin insan dişine ait olabileceğine dair bulgusuna da katılmıyorum!

Elinizdeki o sargı ne? Yoksa siz de mi bir köpek tarafından mı ısırıldınız, Doktor?

Tanrım, hayır! Ben... Ehm... Pash bir çiviye çarptım! Dr. Smith dağladı. Neyse, yardımcı olabileceğim bir şey olursa beni arayın Dedektif Starr!

Dedektif Rick Starr birkaç gün boyunca şaşırtıcı ipuçları üzerinde çalışır. Sonra bir gece sosyeteden Joan Lynne, Moon Sokağı'na döner...

Polisin Fay Russell'in katilini hâlâ bulamaması çok tuhaf!

OH! HAYIR- HAYIR! DOKUNMA BANA! DOKUNMA! AAAAAH!

AAAROO!

İMDAT! İM... DAT...

Moon Sokağı Çılgını bir kurban daha almıştır...

K-9'un hassas kulakları zayıf çığlığı duyar...

Vay be! Belki yine oldu! Rick içeride kalmamı söyledi ama seni serbest bırakacağım K-9!

Bir siren! Bu belki Rick'in polis arabasıdır! Ve sen de Moon Sokağı'na doğru gidiyorsun K-9!

Ah! Aman Tanrım! Joan Lynne de Bayan Russell'i öldüren canavar tarafından saldırıya uğramış!

Tip! Burada ne işin var? Sana evden çıkma demedim mi!

Ama Rick çığlığı duyduk ve K-9'un canavarı yakalayabileceğini düşündüm!

Korkarım çok geç, Joe. Şah damarından ısırlmış. Kan kaybından öldü!

Bir köpek gezdiriyormuş! Bak, tasma hâlâ bileğinde!

K-9'u da al ve eve git Tip! Kuduz salgını başladı, etrafta kuduz köpekler olabilir!

Sen merkeze dönmüyor musun peki? O zaman dikkatli ol Rick!

Tip ve K-9'u evde bırakan Rick, Tip'in kendisine anlattığı ağaca doğru, bir sezgiyle harekete geçer...

Hey! Sen! Kanun namına dur!

Rick'in başının belaya gireceğini biliyordum! Hadi K-9, bak; şu ağacın yanında biri onu yıkmak üzere!

Düşüşümün ağırlığı sırtını kıracak meraklı herif! Sonra da o çocuğu ve polis köpeğini öldüreceğim!

Ama Moon Sokağı Çılgını, K-9'un hızını hesaba katmamıştır!

Üstüne git K-9! Parçala onu! Bu, Dr. Graham!

Vay be! K-9 ona kendi ilacından bir doz verdi!

Kesinlikle! Neyse ki K-9 kuduz aşısı olmuştu. Graham muhtemelen bu gece hastalığın son evresindeydi!

Graham'ın kendi arka bahçesine ulaştıktan sonra içeri çektiği o kablo, herhangi bir köpeği yanlış yola saptırmak için zekice bir numaraydı!

K-9'u kandırmak için daha çok uğraşması gerekirdi!

2. İLK POLİSİYE ROMAN YARIŞMASI

SONUCU

2024 yılında ilk kez düzenlediğimiz ve kazanan Umut Kaygısız'ın "Küpelerini Tak Anne" isimli dosyasını kitaplaştırdığımız İlk Polisiye Roman Yarışması, 2025 yılında ikinci birincisini aramaya başladı. Son katılım tarihi 31 Aralık 2025 olan yarışmamıza tam 24 dosya başvurusu aldık!

SUÇÜSTÜ'nü temsilen Ahmet Ziya Yıldırım, Alper Kaya, Didem Kazan Sol, Halis Koç ve Umut Kaygısız'dan oluşan jüri bütün eserleri en ince detayına kadar irdeleyerek 2026 yılının Nisan ayında jüri toplantısı yaparak ikinci yılın birincisini belirledi.

Jüri gerilimi mekân, atmosfer ve karakter iç dünyasıyla organik biçimde örerek sıradan bir dedektif hikâyesinin ötesine geçen; güçlü açılış sahnesi, inandırıcı diyaloglar ve gerçekçi büro dinamikleriyle ilk roman olarak bakıldığında yazınsal olgunluğa sahip olarak nitelendirilebilecek **Nadide Acar Yılmaz**'ın "**Şüphe**" isimli dosyasını oy çokluğuyla birinci olarak seçti!

Yarışmamızın ikinci yılının birincisi olan Nadide Acar Yılmaz'ı tebrik eder, katılım gösteren bütün yazar adaylarına da teşekkür ederiz!

Adı "Hizmetçi" ya da "Uşak" olan bir film senaryosu yazmak istiyorsanız, işiniz sandığınızdan da kolay. Hatta biraz fazla kolay. Çünkü ortada neredeyse hazır bir formül var:

- Bir aşk üçgeni kurarsınız.
- Biraz erotizm eklersiniz. Çünkü filmin adı "Hizmetçi", öyle değil mi?

Sonra da üç ihtimalden birinin gerçekleştiği bir formülle devam edersiniz:

- Ya eşlerden biri ölür,
- Ya hizmetçi/uşak ölür,
- Ya da herkes bir şekilde eksilir.

Geriye kalan?

Süslenmiş bir olay örgüsü.

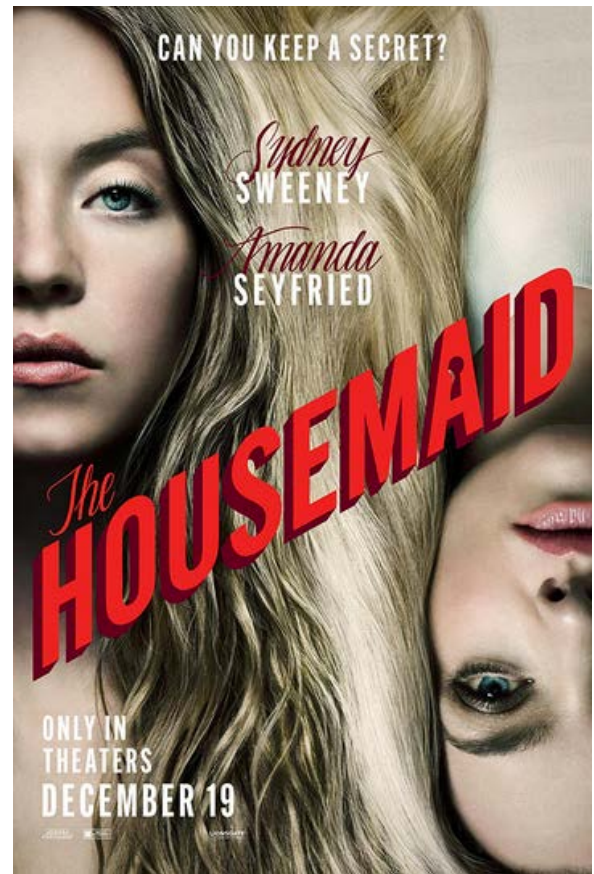
Demem o ki, başrolünde hizmetçi ya da uşak olan bir filmin senaryosunu yazmak, öyle büyük bir yaratıcılık gerektirmez. Çok kibirli bir ifade olduğunun farkındayım ama yine de bu böyle maalesef. Türünü seçin, dozunu ayarlayın, gerisini sistem zaten halleder.

Ben bu yazıyı yazarken bir tane yazdım bile. Hem de komedi. Üstelik sonunda biri ölüyor. Demek ki tür de fark etmiyormuş. Asıl meseleye gelebilmek için konuyu dağıttıkça dağıtıyorum. Evet, bilinçli yapıyorum. Biraz ısınalım diye.

Çünkü bu Hollywood yapımı **The Housemaid** filmi de tam olarak bu formülün bir ürünü:

- İçinde suç var.
- Gerilim var.
- Aşk üçgeni var.

Ve elbette biri gidiyor. Giden gidiyor. Kalanlar hayatına devam ediyor.

Ben nasihat vermeyi severim. Yeri gelmişken bir tane de buraya bırakalım:

Her şey her zaman görüldüğü gibi değildir.

O yüzden insanın aklı, gözüne güvenmediği yerde devreye girmeli.

Gelelim asıl meseleye:

Bu filmin afişi, bu filmi gerçekten yansıtıyor mu?

Görsel Delilleri Masaya Yatıralım

- Ters yüz olmuş iki sarışın kadın
- Kırmızı yazıyla filmin adı "The Housemaid"
- Oyuncu isimleri
- "Can you keep a secret?" sloganı

Deliller tamam.

Şimdi bakalım bu afiş bize ne anlatıyor...
Ve daha önemlisi, neyi saklıyor?

Ters Yüz Olmuş İki Kadın

Afişte iki kadın var.

Biri ters, biri düz.

İlk bakışta insanın aklına şu geliyor:

Ters dönük olan kadında bir sorun var.

Ama film diyor ki:

Yanlış kişiye bakıyorsun.

Çünkü mesele "Hangisi ters?" değil. Mesele şu: Bu iki kadın aslında iskambil kartlarındaki kız kartları gibi. Kartı nasıl tutarsanız tutun, yüz size bakar. Ters yoktur. Bu estetik değil, pratiktir. Kart kendini her açıdan doğru gösterir.

Afişteki kadınlar aynı kişi mi? Değil. Bu bariz.

Ama aynı kaderi yaşıyor olabilirler.

Aynı şekilde mağdur olabilirler.

Aynı duyguları taşıyor olabilirler.

133 dakikalık bir filmde iki karakterin aynı sona yaklaşması?

Mümkün.

Cepte.

Kırmızı Yazı

Kırmızı: Tehlike, kan.

Afiş sana "tehlike var" diyor.

Ama nerede olduğunu söylemiyor.

Filmin türünü belli ediyor:

Korku / gerilim.

Cepte.

Oyuncu İsimleri

Afişe dikkatli bakınca ilginç bir şey fark ediyorsunuz:

Sadece kadın oyuncuların isimleri var.

Filmdeki erkek karakterlerin isimleri neden yok?

Hatta öyle yok ki, Türkiye'de "et adam" diye tanınan, erotizm denince atbaşı giden Michele Morrone'nun bile popülaritesinden faydalanılmamış.

Bu bir unutkanlık değil.

Bu bir tercih.

Afiş sana şunu söylüyor:

"Bu bir kadın hikâyesi."

Ama film ne diyor?

Film bir gizemi saklıyor.

Öyle ya, yalnız bir kadın evine hizmetçi alıp "Ben buna işkence yapayım" demez.

Bir sebep olmalı.

Bir tetikleyici olmalı.

Bir kişi daha olmalı.

Ama afiş onu bilinçli olarak dışarıda bırakıyor.

Bir ters köşe kokusu aldım.

Cebim doluyor.

Bunu da cebime koydum.

"Can You Keep a Secret?"

Afişin en dürüst noktası bu:

"Bir sır saklayabilir misin?"

Film boyunca herkes bir şey saklıyor. Peki seyirciden de saklayabilecek misiniz? Çünkü afiş sırrı veriyor. Ve ben sadece afişe bakarak bunu söylüyorum: Bu afişte gördüğümüz iki kadın da mağdur. Fakat başta söylediğimiz gibi biri ölecek.

Peki kim? Afişte adı ve yüzü olmayan kim? Et adam mı? Yok canım. O sadece Hollywood yapımında rol alabilmek için üçüncü sınıf role razı olmuş bir İtalyan.

Geriye tek bir kişi kalıyor:

"Koca."

Cepte.

Bu afiş sana bir hikâye satıyor: İki kadın, bir çatışma.

Ama film sana başka bir şey anlatıyor: İki kurban, bir fail.

Ve o fail... afişte yok.

Bu afiş filmi doğru yansıtıyor mu?

Evet.

Ama dürüstçe değil.

Kandırarak.

SONUÇ

“Hukuk sadece sonuçları telafi eden değil, aynı zamanda riskleri önleyen bir mekanizma olmak zorunda. Aksi halde aynı dosyaları farklı isimlerle konuşmaya devam ederiz.”

1 Mayıs İşçi Bayramı'na denk gelen bir sayı olur da işçi sınıfına yönelik bir içerik olmaz mı?

SUÇÜSTÜ'nün bu sayısında, ağırlıklı olarak iş hukukuna yönelik çalışmalar yapan Avukat İrem Alptekin ile bu çerçevede bir söyleşi gerçekleştirdik.

Alper Kaya: *Merhaba, öncelikle SUÇÜSTÜ'ne vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederiz. Kendinizden kısaca bahsedebilir misiniz?*

İrem Alptekin: Merhaba, davetiniz için ben teşekkür ederim. Ben, 2021 yılında İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldum. 1 yıllık yasal staj sürem sonucunda da 2022 yılından beri de İstanbul Barosu'na bağlı olarak aktif bir şekilde avukatlık mesleğini icra ediyorum. Fakülteyi bitirdiğimden beri çeşitli birçok hukuk bürosunda çalıştım. Şu anda da bir hukuk bürosuna bağlı çalışıyorum. Ağırlıklı olarak iş hukuku, ticaret hukuku, aile hukuku ve borçlar hukuku alanlarında çalışıyorum. Özellikle işçi-işveren uyumsuzlukları, işçilik alacakları, işe iade davaları ve iş kazalarından kaynaklı sorumluluklar mesleğim önemli bir kısmını oluşturuyor.

Alper Kaya: *Türkiye'de işçi-işveren uyumsuzluklarının cezai boyut kazandığı sınır nerede çiziliyor?*

İrem Alptekin: Bu sınır aslında “hukuka aykırılık” ile “suç” unsuru arasındaki klasik ayrım üzerinden çiziliyor. Her iş hukuku ihlali suç teşkil etmez. Örnek vermem gerekir işçinin işveren tarafından ücretinin geç ödenmesi, fazla mesai ücretinin ödenmemesi ya da sigortasız işçi çalıştırma gibi eylemler öncelikle idari yaptırımlara ve özel hukuk sorumluluğuna tabi olup suç sayılan eylemler değildir.

Ancak bu ihlaller belli bir yoğunluğa veya nitelik değişimine ulaştığında ceza hukuku devreye girer ve artık bir suç unsuru olduğundan bahsedebiliriz. Örneğin işçi bir iş kazası geçirdiğinde, iş kazasının oluşmasında işveren tarafından gerekli iş sağlığı ve güvenliği önlemleri dediğimiz önlemlerin alınmaması sonucu işçide ölüm veya yaralanma meydana gelirse bu durum **taksirle öldürme veya yaralama** suçunu oluşturur.

Yine işçinin ücretinin sistematik bir şekilde ödenmemesi veya işçinin zorla çalıştırılması gibi durumlar **cebir, tehdit veya insan onuruna aykırı çalışma koşulları** kapsamında değerlendirilebilir. Bu noktada da cezai boyut devreye girer

SGK primlerinin kasten eksik bildirilmesi ise belirli şartlar oluştuğunda **resmi belgede sahtecilik veya dolandırıcılık boyutuna** ulaşabilir. Bu noktada da cezai sorumluluktan bahsedebilir.

Dolayısıyla yukarıda bahsetmiş olduğum spesifik örneklerle de anlaşılacağı üzere işçi işveren uyumsuzluklarının cezai boyut kazandığı sınır, işveren tarafından gerçekleştirilecek olan ihlalin “basit bir sözleşme ihlali” olmaktan çıkıp “kamusal düzeni ve bireyin temel haklarını ihlal eden” bir nitelik kazanmasıyla aşılır.

Alper Kaya: *İş hayatı denince son yıllarda karşımıza belki de en çok çıkan olgu olan mobbing'in suç kavramıyla ilişkisi ve kriminolojik profili nedir?*

İrem Alptekin: Mobbing Türk hukukunda tek başına doğrudan bir suç tipi olarak düzenlenmiş değil; ancak çoğu zaman suç teşkil eden davranışlarla iç içe geçmiştir diyebiliriz. İşverenin mobbing içerisinde yer alan eylemleri ayrı ayrı değerlendirildiğinde **hakaret, tehdit ya da kişilerin huzur ve sükûnunu bozma** gibi suçlara dönüşebilir. Burada önemli olan, bu davranışların tek bir seferde değil, daha sistematik ve süreklilik arz eden bir şekilde devam etmesidir. Yani mobbing dediğimiz şey daha çok ispatı zor olan, süreklilik arz eden ve sistematik davranışlar bütünüdür. Bu nedenle ceza hukukunda tek bir fiil üzerinden değil, davranışların toplam etkisi üzerinden değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Kriminolojik açıdan ise mobbing genellikle hiyerarşik güç dengesizliğinin olduğu ortamlarda, kurumsal denetimin zayıf olduğu yapılarda, rekabetin oldukça yoğun ve performans beklentisinden kaynaklı baskının yüksek olduğu sektörlerde ortaya çıkabilir.

Fail profili çoğu zaman "otoriteyi kötüye kullanan yönetici" iken, mağdur profili genellikle "sisteme uyum sağlamayan ya da hak talep eden çalışan" oluyor. Bu yönüyle mobbing, sadece bireysel değil, aynı zamanda kurumsal kültürle doğrudan ilişkili bir olgu diyebiliriz.

Alper Kaya: *Türkiye'deki iş kazası davalarında işveren cezai sorumluluğunun belirlenmesinde yabancıların "corporate manslaughter" dediği, bizim dilimize de "kurumsal katliam" veya "organize iş suçu" olarak geçebilecek kavramından yararlanabileceğimizi düşünüyorum. Bu tarz 'yenilikler', yakın bir gelecekte sizce tartışılabilir mi?*

İrem Alptekin: Aslında Türkiye'de bu kavram doğrudan bu isimle yer almıyor ancak tartışmalar uzun süredir mevcut. Özellikle büyük iş kazalarından sonra hep aynı noktaya geliyoruz. Düşünülmesi gereken şey bu noktada **"Bu tür olaylar gerçekten tek bir kişinin hatası mı, yoksa daha derinde bir organizasyon sorunu mu var?"**

Ülkemizdeki mevcut sistemde cezai sorumluluk genelde belli kişilere yüklenir; işveren vekili, şantiye şefi, iş güvenliği uzmanı gibi. Ama sahada gördüğümüz şey aslında tamamen şu: **Büyük kazalar çoğu zaman bireysel hatadan ziyade, sistematik ihmallerin sonucu oluyor. Yani aslında problem biraz "şirketin çalışma biçimi" ile ilgili. Yani bence tamamen kurumsal ihmal ve organizasyon eksikliği ile ilgili. O yüzden "kurumsal sorumluluk" dediğimiz yaklaşımın daha fazla konuşulması gerektiğini düşünüyorum. Belki yarın doğrudan böyle bir düzenleme gelmez ama özellikle büyük dosyalarda hakimlerin de artık olayın arkasındaki organizasyon yapısını daha fazla sorguladığını görüyoruz.**

Kısacası, bu kavramın adı ne olursa olsun, bizde de artık "sadece kim yaptı?" değil, "bu nasıl mümkün oldu?" sorusunun daha fazla sorulduğu bir yere doğru gidiyoruz. Özellikle ülkemizde yaşanan en büyük örneklerden olan Soma faciasından sonra bu tartışmaların çokça arttığını da söyleyebiliriz.

Alper Kaya: *Toplu iş uyuşmazlıklarında sendikal faaliyetin sık sık suç söylemiyle ilişkilendirilmesi ne anlama geliyor? Bu tarz yaklaşımların tarihe karışabileceği bir gelecek sizce mümkün mü?*

İrem Alptekin: Sendikal faaliyetlerin suç söylemiyle ilişkilendirilmesi aslında yeni bir durum değil; baktığımızda biraz tarihsel bir tepki. Özellikle toplu hareketler, bazı dönemlerde hep **"kontrol edilmesi gereken"** bir alan gibi görülmüş. Bugün de grev ya da örgütlenme süreçlerinin zaman zaman ne yazık ki abartılı şekilde suç olarak gösterildiğini görebiliyoruz.

Oysa sendikal faaliyetler baktığınız zaman anayasal bir hak ve çalışma hayatının doğal bir parçası. Bunun suç gibi gösterilmesi, çoğu zaman işçi-işveren arasındaki güç dengesinin hukuki boyut üzerinden kurulmaya çalışılmasından kaynaklanıyor.

Bu yaklaşım tamamen ortadan kalkar mı, çok emin değilim. Ama özellikle uluslararası hukuk etkisi ve yargı kararlarının gelişimiyle birlikte, bu söylemin giderek zayıfladığını ve daha dengeli bir noktaya evrildiğini söyleyebilirim.

Alper Kaya: *Kamuoyunda yankı uyandıran başta Soma maden faciası olmak üzere işçi-işveren davalarının medyada suç haberciliği çerçevesinde sunulma biçimleri, kamuoyu baskısı ile yargı kararları arasındaki ilişkiyi sizce nasıl şekillendiriyor?*

İrem Alptekin: Özellikle Soma maden faciası gibi büyük iş kazalarında medyanın rolü çok belirleyici oluyor. Medya bir yandan olayın görünür olmasını sağlıyor, yaşanan mağduriyetin üstünün örtülmesi engelleniyor ki bu çok çok kıymetli. Yani olayın kamuoyu gündemine taşınmasında kritik bir rol oynuyor. Ancak burada iki ucu keskin bir durum söz konusu. Açıklamam gerekirse, bir yandan medya olayların görünür olmasını sağlar ve mağduriyetlerin göz ardı edilmesini engeller. Diğer yandan ise yargılama sürecini etkileyebilecek bir kamuoyu baskısı oluşturabilir ve olayları basitleştirerek "iyi-kötü" ikilemine indirgeme riski taşır.

Soma faciası gibi olaylarda bunu çok net gördük. Kamuoyu baskısı arttıkça dosyalar daha dikkatli inceleniyor, bu olumlu nokta. Kamuoyu baskısı, ancak aynı zamanda yargının bağımsızlığı tartışmalarını da beraberinde getirir. Yani yargının sadece dosya üzerinden değil de, toplumdaki beklenti üzerinden değerlendirilmesi riski de ortaya çıkıyor. Bu da baktığınız zaman oldukça hassas bir denge.

Dolayısıyla ideal olan, medyanın bilgilendirici olması ama yargılamayı yönlendirmeyen bir rol üstlenmesi ve sınırın bu noktada çizilmesidir.

Alper Kaya: *SUÇÜSTÜ'ne vakit ayırdığınız için size tekrar teşekkür ederim! Bizde şöyle bir âdet var: Son soruyu bir açık kürsü olarak değerlendiriyoruz ve söyleşi boyunca konuşamadığımızı düşündüğünüz konuları ifade edebileceğiniz bir alan oluşturuyoruz. Dolayısıyla şu an söz tamamen sizde...*

İrem Alptekin: Şöyle bitirmek isterim: İş hukuku artık sadece ücret, tazminat ya da sözleşme meselesi değil; doğrudan insan hayatına ve onuruna temas eden bir alan. Bu yüzden meseleye sadece "ihlâl oldu mu, ne kadar ödenecek?" diye bakmak yetersiz kalıyor. Bu noktada asıl soru şu olmalı: Bu iş hukuku ihlâli neden gerçekleşti ve bir daha yaşanmaması için ne yapılmalı?

Bugün özellikle büyük iş kazaları ve çalışma hayatına ilişkin ağır ihlaller bize şunu gösteriyor: Hukuk sadece sonuçları telafi eden değil, aynı zamanda riskleri önleyen bir mekanizma olmak zorunda. Aksi halde aynı dosyaları farklı isimlerle konuşmaya devam ederiz.

Gerçek ilerleme ise, ancak sorumluluğun bireylerle sınırlı kalmadığı, sistemin de sorgulandığı bir hukuk anlayışıyla mümkün. Çünkü bazı dosyalar gerçekten sadece basit bir dosya değil aynı zamanda baktığınızda mevcut var olan bir düzenin aynasıdır.

Bu vesileyle davetiniz ve keyifli söyleşi için teşekkür ederim. Bu tür platformların, hukuk pratiğinin farklı boyutlarını tartışmak ve görünür kılmak açısından çok değerli olduğunu düşünüyorum. Emeği geçen herkese teşekkürler.

1898 yılının ılık bir temmuz sabahı Amerika'da, 14 yıl sonra yaşanacak devasa Titanic faciasının karanlık bir öncüsü niteliğinde bir kaza meydana geldi.

4 Temmuz günü Fransız La Bourgogne yolcu gemisi, yoğun siste bir başka gemiye çarparak battı ve sulara gömülen enkaz, tahmini 600 kişiye mezar oldu.

Bu trajediden üç gün sonra, 7 Temmuz günü *Buffalo Evening Press Gazetesinde* çıkan ufak bir sütun, okyanusun ötesinde efsaneleşecek olan Koca Yusuf'un akıbetini şöyle aktarıyordu:

“New York'tan gelen bir telgraf şöyle diyor: Dün gece öğrenildiği kadarıyla; Korkunç Türk olarak bilinen güreşçi Yusuf, Bourgogne gemisiyle birlikte sulara gömüldü.”

Bir gün sonra, 8 Temmuz günü *The Utica Observer'da* çıkan haber ise olayı detaylandırıyordu:

“Korkunç Türk La Bourgogne gemisinde boğuldu. (...) Gerçek adı İsmail Yusuf'tu. Bir güreşçi olarak nitelikleri ne olursa olsun, Korkunç Türk iyi bir gelir kapısıydı. Nitekim denizin dibine çekilirken beraberinde 38.000 dolar içeren bir para destesini de götürmüş olması bunu kanıtıyor. Bu miktar, onun Amerika Birleşik Devletleri'ne yaptığı dört aylık ziyaret sırasındaki birikimiydi.”

Günler geçtikçe bu olay, New York yerel basınında bir sömürü aracına dönüştü. 7 Eylül tarihli *The Sun'da*, batan geminin enkazından geçen bir balıkçı kaptanının şu tüyler ürpertici sözleri yer alıyordu:

“Adamlardan biri bir dev gibi görünüyordu; üzerinde bir can yeleği ve şort vardı. Yüzü deniz kuşları tarafından tanınmaz hâle getirilmişti. Bu ceset Korkunç Türk Yusuf'a ait olabilirdi. İmkânımız olsaydı cesetlere ağırlık bağlayıp batırırdık.”

Bu gazete kupürlerinden de net bir şekilde görebileceğimiz üzere; "Korkunç Türk" Koca Yusuf, Amerikan eğlence sektörü için sadece kârlı bir meta olarak ele alınmış, ölümü bile fiziksel özellikleriyle tanımlanmış ve lakabı adeta bir miras olarak kabul edilip ardından gelen güreşçilere devredilmişti.

Peki gerçekte Yusuf'a ne oldu?

Ben bu konuyu araştırmaya başladığımda zihnimde yankılanan ilk soru şu oldu:

“Koca Yusufun o gemide boğulduğu ne malum?”

Bu sorunun cevabını bulmak için öncelikle Yusuf'un Amerika'ya nasıl gittiğine bakmamız gerekiyor. 1894 yılında Fransız bir organizatör tarafından Türkiye'den Avrupa'ya götürülen Yusuf, ilk rakibini yirmi dört saniyede yere serdikten sonra Fransa'da önüne çıkan herkesi yenip üç yıl boyunca namağlup kalarak haklı bir şöhrete kavuştu. Ardından, onu ikna eden menajerlerinin yönlendirmesiyle Amerika'nın yolunu tuttu.

Graham Noble'in yazdığı oldukça kapsamlı *The Life and Death of the Terrible Turk* (Korkunç Türk'ün Hayatı ve Ölümü) isimli makale, Yusuf'un gerçekte nasıl biri olduğunu ve bu mitin nasıl kurgulandığını derinden sorgular. Ben de bu yazımda makaleden oldukça yararlandım.

Noble, Graeme Kent'in 1968'de yayınlanan *Pictorial History of Wrestling* adlı kitabına atıfta bulunarak, Yusuf'un aslında Marsilyalı bir liman işçisi olabileceği gibi iddiaları gündeme getirir. Makalesinde Yusuf'un Fransa'da kazandığı maçların gerçek olabileceğini söyleyerek hakkını teslim etse de, o tarihlerde Fransa'daki profesyonel güreşin son derece şaibeli ve güvenilmez kayıtlara sahip olduğunu da belirtmeden geçmez.

Yusuf Amerika'ya ayak bastığında, menajeri ve organizatörü tarafından Amerikan basınına ismarlama olduğu çok açık olan oryantalist haberler servis edilir. Örneğin *The World* gazetesi, olayı dini ve politik bir zemine çekerek şu satırları yazar:

“Yusuf, üstünlüğünü sorgulayan her adamı yıkmak üzere özel emirler aldı. II. Abdülhamid, Amerikan güreşçiler Evan Lewis ve Ernst Roeber'in methini işitti. Dünyadaki en zeki ve en güçlü güreşçilerin onlar olduğu söylenince Yusuf, Padişah tarafından aksini kanıtlamak için yeni kıtaya gönderildi.”

Ancak Amerika turu, yaratılan bu beklentiyi karşılamaz. Tüm bu tantanaya rağmen, Yusufun Amerika'daki ilk güreş maçına çıkması üç ay sürer. Üstelik bu ilk maçında rakibini ringin dışına fırlattığı için diskalifiye edilir. İki tarafın menajerleri arasında bir tür ağız dalaşına dönen tartışmalardan sonra 30 Nisan 1898 tarihinde Metropolitan Opera House'da bir rövanş maçı ayarlandığında ise heyecan doruğa çıkar. Ancak bu maçta güreşten başka her şey vardır. Yusufun rakibi Roeber, bir o yana bir bu yana savrulmasına öfkelenip Yusufun burnuna yumruk atınca ortalık karışır, salonda büyük bir arbede yaşanır ve polis müdahale eder.

Tüm bu yaşananlar menajerleri durdurmaz ve maçlar organize edilmeye devam eder. Yusuf daha sonra Strangler Lewis, üçüncü sınıf bir güreşçi olan John F. McCormick ve Yunan “Korkunç Heraklides” ile güreşip tüm maçları kazanır.

Tüm bu galibiyetlere rağmen Yusufun Amerika turu tasarlandığı ve sonrasında anlatıldığı kadar uzun veya gösterişli değildi. Özellikle Amerika'da menajerliğini yapan William A. Brady ve T.W. Bert isimli iki organizatörün, Yusufun ismini kendi ceplerini doldurmak için kullandıkları bugünden bakıldığında gün gibi aşikâr.

Yusufun çok iyi bir yüzücü olduğu ancak belindeki altın kemerin ağırlığı yüzünden boğulduğu, kâğıt paraya güvenmediği için ödemelerini altın olarak aldığı, kemerini uyurken bile çıkarmayacak kadar açgözlü olduğu gibi iddiaların tamamı bu iki menajerin uydurmasıydı. Nitekim T.W. Bert'in kaleme aldığı bir makaledeki şu satırlar, Yusuf'a yönelik itibar suikastının en net kanıtıdır:

“Yusufun ardında pek çok Amerikalı arkadaş bıraktığına inanmıyorum, çünkü vahşi tavırları ve olağanüstü cimriliğiyle herkesi tiksindirmişti. Buradayken onu çok yakından izledim ve bir başkası için yiyecek veya içecek uğruna bir kuruş bile ödediğini hiç görmedim. Ancak bu iki konuda kendini unutmamıştı, çünkü dünyada paradan başka sevdiği bir şey varsa o da yemek ve içmekti. Her gün on kez yemek yiyor olmalıydı ve onun tek bir öğünü beni bütün bir hafta beslemeye yeterdi.”

Bu karalama kampanyasının yanında duran sorgulanması gereken bazı gerçekler de vardı. Yusufun Amerika'da tam olarak ne kadar kazandığı veya bu paranın nereye gittiği hâlâ bir sırdır. Daha da vahimi; Yusufun gerçekten La Bourgogne gemisine binip binmediği bile kesin olarak kanıtlanamamıştır. Kazadan sonra çıkan ilk haberlerde, altın kemerle sarılı olduğu söylenen Yusufun geminin alt güverte yolcuları arasında listelendiği yazılır. Bu detay, Yusufun Amerika'da doğru dürüst para kazanmadığı iddiasını da, aşırı cimri olduğu iddiasını da aynı anda güçlendirebilir; dolayısıyla ona dair anlatılan her şey şüpheyle yaklaşılmasına yol açar.

Ezcümle, ölümünden yıllar sonra Fransız olduğunun iddia edilmesi gibi, geçmiş, yaptıkları ve akıbetine dair her bilginin oldukça kısıtlı olduğu bir adam Koca Yusuf. Bir suç yazarı olarak şu senaryoyu düşünmeden edemiyorum: Yusuf belki de o gemiye hiç binmedi, kaza haberini alan açgözlü iki menajeri tarafından öldürüldü ve gemiye bindiği iddia edilerek cesedi denize bırakıldı. Böylece Yusufun mallarına el koymaları bir yana, onun hakkında işlerine gelecek her türlü efsaneyi uydurma özgürlüğüne sahip oldular. Tüm bu senaryoya kaynak olarak da 1964 yılında Amerika'da yayımlanmış *Wrestling* isiminde bir dergiyi göstersem, eminim buna kimse itiraz etmez. En azından ülkemizde...

Sonuç olarak baktığımızda, Yusufun hikâyesini koca bir alegori olarak görmemiz mümkün. Batı basınında o dönem “Hasta Adam” olarak anılan Osmanlı İmparatorluğu'ndan çıkan bir güreşçinin, bildiğimiz Batı'nın sonuna kadar seyahat etmesine ve karşısına çıkan tüm rakipleri ringe gömmesine şahit oluruz. Ancak açgözlü “Korkunç Türk”, Batı'dan istediklerini alıp yurduna geri dönerken, bindiği Fransız gemisinde kazaya uğrar. Doğasında saklı olan vahşeti, medeniyetten uzak hırçınlığı ve dev cüssesi sebebiyle Batılılar tarafından cankurtaran botuna alınmaz, bilekleri kesilerek, okyanusun karanlık ve soğuk sularına terk edilir. Her anlamda etkileyici bir efsanenin finali gibi. Ancak şu da unutulmamalıdır, her efsanede olduğu gibi; ölen asla ölmez, küllerinden bir kez daha doğar.

Beyninin tüm hücrelerine aynı anda hücum eden acıyla uyandı yine Bilun. Refleksle dizlerini karnına doğru çekip başını kollarının arasına aldı. Şimdiden tüm vücudu ter içinde kalmıştı. Son bir haftadır bu şekilde uyanıyordu. Beynine saplanan ağrının en şiddetli anı ilk otuz saniyeydi. Çaresizlik içinde kıvrandığı günlerden birinde saymıştı. Sonrasında en azından dayanabileceği seviyelere iniyordu. Yanında uyuyan kocasını uyandırmak istemiyordu ama acı öyle dayanılmazdı ki farkında olmadan çıkardığı iniltilerden sonra uyanmıştı. Telaş içinde bir şeyler söylese de Bilun onu duymuyordu. 41 42 43.. Neden bitmiyordu? Birden zihninde bir görüntü belirdi. *Bir adam... Ona bakıp gülümsüyor... Yeşil gözlü ama nasıl yeşil, dünyanın en güzel gözleri!* Bayılmadan önce tüm vücudunu kaskatı eden acıya rağmen dudakları mutlulukla kıvrıldı.

Bilun gözlerini bembeyaz bir odada açtı. Işıktan gözlerini korumak için elini başına götürdüğünde alnına bağlı elektrotların farkına vardı. En son kendini evindeki yatakta iki büklüm acıyla yatarken hatırlıyordu. Sonrası bulanıktı. Kocasının telefonda birilerine bağırarak "...böyle bir şey olmamalıydı, her şey yolunda demiştin..." gibi bir şeyler dediğini, onu kucaklayıp arabaya bindirdiğini, kolundan vurulan iğneyi hayal meyal anımsadı. Neredeydi? Duvarda TSBT Merkezi'nin bir afişini gördü. Neden burada olduğunu anlayamadı. Telaşla elektrotları söküp ayağa kalkmaya çalışırken içeriye kocası girdi. Koşarak Bilun'a sarıldı:

"İyi misin aşkım?" dedi gözlerine bakarak. Çok korkmuştu. Bilun'u tutan elleri titriyordu, gözleri kan çanağına dönmüştü. Bilun baş ağrılarını işte bu yüzden ondan saklamıştı. Zaten yeterince şeyle uğraşan eşinin bir de onun için endişelenmesini istemiyordu.

"Neden buradayız, neler oluyor Merih?" dedi Bilun bir yandan kendini toparlamaya çalışarak.

"Bayıldın sevgilim. Ne yapacağımı bilemedim, ben de buraya getirdim seni. Biliyorsun en iyi doktorlar burada. Merak etme her şey yolunda. Doktor sana birkaç soru soracak ondan sonra gideceğiz."

Travma Sonrası Bilişsel Tedavi Merkezi'ni Merih kurmuştu. Dünyaca ünlü doktorlar burada çalışıyordu. Burası insanların hafızalarından travmalarını silebilen ileri teknolojiye sahip bir bilim merkeziydi. Daha çok yeniydi ve şuan için devlet kontrolünde ilerliyordu. Yani her önüne gelen hafızasını sildiremiyordu. Ya da sevgilisinden ayrılan herkes filmdeki gibi "Ben ağır bir travma geçirdim, silin şunu beynimden" diyemiyordu. Başvuran kişinin hayatını ciddi derecede etkileyen travmanın ispatı ve sağlık raporuyla alınabilen mahkeme kararı gerekiyordu. Depremzedeler, tecavüz mağdurları, savaşa katılan askerler gibi ciddi travmatik olay yaşayan kişiler, bu aşamayı geçtikten sonra TSBT için gereken ücreti ödeyip hayatlarını yaşanamaz hale getiren travmadan kurtulabiliyorlardı. Beynin limbik sistemindeki amigdalanın travmadan etkilenen kısmındaki anılar, kafatasından giren robotik iğnelerle siliniyordu. Hastanın tedaviden önce, o olayı hatırlatabilecek şeylerden kurtulması daha sonradan kafa karışıklığı yaşamaması için önemliydi. Aksi bir durumla karşılaşılması halinde, beyin kendini korumaya alıyor, tedavi sırasında yerleştirilen çip sayesinde o konu üzerine düşünmesine izin verilmeyordu. Bu durum anı silinmesinden daha karmaşık bir durumdu, üzerinde hâlâ çalışıyorlardı. Çünkü aynı zamanda amigdala, hatıralar ile o anda hissedilen duyguları ilişkilendirmekle sorumlu bir bölgeydi. Anı silinmiş olsa da, kişinin o olayla bağdaştırdığı bir şey gördüğünde hissettirdiği duyguları silmeleri daha zordu. Travmatik olayın üzerini örtecek sahte bir anı yerleştirebilirlerse bu durumu da çözebileceklerine inanıyorlardı ama bu çok daha karmaşık bir işlemdi, henüz geliştirme aşamasındaydılar. Bilun tüm bunları eşiyile birlikte katıldıkları iş yemeklerinden biliyordu. Yoksa ilgisini çeken bir alan değildi, o resim yapmaktan hoşlanır küçük bahçesindeki sukulentlerinden bahsetmeyi severdi. Bilun'un şirkete ilk gelişiydi. Kaç yıllık evlilerdi buraya daha önce hiç gelmemişti. İlginç, diye düşündü daha önce hiç gelmemiş oluşuna. Sahi kaç yıllık evlilerdi? Hatırlayamadı.

Birden aklına Mısır Piramitleri geldi. Hani şu ne zamandı işte gitmişlerdi ya o tatilden. Bir de kocasıyla evlendikleri gün... Gelinliği ne de güzeldi. Gerçi ne alakaydı şimdi. Düğüne gelen misafirleri hatırlamaya çalıştı ama misafirler silik silüetlerden ibaretti. Herhâlde hâlâ kendine gelememişti. Bilun'un aklından bin şey geçerken doktor girdi odaya.

"Merhaba, nasıl hissediyorsunuz kendinizi?" demesiyle Bilun'un başına bir ağrı saplandı. Birden kloströfobik hissetti, bir şey boğazını sıkıyor gibiydi, buradan bir an ewel çıkıp gitmek istiyordu. Zar zor "İyiyim sadece eve gitmek istiyorum" diyebilirdi.

Merih bütün gün yanından ayrılmamıştı, sürekli sorular soruyordu. Evet son zamanlarda biraz başı ağrıyordu ama dayanılmayacak gibi değildi. Hayır başka bir şey olmamıştı, her şey yolundaydı. Ona tabii ki kendisinin bile tanımadığı yeşil gözlü adamdan bahsetmedi. Kimdi bu adam, hiç tanımadığı birini nasıl olur da zihninde bu kadar canlı görürdü? Belki televizyonda ya da yolda gördüğü biriydi, farkında olmadan bilinçaltına girmişti. İnsan beyninin ne kadar karmaşık olduğunu tüm o iş yemeklerinden biliyordu. Gerçi o pek dışarı çıkmazdı, arkadaşı da yoktu. O zaman kesin televizyonda görmüştü. Sahi neden arkadaşı yoktu, bunu şimdiye kadar hiç sorgulamamıştı. Birden Merih'e:

"Beril ne yapıyor acaba?" deyince Merih bembeyaz suratla ona döndü.

"Ne? Nasıl?"

Bilun'un başı yine ağrımaya başlamıştı ama belli etmek istemiyordu. İsim kendiliğinden dökülmüştü dudaklarından, Beril diye birini tanıdığından bile haberi yoktu ama bozuntuya vermek istemedi.

"Düğüne gelmiş miydi? Sahi nerede bizim düğün albümü?"

"Beril kim birtanem?"

"Düğüne gelmiştir mutlaka bir bakayım."

Bilun devam eden baş ağrısına rağmen kalktı, dijital düğün albümünü aramaya koyuldu. Albümün çoğunda kocasıyla kendisi vardı. Arkadaki insanlar flu çıkmıştı, kim oldukları anlaşılmıyordu. Bir tane toplu fotoğraf vardı onu buldu. Hepsini tanıdık geliyordu ama onları nereden tanıdığını çıkaramadı. Beril bunlardan biri olabilir miydi? Bilmiyordu. Merih gelip belinden sarılıp onu kendine döndürdü.

"Bugün zor geçti, hadi gel biraz dinlen" deyip onu yatağa götürdü.

Bilun yataktan fırlayarak kalktı. Zor nefes alıyordu. Aynı kloströfobik his. Başı da ağrıyordu ama aldırmiyordu. Yine görmüştü yeşil gözlü adamı. Kalbi heyecandan yerinden fırlayacak gibiydi. Allah'tan Merih evde değildi. Gördüğü rüyayı düşündü.

Yeşil gözlü adamla birlikte çiçekli bir yoldan yürüyordu. Elinde papatyalardan bir buket vardı, üzerinde gelinlik. İnsanlar gülen yüzlerle onlara bakıp alkışlıyordu. Kalabalığın arasında kısa saçlı, kırmızı elbiseli kadını görmüştü ve kalbini sıkıştıran o hisle uyanmıştı. Emindi o kadın Beril'di. İyi de Beril kimdi? Yeşil göz zaten başlı başına bir problemdi.

Bilun rüyasındaki ayrıntıları hatırlamaya çalıştıkça nefesi daralıyor, vücudu terliyordu. Bir yerde çelenk görmüştü. Üzerinde ne yazıyordu, bir şey Psikoterapi Merkezi? Ama ne? Hatırlayamıyordu. Başı öyle ağrıyordu ki gözleri karardı. Aklına yine Mısır geldi. Sonra da Merih'le olan düğünü ve gelinliği. Bu rüyasındaki gelinlikten çok farklıydı. Aslında rüyasındaki daha çok hoşuna gitmişti. Yine kafası karıştı, bu sefer zihninde kocasıyla tanıştığı gün belirdi. Okulun bahçesinde... Ne zaman rüyayı düşünmeye çalışsa bir şekilde odaklanamıyor, zihni Merih'le anılarına kayıyordu. Tatil fotoğraflarının olduğu albümü aldı. Mısır tatiline ait bir fotoğraf göremedi. Halbuki çok net hatırlıyordu oraya gittiğini. Herhâlde o fotoğrafları eklemeyi unutmuşlardı. Şimdi bunun sırası değildi, albümü elinden bıraktı. Yeşil gözlü adamı ve Beril'in kim olduğunu bulmalıydı ama bir türlü odaklanamıyordu. Kendini zorlayarak baş ağrısının şiddetine rağmen düşünmeye devam etti.

Amivita! Amivita Psikoterapi Merkezi! Amigdala ve Vita'nın birleşimi. Latince 'vita' hayat anlamına geliyordu. Amigdala da beyinde duyguların hissedildiği bölgeydi. Yani duyguların ve yaşamın birleşimi. Bir psikoterapi merkezine ne de yakışan bir isimdi! Bunları nereden bildiğine dair bir fikri yoktu.

O boğulma hissi geri gelmişti, gözleri karardı ama bu sefer pes etmeyecekti. Sakinleşene kadar nefesine odaklandı ve bayılmadan bu atağı atlatmayı başardı. Kalbi ağzındaydı. Tam ayağa kalkıp bilgisayarına uzanmıştı ki evin kapısı açıldı. İlgüdüsel olarak elini bilgisayardan çekti. Tüm bunların ne anlama geldiğini tek başına çözecekti. Merih baş ağrıları için Bilun'a ilaç getirmişti. Her gün bir tane içmeliydi. Bilun çok teşekkür etti, ilacı kaptığı gibi mutfağa koştu, hemen içecekti. O akşam piramitleri anlatan bir belgesel izlediler. Bilun'un seçimiydi.

Bittiğinde esneyerek: "Nasıldı?" diye sordu. "Yerinde görmek lazım, işlerimi ayarlayayım hemen gidelim, sana da iyi gelir," dedi. Merih.

Bilun artık emindi.

Bilun bu sabah da baş ağrısıyla uyanmıştı. Merih uyanmadan kendini sakinleştirmeyi başardı yoksa dün ilacı içmediğini anlardı. Bugün atak sırasında yeşil gözlü adamla birlikte Mısır Piramitlerinin önünde sarmaş dolaş gördü kendini, dayanılmaz acıya rağmen içi huzurla doldu.

Hiçbir şey olmamış gibi neşeyle uyandırdı Merih'i, kahvaltı hazırlamıştı. İlacın şimdiden işe yaradığına onu ikna ederek işe uğurladı. Merih gider gitmez bilgisayarını açtı. Tarayıcıdan Amivita'yı araştırıp adresini aldı. Evden çıkmak için kapıya gittiğinde içini müthiş bir huzursuzluk kapladı. Yine aynı boğulma hissi. Elleri titriyor, nabızı yükseliyordu. Neredeyse pes edecekti. Ama kendini zorlayarak o kapıyı açtı. Şimdi düşünüyordu da Merih olmadan hiç dışarı çıkmamıştı. Daha da ilginç bunun farkına yeni varıyordu. Hem bedenini hem zihnini yoran acıya rağmen kendini bir taksiye atmayı başardı.

Yoldayken ısrarla Merih aradı. Açmayınca mesaj attı: "Hayatım endişeleniyorum, evden ayrılışın nereye gidiyorsun? Hemen dur lütfen yanına geliyorum." Evden çıktığını akıllı ev sisteminden anlamış olmalıydı. Bu izlenme hissi hoşuna gitmedi. Camı açıp telefonunu fırlattı. Gittiği yerde ne bulacağına dair hiçbir fikri yoktu ama ne olursa olsun oraya gitmesi gerektiğini biliyordu. Yol bitmek bilmiyordu, bir saatin sonunda adrese geldiklerinde Bilun'un tüm vücudu titriyordu, bayılmanın eşiğindedi. Yürüyecek durumda değildi, taksicinin yardımıyla Amivita'nın zilini çalmayı başardı. Kapıyı rüyasındaki kırmızı elbiseli kadın açınca Bilun olduğu yere yığıldı.

Gözlerini açtığı anda ilk gördüğü, bir çift yeşil gözdü. Ama nasıl yeşil.. Dünyanın en güzel gözleri.. Bilun bunun tadını çıkardı. Birazdan zihninde canlandırdığı bu anın kaybolacağını biliyordu. Dudaklarında gülümsemeyle gelecek acıya hazırlandı ama yeşil göz boynuna sarılınca hayal olmadığını anladı. Bu nasıl olabilirdi? Birden bu sabah olanları hatırladı. Kolunda serumla bir sedyede yatıyordu. Etrafta başkaları da vardı. Hepsinin gözleri yaşlıydı onu tanıyor gibi bakıyorlardı. Bilun bir an için tanımadığı bu insanların yanında kendini hiç olmadığı kadar huzurlu hissetti.

Doğrulamaya çalışırken yeşil göz ona yardım etti, elini bir an bile bırakmıyordu. Bilun odaya göz gezdirirken aklında bir anı canlandı. Bankonun arkasındaki Amivita yazan panonun asıldığı gün kendini bu odada gördü. Bir anlık bir görüntü olmasına rağmen içini o gün hissettiği heyecan kapladı.

Ama neden hatırlamıyordu? Kafası karıştı, heyecanı bir anda korkuya dönüştü, elini yeşil gözün ellerinden çekti. Birden her şey yerine oturdu. Burada kötü bir olay yaşamış olmalıydı, onda travma yaratıp hafızasını sildirecek kadar kötü... Şimdi o olayı hatırlayamasa da bütün bunların tek açıklaması bu olmalıydı.

Onu kurtaran adamdan, Merih'ten kaçıp kendi ayaklarıyla travma yaşadığı yere geri dönmüştü. Bilun'u izlemesinin bir anlamı olmalıydı onu korumaya çalıştığını anlayamamıştı. Kalbi öyle hızlı atıyordu ki etrafında olan konuşmaların farkına varamıyordu. Buradan çıkmalıydı. Serum bilincini bulandırıyor acıyı kesiyor olmalıydı.

Serumu kolundan çekip atmaya çalışırken odada bir hareketlilik yaşandı, serumuna yapılan iğneden sonra yeşil göz ona sınıksı sarılıp ağlamaya başladı. "İyi olacaksın" cümlesini duyduktan saniyeler sonra bilinci yine kapandı.

Zor geçen birkaç haftanın ardından Bilun hâlâ öğrendiklerini sindirmeye çalışıyordu. Amivita'ya geldikten sonraki iki günü hatırlamıyordu. Ateşi bir türlü düşmemişti, başındaki ağrılar geçmek bilmiyordu. Ara sıra gözlerini açtığı anda gördüğü manzara değişmiyordu. Yeşil gözler... Bir an olsun onu yalnız bırakmamıştı. Ağrıların sebebi olan beynindeki çip çıkarılmıştı, ilaç tedavisi devam ediyordu.

Üçüncü günün sonunda ağrılar ve ateş nihayet hafifleyip gözlerini açtığı anda yine yanındaydı, ellerini tutuyordu. Bilun ellerini çekmişti korkuyla. Yeşil göz sakince; "Bilun tekrar hoş geldin" demişti yaşlı gözlerle gülümseyerek. "Nasıl hissediyorsun kendini?" "Siz kimsiniz, neredeyim?" diyebilmişti zorlukla. Yeşil gözün yanaklarından bir damla yaş süzölmüştü.

"Benim adım Pamir. Şu anda Amivita Psikoterapi Merkezi'ndesin, ben buranın doktoruyum. Buraya nasıl geldiğini, kim olduğunu, nerede yaşadığını hatırlıyor musun?" "Şey... Ben... Bilmiyorum... Eşime haber vermeliyim çok merak etmiştir, gitmem gerek" derken doğrulamaya çalışıyordu.

Pamir'in yanaklarından bir damla yaş daha akmıştı. "İyi olunca gideceksin. Eşinin adı ne biz haber verelim?" derken sesi titriyordu.

Bilun sessizce "Merih" derken içinde bir huzursuzluk hissetmişti.

Pamir iki gündür yaptıkları sağlık taramalarında Bilun'un beyninde gördüğü çipten bir terslik olduğunu anlamıştı ama yine de kendine hâkim olmayıp ağlamaya başlamıştı. Sonraki günler Pamir için çok zor geçmişti. Bütün olanları Bilun'a daha fazla zarar vermeden anlatmanın bir yolunu bulmak zorundaydı. Günler süren terapilerin ardından Bilun'u yavaş yavaş hazırlayarak gerçekleri anlatmıştı.

Her şey açığa çıktıktan sonra Merih tutuklanmış, TSBT Merkezi kapatılmıştı. Ama Bilun'da bıraktığı hasar kolay kapanacak gibi değildi. Onun geçmişini silmişti, yerine sahte anılar eklemişti. Hâlâ hatırladığı şeylerden hangisinin gerçek hangisinin sahte olduğunu bilmiyordu. Belki de hiçbir zaman bilemeyecekti. Bunlara rağmen Pamir hep yanındaydı. On yıllık hayat arkadaşı... Psikoterapilerle, ilaçlarla onu iyileştirmek için elinden geleni yapıyordu, bunun da üstesinden geleceklerdi. Bir daha Mısır'a gideceklerdi.

Merih'i fakülteden tanıyorlardı, okula birincilikle girmişti mezun olurken beyin limbik sistemiyle ilgili yazmış olduğu makale sayesinde Amerika'da bu alanda araştırmalar yapan bir bilim tesisinden teklif alıp yurt dışına gitmişti. Okuldayken Bilun'a olan ilgisi fark edilmeyecek gibi değildi ama Bilun'un tek aşkı her zaman Pamir olmuştu. Aradan yıllar geçmişti. Bilun'la Pamir muhteşem bir düğünle evlenmiş, hayallerini gerçekleştirerek kendi psikoterapi merkezlerini kurmuşlardı. Beril yıllardır asistanlarıydı.

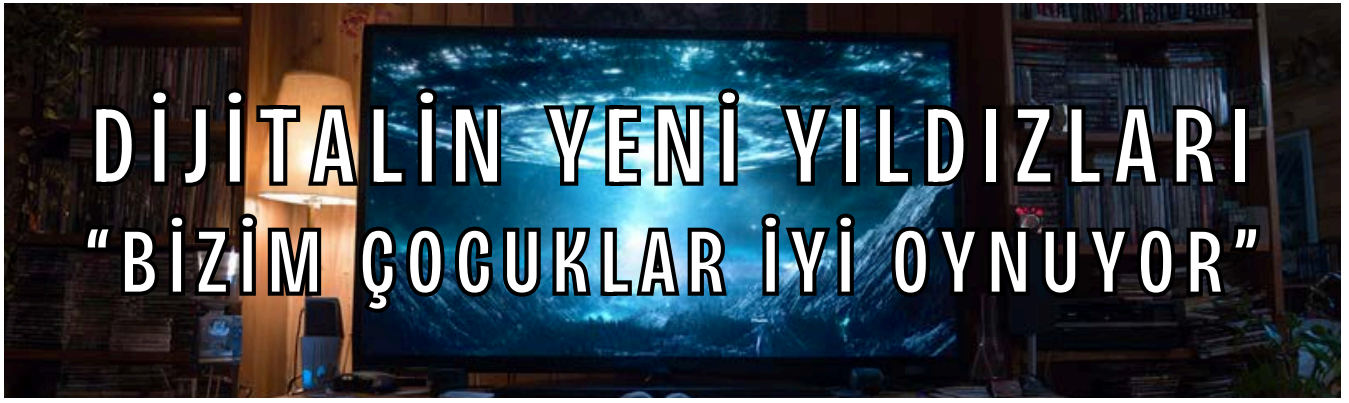
Okuldan sonra bir daha Merih'ten haber almamışlardı. TSBT'nin mucidinin o olduğundan haberleri yoktu ama bu teknolojiyi ikisi de eleştirmişti. Travma da olsa bir anının beyinden silinmesinin birçok sakıncası vardı, onun yerine kişinin terapi ve yardımcı ilaçlarla tedavi edilmesi gerektiğini savunuyorlardı. Beyne sahte anı yerleştirme fikrininse ikisi içinde kabul edilebilir bir yanı yoktu.

Merih yıllarca beklemişti bu an için. Müthiş bir plan hazırlamıştı. Altı ay önce şehir dışındaki üniversiteye konuşmacı olarak katılmak üzere evden çıkan Bilun'un arabası, içindeki yanmış cesetle birlikte bulunmuştu. Herkes öldüğünü düşünmüştü, halbuki o gün Bilun'un sahte anılarla dolu hayatının ilk günüydü. Bilun aylarca eşi Merih'i çok seven ve tüm dünyası o olmuş biri olduğunu sanarak yaşamıştı.

Her şeyi silmişlerdi de yeşil gözleri silememişti.

Onu hayata bağlayan o gözleri...

Bu toprakların yetiştirdiği oyuncular son dönemde dijital platformların başarılı projelerinde boy gösteriyorlar. Bu yazıda farklı dijital platformlarda yer alan iki farklı diziden bahsedeceğim.

İlki Netflix'te yer alan **Big Mistakes...**
İkinci ise Amazon Prime'de yer alan **Sandokan...**

Önce **Big Mistakes** ile başlayalım.

Big Mistakes Netflix koleksiyonuna yakın zamanda eklenen suç komedisi tarzında sekiz bölümlük bir dizi. Tesadüf eseri bir suç şebekesinin eline düşen ve şebekenin kirliliğini yapmaya zorlanan iki kardeşin öyküsünü anlatıyor.

Elbette kardeşlerin yakın çevresi ve ailesi de dizide yan unsurlar olarak dikkat çekiyor ama dizinin ana omurgası suç şebekesi ve kardeşlerin bu şebeke ile ilişkisi üzerine kurulu...

İşte burada devreye Boran Kuzum giriyor. Boran Kuzum'un oynadığı Yusuf karakteri diziyi alıp götürün lokomotif rollerden birisi. Yusuf, suç şebekesinin ayakçılığını ve tetikçiliğini yapan bıçkın bir tip. İki kardeş ilk başlarda Yusuf'u Rus zannediyorlar ama Yusuf'un ısrarla ve üstüne basarak vurgulamasıyla Türk olduğunu öğreniyorlar. Boran Kuzum Yusuf rolüyle adeta bütünleşmiş; saç sakal kesimi, delici bakışları ve fevri tavırlarıyla adeta bu rol için yaratılmış sanki. Konuşmalarının arasına bolca sıkıştırdığı Türkçe küfürler, kendinden yaşça büyük kadınların ellerini Türk usulü öpüp başına götürmesi ve zaman zaman dinlediği Türkçe müzik parçaları diziyi ayrı bir renk katmış...

Boran Kuzum'un oynadığı Yusuf karakteri için önce bir Rus oyuncu düşünülmüş, fakat yapım şirketi Boran Kuzum'la görüştüğünden sonra oyuncunun performansından çok etkilenmiş ve rolü Kuzum'a vermeye karar vermiş...

Bahsedeceğim ikinci dizi ise; **Sandokan...**

Sandokan Amazon Prime'de yayınlanan sekiz bölümlük bir macera aksiyon dizisi... İtalyan yazar Emilio Salgari tarafından yaratılan bir karakter Sandokan... Salgari ilk romanı 1883 yılında yayınlıyor ve peşinden on kitap daha yazıyor.

Dizi özellikle korsan dizilerini ve filmlerini seven izleyiciler için biçilmiş kaftan... Diziye de adını veren Sandokan rolünü oynayan Can Yaman'ın performansı ise tek kelime ile enfes...

Dizinin ikinci sezon çekimlerinin başladığını ve hatta üçüncü sezon için hazırlık yapıldığını da ekleyelim...

Big Mistakes...

Sandokan...

Boran Kuzum...

Can Yaman...

Bizim çocuklar yurt dışı projelerden yüzlerinin ağıyla çıkmışlar...

İki diziyi de pas geçmeyin, mutlaka izleyin derim.

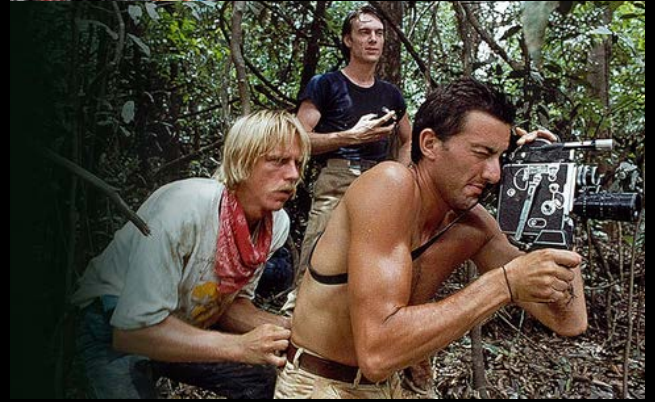
Bir filmi izlediğiniz için hapse girebilir misiniz? Ya da bir yönetmen, sadece "çok gerçekçi" bir iş çıkardığı için cinayetle suçlanabilir mi?

Cannibal Holocaust; Ruggero Deodato'un yönettiği, 1980 yılında vizyona giren korku ve macera türündeki İtalyan filmi. "Found-Footage", yani Türkçe karşılığı buluntu olarak geçen alt türün ilk örneği kabul edilen bu film vizyona girdiği günden on gün sonra toplatıldı ve yönetmen Ruggero Deodato tutuklandı. Deodato, filmin daha gerçekçi olması için oyuncularını kamera karşısında gerçekten öldürmekle suçlanıyordu. Peki, tüm dünyayı bu filmin "gerçek" olduğuna inandıran, yönetmeni ise mahkemelik eden o makaralarda aslında ne izlemiştik?

Cannibal Holocaust, Amazon ormanlarında yerli kabileleri belgelemek için yola çıkan ancak ortadan kaybolan dört kişilik bir belgesel ekibini arayan Profesör Monroe'nun hikâyesini konu alır. Monroe, ormanın derinliklerinde ekibi arar ancak onlara ulaşamaz ancak onların geride bıraktığı film makaralarını bulur. Bu görüntüler izlendiğinde ise kan donduran bir gerçek ortaya çıkar. Genç belgeselciler, daha etkileyici görüntüler elde etmek için yerli kabilelere işkence etmiş, köylerini yakmış ve olayları bizzat başlatmışlardır. Ancak kendi yarattıkları bu şiddet en sonunda tersine dönmüş ve ekip, kışkırttıkları yerli kabile tarafından avlanmıştır. Geriye kalan ise sadece bu dehşet anlarını kaydeden kamera görüntüleridir.

Görsel: IMDB

Görsel: Prime Video

Film, dönemimizde bile rahatsız edici olabilecek birçok sahneye sahip. Bu sahneler sebebiyle Deodato, oyuncuların gerçekten ölmüş olabileceği iddiası ile ömür boyu hapis cezası ile karşı karşıya geldi. Filmin başrol oyuncularını, Deodato ile yaptıkları özel bir sözleşme gereği film vizyona girdikten sonra bir yıl boyunca hiçbir medya organına görünmemek üzere anlaşmışlardı. Bu sözleşme, halkın ve savcılarının "oyuncular gerçekten öldü" algısını güçlendirmişti. Yönetmen, öldüğü sanılan oyuncuları tek tek mahkeme salonuna getirdi. Oyuncular canlı bir şekilde hâkimin karşısına dikildiğinde, cinayet suçlamaları düştü. Ancak bu durum filmi yasaklı kategorisinden çıkartmaya yetmedi.

Filmi bugün bile birçok ülkede yasaklı kılan asıl sebep ise gerçekten öldürülen hayvanlardı. Deodato, sahnelerin gerçekçiliğini artırmak için filmde yedi hayvanın gerçek ölümünü kayda almıştı. Halihazırda mahkemeden dönmüş olan filmin bu kez de hayvan ölümleri nedeniyle etik sınırları paramparça etmesine ve haliyle de onlarca ülkede "müstehcenlik ve aşırı şiddet" gerekçesiyle yasaklanmasına neden oldu.

“Metnin orijinaline bakılmadan ‘iyi ya da kötü çeviri’ denip geçiliyor. Oysa çevirinin en önemli dayanağı metnin akıcı ve iyi bir dille yazılmış olması. Bu olunca çevirinin iyi olma şansı kendiliğinden yükseliyor.”

Suç, polisiye, gizem ve gerilim gibi türleri seven okuyucuların son dönemde adını sıkça duyduğu yayınevlerinden biri olan **Juno Kitap**'ın en çalışkan çevirmenlerinden biri **Müjgan Banu YeğİN**. Kendisiyle çevirmenliğe başlama hikâyesini ve genel olarak çevirmenliği konuştuk.
Keyifli okumalar dileriz!

Alper Kaya: Merhabalar! *SUÇÜSTÜ*'ne vakit ayırdığınız için öncelikle teşekkür etmek istiyorum. Müjgan Banu YeğİN ismi çeviri dünyasında yeni fakat kısa sürede oldukça hızlı ilerlediniz. Dilerseniz ilk olarak kimsiniz, çevirmenliğe nasıl başladınız bunlardan bahsedelim...

Müjgan Banu YeğİN: Merhaba! Öncelikle bana, çevirmenliğe ve yayınevimize gösterdiğiniz ilgi için çok teşekkür ederim. Evet, çevirmenlik benim için geç çıkılan bir yolculuk oldu. İstanbul'da yaşıyorum. Uzun yıllar asıl mesleğim olan İngilizce öğretmenliğini yaptıktan sonra, nihayet soluklanma fırsatı bulunca kitap sevgimi bir çevirmen olarak taçlandırma şansım oldu. Kitap okumayı çok seviyordum ve bir dostumun vesilesiyle Juno Kitap'la tanıştım. Bana şans verdiler, eksik olmasınlar. Daha yolun başındayım ve yayınevindeki arkadaşların desteğiyle kendimi geliştirmeye çalışıyorum.

Alper Kaya: Şimdiye dek yayımlanan üç çevirinizin biri (*Düşen Ayın Uyanışı* – Sarah A. Parker) fantastik türde olsa da aslında üçünde de baskın tema suç. Tabii bunda yayınevinin (Juno Kitap) yayın politikası da etkindir ama sizi bu türe yönelten hususi bir sebep var mı?

Müjgan Banu YeğİN: Ben oldum olası polisiye kitapları, dizileri, filmleri çok severim. Ta çocukluktan Agatha Christie'yle başlayan bir sevgi benimki. Gerçek bir dünyada geçen ama daha az can acıtıcı, hayatın yükünü hafifleten, kafa oyalayan ve beyni çalıştıran içerikler seviyorum sanırım. *Sevgiler, Annen* ve *Vera Wong'un İstenmeyen Cinayet Tavsiyeleri*'ni benim çevirmem tanışma sohbetimizde bu sevgiden bahsetmemin sonucu oldu. *Düşen Ayın Uyanışı* ise bambaşka bir hikâye, onda biraz zorlandım doğrusu ama oradaki heyecan unsuru, sırlar, gizemler de bana en cazip gelen kısımdı. Şu anda heyecanla serinin ikinci kitabını çeviriyorum, bu kitapta heyecan ve gizem artıyor.

Alper Kaya: Son iki çeviriniz, "*Vera Wong'un İstenmeyen Cinayet Tavsiyeleri*" ve "*Sevgiler, Annen*" kadın yazarlar tarafından yazılmış olmalarının ötesinde gerçek birer kadın hikâyesi. Hani, spoiler vermek de istemem ama özellikle "*Sevgiler, Annen*" çok net bir kadın (ve hatta kadınlık) anlatısı. Siz bu kitapları çevirirken ne hissettiniz? Hikâyeler, finalleri itibarıyla sizin için de şaşırtıcı oldu mu?

Müjgan Banu YeğİN: Evet, ikisi de kadın kahramanlar üstüne kurulu hikâyeler. Öncelikle karakter olarak Vera Wong'u çok sevdim ve spoiler vermek gibi olmasın ama o enfes sofralarından birine oturmayı çok istedim (Gülüyor) Çok eğlendim. Sonu kesinlikle büyük sürpriz oldu benim için. Çok güzel dokunmuş bir kitap. *Sevgiler, Annen* ise hem meraklandırıp hem hüzünlendirdi. Gerilim kitap boyunca hissediliyor. Final ise sarsıcı. Bu hayatta kadınların işi hep biraz daha zor dedirtti bana. İkisini de zevkle çevirdim.

ALPER KAYA

Alper Kaya: *Ezelden beri, kadınların suç edebiyatında daha başarılı olduğuna dönük bir teori vardır. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Hem çevirmen hem de okuyucu kimliklerinizi göz önünde bulundurarak cevap verebilirsiniz...*

Müjgan Banu Yeğin: Kadınların sezgileri doğaları gereği daha güçlü olduğu ve detaylara daha meraklı ve özenli oldukları için olabilir. Ama düşündüğüm zaman benim bu alanda sevdiğim kitapların çoğunun yazarı erkek. Bence cinsiyetten çok, işin sırrı güçlü hikâyede, kıvrak bir kurguda, detayları tadında vermekte ve elbette sağlam bir final tasarlama becerisinde saklı.

Alper Kaya: *Ülkemizde hemen hemen her meslek dalında olduğu gibi çevirmenler için de çok zorlu çalışma şartlarından bahsedebiliriz. Bu konuda sizin düşünceleriniz neler? Çiçeği burnunda bir çevirmen olarak, sadece kendi yaşadıklarınız değil elbet gözlemediğiniz farklı insanların başından geçen / duyduğunuz durumlar da vardır. Neler düşünüyorsunuz? Sorunların çözümü konusunda atılabilecek adımlar var mı?*

Müjgan Banu Yeğin: Evet, çevirmenlerin işi zor ve ücretler genel olarak emeğin karşılığı değil. Sömürüye açık bir ortam. Çok sevmeseniz sürdüremezsiniz muhtemelen. Sizi sihir gibi içine çekiyor. Sektörü çok bilmiyorum ama işin aldığı zamanı ve Türkiye'deki şartları düşününce, bu işle geçinmek güç. Ama genel olarak emekle geçinmek güç zaten. Ben bir tür hobi gibi yaptığım ve Juno gibi zarif bir yayıneviyle çalışarak başladığım için şanslıyım sanırım. İş sizin disiplininize ve birlikte çalıştığınız insanların etik anlayışına, nezaketine bağlı. Genele dair ahkâm kesmem çok doğru olmayabilir.

Alper Kaya: *Juno Kitap da tıpkı sizin gibi kısa sürede oldukça iyi işler ortaya koyan bir yayınevi olarak dikkat çekiyor. Suç türüne meraklı okuyucular için fazlasıyla ilgi çekici işler ortaya koyduklarını söyleyebiliriz. Hem sizin hem de yayınevinin planlamalarında neler var? Müjgan Banu Yeğin yakın zamanda hangi çevirilerini bizimle buluşturacak ve Juno Kitap'ın yayın takviminde -bildiğiniz kadarıyla- dergimiz okurlarının ilgisini çekebilecek hangi kitaplar var?*

Müjgan Banu Yeğin: Hakikaten çok dinamikler, çok heyecanlılar ve enerjilerini uzaktan bile hissedebiliyorum. Kitap seçimlerini, sunumlarını, paylaşımlarını, okuru dikkate alan tavırlarını çok takdir ediyorum. İşlerini zevkle, keyif alarak, kalplerini koyarak yaptıkları çok belli. Rengârenkler. Ben en çok Nazlıcan Kabataş'la irtibattayım ve zarafeti, çalışkanlığı ve yapıcılığı beni çok etkiliyor. Buradan ona ve bütün ekibe selamlarımı gönderiyorum. Bildiğim kadarıyla sonbaharda daha çok korku, gizem, gerilim kitapları gelecek Juno'dan. Onlar paylaşıma kadar isim vermem doğru olmaz ama ben de hem gerilim/gizem hem de fantastikten devam ediyorum. Okurlara Instagram sayfalarını takip etmelerini şiddetle öneririm, bütün havadisler orada.

RÖPORTAJ: MÜJGAN BANU YEĞİN

Alper Kaya: *Tekrardan çok teşekkür ediyorum! Bu son soruyu bir açık kürsü gibi değerlendirebiliriz. Söylemek istediğiniz şeyler, bu röportajda benim değinmediğim ama sizin mutlaka anlatmak istediğiniz detaylar varsa şimdi tam zamanı!*

Müjgan Banu Yeğin: Ben de ilginize teşekkür ederim. Şunu söyleyebilirim, çevirmen bu işte dikkat edilen bir unsur olmuyor her zaman. Metnin orijinaline bakılmadan "iyi ya da kötü çeviri" denip geçiliyor. Oysa çevirinin en önemli dayanağı metnin akıcı ve iyi bir dille yazılmış olması. Bu olunca çevirinin iyi olma şansı kendiliğinden yükseliyor. Yetersiz ve kendini tekrarlayan bir metinde çevirmenin de işi zorlaşıyor. Kendim çevirdikçe bunu daha iyi anlıyorum. Son olarak kitap kokusu çok güzel. Umarım daha uzun yıllar baskı kitaplar okuyabilir, kapaklarını okşayabilir, sayfalarını koklayabiliriz. Umarım daha uzun yıllar yapay zekâya düşmeden insan eliyle, diliyle çevrilmiş kitaplar okuyabiliriz. Kimsenin işin kolayına kaçmadığı, kimsenin sömürülmediği ve herkesin işini Juno gibi zevkle yaptığı bir kitap dünyası diliyorum hepimize.

Tekrar teşekkür ederim. Yeni kitaplarda buluşmak üzere.

Sevgiler, Annen Iliana Xander'in yazdığı, Juno Kitap tarafından 2026 yılında Türkçeye Müjgan Banu Yeğin tarafından çevrilen 384 sayfalık psikolojik gerilim romanı... Kitap, 20'den fazla romanda imzası olan Xander'in dilimize çevrilen ilk romanı olma özelliğini de taşıyor.

Öncelikle şunu söylemeliyim ki; çeviri çok iyiydi. Yabancı yazarların kitaplarını okutan ana faktörler arasında kurgusu ve konusu dışında çevirisinin iyi olması ilk sıralarda. Bence bu kitapta yazarın hedeflediği hissiyatın okura geçmesinde Yeğin'in iyi çevirisinin çok büyük rolü var.

Gelelim kitaba... Uzun zamandır okuduğum en iyi romanlardan biriydi. Sayfa sayısının fazlalığı göz korkutmasın; son derece akıcı, merak uyandıran, çevirdiğim her sayfada kurgunun kusursuzluğuna şaşırdığım bir okuma oldu.

Çok satan kitaplar yazan annesi ölünce, Mckanzie'ye mektuplar gelmeye başlar. Hayattayken annesiyle iyi bir ilişkisi olmayan Mckanzie, mektuplardaki candan ve samimi tavra şaşırır ve araştırmaya başlar. Babasının, büyükannesinin ve en önemlisi annesinin geçmişiyile ilgili gelen mektuplar onu büyük bir kaosun içine sokar: O çok sevilen suç romanlarını yazan annesi bir katil midir yoksa masum mudur? Ona her zaman nezaket gösteren babası yoksa para ve itibar için sesini çıkarmayan korkak bir piyon mudur?

Sözün özü, yazar kitaba kuşku tohumlarını ekerek ilerlemiş ve kitap bittiğinde hiçbir soruya yer bırakmamış. Öyle güzel ters köşeler var ki merakla kendini okutuyor. Gereksiz hiçbir ayrıntı ya da betimleme yok. Eğer psikoloji, suç ve gerilimin harmanlandığı bir roman okumak isterseniz kaçırmayın derim.

“KALP KIRIKLIĞININ EN İYİ TARAFI ÇOĞU ZAMAN GERÇEĞİ BÜTÜN ÇİRKİN RENKLERİYLE GÖRMENİZE YARDIM ETMESİDİR”

TÜTÜN SOĞUĞU

4. BÖLÜM - FİNAL

“Tohumlanan İlmekler”

Buğulu camın gölgesine sığınan bir çocuğun masumiyetinden ne kadar şüphe edilebilirdi? Yoksulluk kokan kazağın ilmeklerine nasıl olur da bu kötülük sinebilirdi? A, tabii yıllarca varlığından emin olduğum, ruhumun bu kirlenmiş ilmeklerini inancımın koparmaya çalıştım. Ama evlat işte o koparılmıyor ki! Nasıl Elif benim temiz bir ilmeğimse Ahmet de karanlık tarafımın bir tohumuydu. Bu tohumu Emine'nin ilmeklerinde büyütmek bir tercih değildi sadece bir zevk ve bir arzuydu. İkimiz de kirlenmiştik, bize bir masum daha lazımdı; ki ilk boğulan da Mehmet oldu. Emine'nin çiçekli bluzunu ve ipek eşarabını bir kenara atıp karanlık arzularımı teninde ağırlarken Mehmet çığlıklar atarak etraftaki eşyaları devirmeye başlamıştı bir süre sonra ise garip ve anlaşılması güç sesler çıkararak evden çıkmıştı. İlmeklerimizle boğmuştuk onu, arzularımız ise onun çığlıklarıyla dizginlemişti. Üstümü başımı toparlayıp onun peşinden köy meydanına doğru gittim. Konuşmaya çalışan bir bebekten farkı yoktu! Yol boyunca üstünü parçaladı ve karşısına çıkan kadınların bluzlarını yırtmaya çalıştı, ki gördüğü şeyi anlatmaya çalışıyordu kendince. Tabii köylüler bir süre sonra onu taşlamaya başladı... Üstü başı yırtılan kadınlar ise eşarpla göğüslerini kapatmaya çalışarak evlerine doğru koşuyorlardı. Ortalıkta fazla durmadan eve geçtim birkaç saat boyunca sobanın önünde oturup hiçbir şey olmamış gibi Gülsüm'ün tam yıkayamadığı lekeli bardakta demli çayımı yudumladım. Birkaç dakika sonra kapım çalındı...

“Hoca Efendi! Hoca Efendi!” diye sesler geliyordu.

Besmele çekerek bağdaşımı bozup kalktım. Kapıya açar açmaz, Pakize'nin oğlu Eren nefes nefese kalmış şekilde içeri doğru yığıldı kaldı. Kendine geldikten sonra Mehmet'ten bahsetti. Ona bir şeyin musallat olduğunu söylüyordu. Ona tam nerede olduğunu soracaktım ki, Mehmet birdenbire kapının önünde beliriverdi. Bir hisimle Eren'i kaldırarak yere fırlattı zavallı çocuk yerde hareketsiz yatmaya başladı. Mehmet ise aniden sessizleşti ve dizüstü çökerek ağlamaya başladı.

Kısa bir süre sonra olayı haber alan köylüler soluğu benim evde alarak Mehmet'i, Harazazil Tepesi'ne getirip öldürmemi söylediler. Kendilerince köylerinin ve kadınlarının kirlendiğini düşünüyorlardı. Arınma için onun sunulmasını istediler. Mehmet'in yarın bir gün düzeliş konuşma ihtimali beni rahatsız ediyordu çünkü konuştuğunda Harazazil sunakları benim kanım ile taşıyacaktı bunu önlemeliydim.

Köylülerden Cemali ve Hamza'nın yardımıyla Mehmet'in başına bir çuval geçirip ellerini ve ayaklarını da bağladıktan sonra bir halya sardık. Geriye kalan tek şey ise halya sarılmış bedeni traktörün kasasına yerleştirmektir. Mehmet'i doğrudan benim öldürmemeye gerek yoktu... Köylünün de aklına girerek Emine'nin öldürmesi gerektiğini vurguladım. Hemen de inanıp kabullendiler. Gün doğumundan önce bu işi yapmamız gerekiyordu. Emine ile traktörün arkasına geçtik. Kokusu beni oldukça etkiliyordu, özellikle traktörün taşlık alanlardan geçerken titremesiyle Emine'nin bedenime değen göğüsleri aklımı başımdan almaya yetiyordu... Nihayet ona kalıcı olarak sahip olabileceğimi düşünerek kendimi avutuyordum. Bu düşüncelerden bir an sıyrıldığımda sunak alanına geldiğimizi fark ettim. Hemen işe koyulup sunakların oraya Mehmet'i getirdik ve kafasını sunağın tam içine denk gelecek şekilde yerleştirdik. Daha sonra Emine'nin eline kirliliği verdim ve çuvalı çıkarmadan eşinin boğazına bir kesik atmasını söyledim. Dediklerimi harfiyen yerine getirdi ve bir şey söylemeden geri çekildi. Kan yavaş yavaş süzölmeye başladığında içimdeki huzursuzluk yumağı çözülmeye başlamıştı. Her şey sona erecekti ve bu sunak bir daha kimsenin kanıyla raks etmeyecekti ama pek öyle olmadı tabii.

Adağın sunulmasından sonra birkaç gün her şey oldukça normaldi ama bir ay sonra Emine'nin hamile olduğunu öğrendim. Herkes çocuğu Mehmet'ten sanacaktı doğal olarak ama o aslında benim oğlumdu. Hatta o, Harazazil'deki kanla kavrulmuş bir tohumdu. Onun doğmasıyla adaklar tekrar başlayacaktı çünkü gerçeklerin filizlenmemesi için kanla harmanlanması gerekiyordu.

Ahmet'in doğumundan sonra köy tamamen farklı bir hal almaya başlamıştı; kadınların dokuduğu halılar yırtık bir halde bulunurken gebe kalamayan kadınların sayısı da artmıştı. Hatta bu kadınlar eşleri tarafından evden atılıyordu. Sunak kan istiyordu! Köyün o tarafında kalanlar da geceleri sunaklardan çan sesi geldiğini söylüyordu. Bu konu bir süre sonra çarşıda ve pazarda harareti bir şekilde konuşulan bir meseleye dönüştü. Sunağı masum kanıyla yıkamamızın vaktinin geldiğini farkındaydım. Saf ve arınmış şekilde doğan bir beşerî olması gerekiyordu.

Aklıma gelen tek plan gebe kalamayan kadınların, Harazazil sunaklarında yıkanarak bedenlerini arındırmasıydı. Aslında onları ikna etmek çok zor olmadı. Emine'yi bu işe dahil ederek kadınları, Harazazil'e hizmet etmeleri için ikna etmesini istedim ki başarılı da oldu. Zaten bu genç kadınların gidecek yerleri olmadığı için teklifi kabul etmelerine şaşırmadım.

Kadınlar sunakta bedenlerini sunduktan sonra, sunak alanının dışındaki ahşap bir evde kalmaya başladılar. Birkaç gün sonra sunaktaki sesler azaldı. Bu da kadınların huzura kabul edildiğinin göstergesiydi. Geriye kalan tek şey ise masum bir tenle buluşacak, çürümeye yüz tutmuş kötü bir tohumdu.

Aklıma gelen ilk isim Necdet olmuştu. Erkek çocuk sahibi olmak için köy köy gezen tütün kokulu pisliğin tekiydi. Necdet'e ulaşmak ise kolaydı: Köyün dışındaki çiftlikte yaşıyordu.

Yanına gidip konuyu açtığımda hiç tereddüt etmedi birlikte sunak alanına doğru yola çıktık ona fazla bir detay anlatmadım sadece Harazazil'e hizmet ederse bir erkek evlada sahip olabileceğini söyledim. Hatta o da buna gülererek "Harazazil'e hizmet etmek kadınlardan geçiyorsa ben tamamım!" şeklinde alaycı bir tavır sergiledi.

Derken bir süre sonra kadınlardan bazıları gebe kaldı ve Necdet telaşlı bir şekilde, sürekli beni sıkıştırmaya başlamıştı. Sakince beklemesini söyleyip Harazazil'in ondan memnun olduğunu ve ödülünü hazırladığını söyleyerek geçiştirdim.

Doğum sancıları olan kadınları Emine'nin evine getirdik, doğumlarını orada yaptılar. Her biri bir kız çocuğu dünyaya getirmişti. Çocukları güvenle tepedeki eve getirirken kadınları ise haliye sarıp kanlarını sunağa aktarmak üzere tepeye çıkardık.

Önce vadedilen bedenleri teslim ettik. Bebekleri ise Harazazil Kalesi'nin kapısına bıraktık. Oraya girmemiz yasaktı! Orası saflığın ve karanlığın teğet noktasıydı. Anlaşmaya uymamız gerekiyordu. Necdet ile olan anlaşmamız ise yerini büyük bir öfkeye bırakmıştı çünkü ortada bir erkek çocuk yoktu. Sürekli ayın alanındaki sunakları devirip Harazazil'e ağır sözler söylüyordu. Birkaç gün böyle delice davrandıktan sonra bir süre onu görmedim.

Emine ile birlikteliğimiz devam ediyordu ve kısa bir süre sonra ikinci çocuğumuza gebe olduğunu söyledi. İlk başta biraz endişelendim ama Ahmet yaş almaya devam ediyordu. Üstelik sunağa da kan akıttığımız için şu an her şey dengede olmalıydı. Birkaç gün Emine'nin evine gitmedim. Gülsüm'ün dikkatini üzerime çekmek istemiyordum. Bunu fırsat bilen Necdet, Emine'ye göz koymuştu ve bunu tesadüfen öğrenmiştim. Çeşme kenarından geçerken, kadınların kendi aralarında konuşmalarını duymuştum.

Emine de şerefsiz çıkmıştı; onun için neler yapmış, nelerden vazgeçmiştim, o ise kendini bu adıye teslim etmişti. Gel zaman git zaman derken Necdet'in meydanda lokum ve şerbet dağıttığına denk geldim.

"Ali'm geliyor! Alim..." diye avaz avaz bağıriyordu. Kendi oğlu zannediordu zavallı adı! Üstelik doğmamış çocuğa da ad koymuştu. Tüm gerçeği söyleyesim geldiye de işin ucunda kendi canım olduğu için susmalıyım.

Jandarmaların gelmesinden önce tüm o kavgı ve gürültüye şahit olmuşum! Evden bir bahane ile çıkıp traktörle Emine'nin evine doğru yola koyuldum. Bir süre sonra traktörden inip eve doğru ilerlemeye başladım. Eve yaklaştıkça inleme sesleri geliyordu... Gittikçe öfkem artıyordu! Cama yaklaştığımda ise Necdet'in kucagındaki bebeği fark ettim. Onu "Ali'm..." diye seviyordu. Emine ise yerde kıvranıyordu ebe ve Necdet odadan çıktıktan sonra bir kenara saklanıp bekledim... Eve tekrar dönmeyeceklerinden emin olduktan sonra Emine'yi haliye sarıp evden çıkardım. Yarı baygın haldeydi çok kan kaybetmişti ama olsun, "Sunaga akıtacak kadar kanı kalmıştır" diye düşündüm.

Traktörle vakit kaybetmeden sunak alanına gittim Emine'yi orada bırakıp Necdet'in peşine düştüm. Tesadüf bu ya, taşlık yolunda yakaladım. Ebeyi evine bırakıyordu. Artık tek başınaydı. Biraz تنها noktalara ilerlediğinde kornaya basıp durması için zorladım. E tabii, arabada öz oğlu sandığı bebek olduğu için korkup durdu. Arabadan iner inmez üstüme doğru yürüdü. Ağza alınmayacak laflarla beni durduracağını ve aşağılayacağını zannetti ben de dayanamayıp Ali'nin benim oğlum olduğunu hatta Ahmet'in de babası olduğumu söyledim. Duydukları karşısında şaşırsa da "Ne diyorsun lan sen!" diyerek üstüme atıldı. Yumruklarına karşı direnmeye çalışırken bir kuvvetle elimdeki çakıyı boynuna sapladım! Gözleri açık bir şekilde yana devrildi. Ali'yi alıp oradan uzaklaşmak istedim ama önce Necdet'i de içine yerleştirdiğim arabaya traktörle vurup, uçurumdan aşağı yolladım.

Traktörün boğucu sesi ile oğlumun ağlama sesi arasında kaybolmuşum. Sunak alanına vardığımda öncelikle Ali'yi tepedeki eve getirip oraya yeni yerleştirdiğim bir kadına teslim ettim. Sonra geri dönüp Emine'nin kanını sunağa aktarmaya başladım ve bir süre sonra da eve geri döndüm. Traktörün kırık farı ile uğraşmaya başlasam da sonra ilgilenirim diyerek içerideki dōşeğe uzandım.

Sonrası zaten ortada komutan ile askerlerinin gelmesi ve bu çocuğun evimize ateş düşürmesi gibi şeyler... Şimdi ise camda masumca bükülen bu çocukla kendi yaptıklarımı aynı sunağa koyduğumda hangimizin ilmekleri ağır basar bilmiyorum. Elif ve Ali'yi korumak için onu sunmalıyım aksi takdirde Harazazil Kalesi'nin kapısı açılacak mevcut anlaşma bozulacaktı. Sımsıkı tuttuğum yumruklarımı gevşettim ve sakin bir yüz ifadesiyle eve doğru yöneldim.

İmam Abi eve girdiğinde bana bir şey yapmadı ilk başta korkmuştum ama anneme gideceğimizi söyleyince biraz rahatlamıştım. İşte “Burası biraz kalabalık sen korkarsın, Elifle beraber sizi daha sakin bir yere getireceğim” dedi. “Annen de orada birlikte oynarsınız” dedi.

Annemi çok özlemiştim hemen gitmek istedim. O, Elifin montunu giydirirken ben de boyalarımı cebime koydum. Dışarıda herkes hâlâ ağlıyordu Gülsüm Teyze yere düştü ya, ona üzülmüyorlardı herhalde. Traktör kasasına Elifle birlikte oturduk. Yol boyu biraz midem bulandı çünkü giderken çok sallandık ama durduğumuzda vardığımız yer güzeldi.

İndiğimizde hemen annemi sordum. İmam Abi bana dönerek “Annen az ileride, sen oraya git ben geliyorum.” diyerek Elifle birlikte tepedeki eve gitti. Ben de heyecanla koşarak annemin olduğu yere geldim! Etrafta bir sürü yuvarlak kaseler vardı, bazıları ise kırmızı boya ile doluydu. Annem de boyayla oynuyordu herhalde çünkü her yeri boya içerisindeydi. Sanırım buraya oyun oynamak için gelmiştik, belki de Elif ve İmam Abi boyalarını almak için tepedeki eve gitmişti!

Böyle düşünerek kaselerin dışına onları çizmeye başladım. Gelince herkes kendi kasesini boyamaya devam ederdi. Ama kimse gelmedi... “Acaba tepedeki eve şu devasa kapıdan mı gidiliyor?” diye merak ettim ve oraya doğru koştum. Kapı bizim evin kapısı gibi değildi, üzerinde bir sürü boyalı çizimler vardı. Dokunduğum anda açılması beni biraz korkutsa da içeri doğru adım attım. Biraz daha içeri doğru ilerleyecektim ama ağlama sesleri duydum...

Arkamı döndüğümde annem kafasını kaseye vuruyordu! Acaba bana mı kızdı, diye düşünerek olduğum yerde kaldım. Ayrıca Elif ve İmam Abi de kaselerin içindeki boyayı üzerlerine döküyorlardı... Ne ara gelmişlerdi ki? Kapıdan içeri adım attığımda ise ağlayan bebek yerde duruyordu. Aynı Elifin oyuncak bebeği gibiydi. Yerden alıp tutmaya çalıştım ve almamla birlikte karşımda bir kâse daha belirginleşti çok ağır olduğu için tutamıyordum o yüzden bu kâsenin içine koydum.

Bir süre sonra kapı sert bir şekilde kapandı ve omzumda bir el hissettim. Saçımı okşayarak “Biraz daha boyama yapmak ister misin?” dedi.

Ben de başımı öne doğru sallayarak kabul ettim...

Hem kırmızı boyam da bitmişti...

SON

TERK EDİLMİŞ BİR AKIL HASTANESİNDE 12 SAAT: ASYLUM İNCELEMESİ

Terk edilmiş bir akıl hastanesinin loş koridorlarında, yıllar önce buradaki hastalardan biri olduğunuzu hayal meyal hatırlarken kendi adınızı bile bilmeden geçmişinizin izini sürüyorsunuz. Üstelik elinizde sadece 12 saat var; yarın bu harap mekân tadilata girecek ve içindeki tüm sırlar sonsuza dek beton altında kalacak. Arjantinli geliştirici Sensescape'in tam 15 yıl boyunca üzerinde emek verdiği ASYLUM, sizi Hanwell Akıl Hastanesi'nin dört katlı labirentine atıp "Hadi bakalım, kim olduğunuzu bul; ama bir uyarı: Belki de hatırlamamak daha iyiydi" diyor.

15 Yıllık Bir Sabır Testi: Sensescape'in Epik Yolculuğu

ASYLUM'un geliştirilme hikâyesi başlı başına bir gerilim senaryosu. Buenos Aires merkezli küçük bağımsız stüdyo Sensescape, oyunu 2010'da Arjantin'de ticari olarak çıkan ilk macera oyunu olan **Scratches**'in (2006) ruhani halefi olarak duyurduğunda muhtemelen kimse projenin 2025'e sarkacağını düşünmüyordu. Stüdyonun arkasındaki isim Agustín Cordes, bir röportajında bu uzun gecikmenin nedenini başlangıçta kendi ev yapımı motorları üzerinde çalışmalarına, sonra Unreal Engine'e geçmek zorunda kalmalarına ve endüstrinin sürekli yükselen kalite beklentilerine bağlıyor.

2013'te fonlanan Kickstarter kampanyasının ardından hayranlar yıllarca "Acaba bu da başarısız bir Kickstarter hikâyesi mi olacak?" diye beklerken, oyun sonunda 13 Mart 2025'te Steam ve GOG'da yayımlandı.

Sonuç: Steam'de %84 olumlu yorum oranıyla "Çok Olumlu" etiketi, Metacritic'te 66 puan ve türe tutkulu bir saygı duruşu olarak nitelendirilen bir yapımdır!

İlginç bir ek not: Sensescape, çıkış sonrası yayımladığı bir güncellemede yapay zekâ araçlarını asla kullanmayacaklarını ve sanatsal kararları bir algoritmaya bırakmanın etik olarak kabul edilemez olduğunu açıkça ilân etti. AAA yapımların pazarlamasına AI'nin sızdığı bu dönemde, küçük ama gururlu bir manifesto gibi.

Hanwell'e Hoş Geldiniz: Geçmişinizin Duvar Kâğıdı Dökülüyor

Oyun, isimsiz bir Ziyaretçi olarak Hanwell Akıl Hastanesi'ne gelişinizle başlıyor. Zamanı 70'lerin sonu, 80'lerin başı olarak hayal edin. Sigara dumanı, ahşap panel duvarlar ve parçalanmış hatıralar...

Görsel: Adventure Game Hotspot

Lobi resepsiyonisti Julia sizi karşılıyor, güvenlik görevlisi Bruno şüpheli bakışlarla yol gösteriyor ve yeni başhekim Dr. Miller nazikçe izin veriyor. Çünkü yarın sabah bu harap yapı modern bir ruh sağlığı merkezine dönüştürülmek üzere tadilata girecek. Elinizde yalnızca 12 saat var.

Bir zamanlar "Grup E" adlı gizemli bir hasta topluluğunun parçası olduğunuzu öğrendiğinizde hikâye şekillenmeye başlıyor. Lenny ve Bertrand adlı iki eski dostunuz hâlâ bu duvarların arasında; biri tuhaf bir temizlikçi, diğeri günlerini müzik kutularıyla geçiren bir kayıp ruh. Beyin üzerinde obsesif cerrahi araştırmalar yapmış sadist Dr. Ellis Hawthorne'un ve konuşma terapisini savunan insanlı Dr. Ann Ebesbacher'in izleri her yerde. Hikâye, H.P. Lovecraft'ın "Charles Dexter Ward'ın Hikâyesi" ve Brad Anderson'ın 2001 tarihli kült filmi Session 9'dan doğrudan ilham alıyor. Scratches'i oynayanlar için tatlı bir sürpriz de var: Duşta bulacağınız o tanıdık oyuncak ayı...

Oynanış: Eski Okulun Hayaleti Koridorlarda Dolaşılıyor

ASYLUM saf bir nostaljik deneyim. Oyun, **Myst** ve **The 7th Guest** gibi 90'lar klasiklerinden tanıdığımız "node tabanlı" hareket sistemini kullanıyor. Yani karakterinizi serbestçe yürütmüyorsunuz. Tıkladığınız her sabit nokta sizi sonraki pozisyona ışılıyor ve orada 360 derece etrafa bakabiliyorsunuz. Bazı Steam oyuncular bu sürekli "ziplamanın" mide bulantısı yaptığından şikâyet ederken bazılarıysa tam tersine, sunduğu nostalji hissinden keyif alıyor. Oyun agresif aksiyondan kaçınıyor: Heavy Rain'den tanıdığımız, ekranda beliren tuşlara hızlı basma mekaniği olan QTE (Quick Time Event) veya zaman baskılı kaçış sahneleri yok.

Envanteriniz el yazısıyla tutulmuş bir not defterinde gizli. İpuçları, görevler ve karakter notları burada düzenleniyor. Oyun elinizden tutmuyor; Hanwell'de kaybolmamak sizin sorumluluğunuz. Bulmacalar mantıklı ama çığır açıcı değil ve yaklaşık 10-12 saatlik bir süreyle karşı karşıyasınız. Ama Adventure Game Hotspot'un haklı eleştirisini not edelim: Dört katlı devasa bina ortalama on kadar karakter barındırıyor ve hızlı seyahat özelliği yok. Bu da sürekli "bir odaya bakmak için" koridorları arşınlamanız anlamına geliyor. Saatlerce ilginç bir şey olmadan dolaştığınız anlar olabiliyor ve bu, yorumlarda sık karşımıza çıkan bir şikâyet.

Çürümenin Estetiği: Görsel ve Ses

Hanwell'in mimarisi gerçek akıl hastanesi planlarından ilham alınarak tasarlanmış. Bozulmuş döşemeler, haşerelerle kaplı çarşaf, paslanmış cerrahi aletler, boş oda kapılarının arkasında donmuş halde bekleyen hastalar... Ortam tasarımı, İtalyan korku ustası Lucio Fulci'nin ve Hammer Films'in itinalı çürüme estetiğine sevgi dolu bir selâm gönderiyor. Well-Played'in eleştirmeni oyunu oynamayı "VHS bir film izleme hissi veren" bir yapımla olarak tarif ediyor ve haklı.

Soundtrack, 80'lerin elektronik tınlı müziğinin simgesi olan synthesizer ağırlıklı ve John Carpenter'ın imza stiline tutkulu bir övgü niteliğinde. Uzakta yankılanan çığlıklar, fısıldanan mantralar ve kapıların gıcirtısı sizi sürekli tetikte tutuyor. Üstelik oyun ucuz jump scare'lerden kaçınıyor. Korku anlık şoklardan değil; huzursuz bir atmosferin üzerinize yavaş yavaş çöküşünden geliyor. Ancak ara sahnelerdeki karakter modelleri aynı kaliteyi tutturamıyor: Konuşurken sadece alt dudaklar hareket ediyor, animasyonlar tutuk kalıyor. Neyse ki Dr. Miller'ı seslendiren Jonathan Boakes (Dark Fall serisinin geliştiricisi), David Warner'ı anımsatan performansıyla oyundaki en parlak noktalardan biri.

Hikâye ve Tartışmalı Final: Lovecraft Selâmı mı, Hayal Kırıklığı mı?

İşte oyunun en bölücü meselesi: Hikâye. Başlangıç muazzam; ilk birkaç saat, Scratches'ı andıran gizemli bir atmosfere sarıp sarmalarken bırakmak istemiyorsunuz. Her belge, her gazete keşiği yeni bir katman ekliyor. Ama ikinci yarıdan itibaren anlatım tuhaf biçimde dağılmaya başlıyor. Dr. Miller açıklama yapılmaksızın ortadan kayboluyor ve bir daha bahsi geçmiyor. Flashback'ler genellikle hiç tanımadığımız karakterlerin başına gelen olayları gösteriyor; bu da ortaya çıkan şiddet sahnelerini duygusal olarak boşa çıkarıyor.

Görsel: Steam

En tartışmalı kısım ise finali. Spoiler vermeden söyleyeyim: Oyunun tek bir sonu var ve bu son, Lovecraft'ın Kozmik Korku geleneğine sadık. İnsanlığın; kavrayamayacağı kadar büyük ve umursamaz kadim güçler [Lovecraft'ın "Great Old Ones" dediği, okyanusun dibindeki batık şehir R'lyeh'de uyuyan dev varlıklar] karşısında tamamen çaresiz olduğu fikrine dayanıyor. Onlarla bir kez tanıştırsanız, siz asla aynı kişi olmazsınız. Bazı oyuncular özellikle Thomas Ligotti ve Robert W. Chambers gibi karanlık yazarlara aşina olanlar bu finali "kozmetik korku kavramını gerçekten anlayan nadir örneklerden biri" olarak övüyor. Ama diğerleri için, özellikle 15 yıl bekleyenler için, bu final bir tokat etkisi yaratmış. Scratches'ın o muhteşem, "Doğüstü mü yoksa sadece zihinsel çöküş mü?" sorusuyla özetlenebilecek olan ikircikli finalinin **ASYLUM**'da yerini daha kesin bir sonuca bırakması, hayranların bir kısmı için kırıcı olmuş.

Teknik Taraf: Kısa Bir Not

Senscape küçük bir ekip olduğundan bazı teknik aksaklıklar kaçınılmazdı. Çıkışta Steam Deck kullanıcıları, oyunun ilerlenemez hale geldiği "softlock" sorununa takıldı ancak Nisan 2025 güncellemesi bu sorunu giderdi. Oyun Steam Deck'te hâlâ resmi olarak "desteklenmiyor" etiketinde görünüyor fakat Valve'in Linux üzerinde Windows oyunlarını çalıştırmaya yarayan uyumluluk katmanı Proton ile sorunsuz çalışıyor. Kickstarter'da vaat edilen yerel Linux port ise video kodek sorunları yüzünden bir yıldan fazladır erteleniyor. Güzel bir not da var: Oyun, Steam'de Türkçe alt yazı desteği sunan nadir indie yapımlardan biri.

Görsel: Steam

Son Söz: 15 Yıl Değer mi?

ASYLUM, mükemmel bir oyun değil. Hatta bazı yerlerde ciddi biçimde kusurlu. Ama aynı zamanda bu türün ruhuna inanarak yapılmış, tutkuyla ve zanaatkârane bir özenle bezenmiş son derece samimi bir yapım. Hanwell'in koridorlarında geçirdiğiniz saatler, bir film izlemek gibi değil; daha çok VHS kaset koleksiyonunuzu tozdan temizleyip eski bir B-sınıfı İtalyan korku filmi gece yarısı tek başınıza izlemek gibi. Rahatsız edici, yavaş, zaman zaman sıkıcı, zaman zaman büyüleyici.

Scratches, **Myst** veya **The 7th Guest** tarzı klasik point-and-click seviyorsanız; Lovecraft'ın kozmik korku evrenine bayılıyorsanız; **Session 9** gibi akıl hastanesi temalı filmleri beğeniyorsanız bu oyunu seversiniz. Eğer hızlı aksiyon istiyorsanız; çoklu son bekliyorsanız; her şeyin açıklandığı finalleri arıyorsanız sevmekte zorlanabilirsiniz. Sandscape bu oyunu 15 yıl boyunca sadece kendi vizyonları için, hiçbir motor trendine ya da pazarlama baskısına boyun eğmeden bitirdi. Bugün, yapay zekânın oyun yapımına sızdığı bir dönemde bir grup insanın "Biz bunu kendimiz, elimizle yapacağız" demesi ve başarması başlı başına saygıyı hak ediyor.

Ve son bir not: Oyunu bitirdikten sonra zihniniz raydan çıkmışsa ve duvarların arkasında bir şeyler duymaya başladıysanız, endişelenmeyin. Bu, ASYLUM'un üzerinize çöktüğünün en büyük göstergesi. Hanwell hayal ürünü ama bu kadar gerçekçi kurgulanmış bir karanlığın hiçbir yerden beslenmediğini kim söyleyebilir?

Artılar

- Gerçek akıl hastanesi planlarından ilham alan detaylı, atmosferik harita tasarımı
- Lucio Fulci, Hammer Films ve John Carpenter etkisini taşıyan sevgi dolu görsel ve işitsel dil
- Jonathan Boakes'un Dr. Miller performansı ile dolu, kaliteli seslendirme
- Scratches evrenine göz kırpan tatlı easter egg'ler
- Ucuz korkutmalardan kaçınan, yavaş yanan korku deneyimi
- Mantıklı ve dürüst bulmacalar, elinizden tutmayan tasarım
- Türkçe alt yazı desteği
- Yapay zekâ karşıtı, el işçiliğine saygılı üretim felsefesi
- Doğru kitleyle buluşursa gerçek bir kozmik korku final

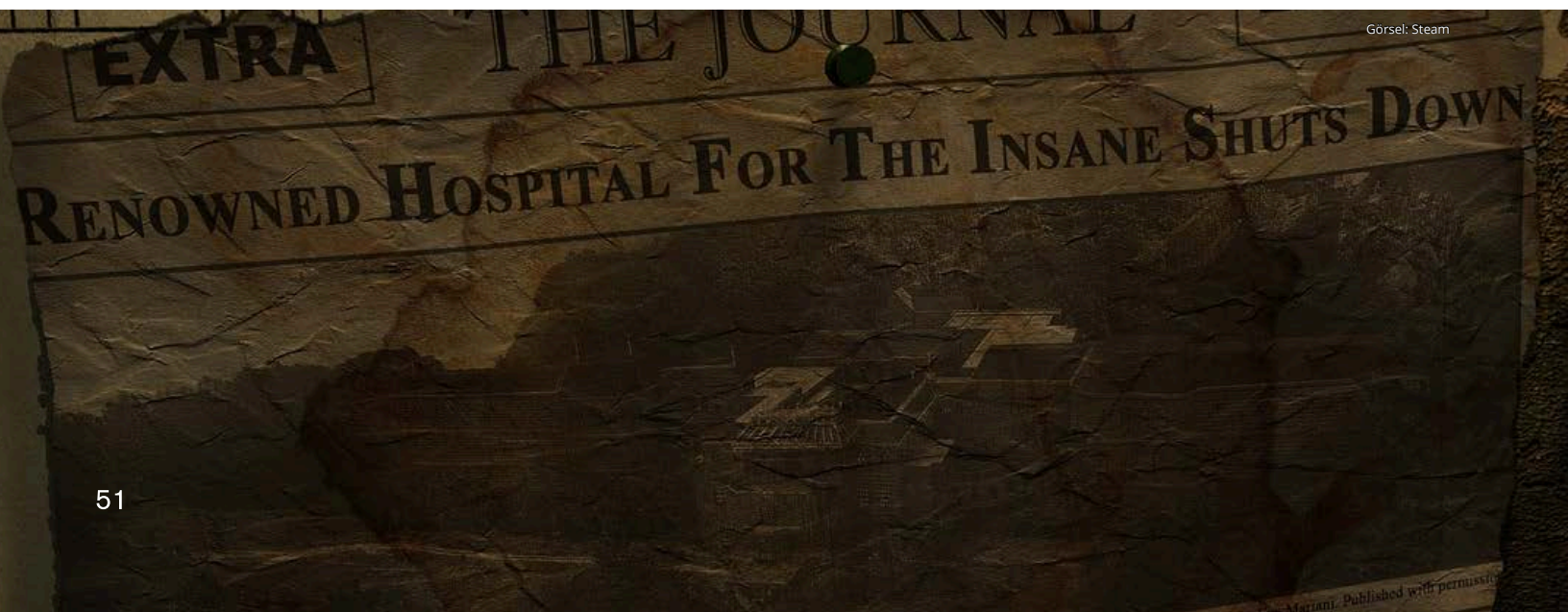
Eksiler

- Dört katlı boş bir binada sürekli ileri geri yürümek yorucu
- Tek son mekânı, yüksek beklentili oyuncular için hayal kırıklığı olabilir
- Node tabanlı hareket bazı oyuncularda mide bulantısı yapabiliyor
- Hikâye ikinci yarıdan sonra belirgin biçimde dağılıyor
- Ara sahne animasyonları tutuk
- Envanter arayüzü zahmetli, hızlı seyahat yok
- Steam Deck'te resmi desteklenmiyor (Proton ile çalışıyor)

Kaynaklar

- *Adventure Game Hotspot - ASYLUM review (Nisan 2025)*
- *Well-Played - Asylum Review ve Agustín Cordes röportajı (Mart-Nisan 2025)*
- *GeekGasm - Asylum (PC) Review (Nisan 2025)*
- *Steam Deck HQ - ASYLUM Softlock Fix haberi (Nisan 2025)*
- *GamingOnLinux - ASYLUM release coverage (Mart 2025)*
- *Steam Community - Oyuncu yorumları ve Sandscape duyuruları (2025-2026)*

Görsel: Steam

Hu-huuu-hu! Hu-huuu-hu!

Haydar gözlerini aralamaya çalıştı.

Hu-huuu-hu!

Şu uğursuz da ev belledi bizim çatıyı, diye geçirdi içinden. Hoş eli varıp da çatıyı da aktaramamıştı ki bir türlü. Yaza doğru bir el atması lazımdı.

Saat kaçtı acaba? Nöbete geç kalmasındı?

Davranıp kalkmaya çabaladı ve kafasının arkasına saplanan keskin acıyla yüzünü buruşturarak kendini yavaşça yattığı yere bıraktı.

Uykumda çok terledim ellam, diye düşündü. Çarşaf buz gibi olmuş.

Sonra o tanıdık koku, olanca kesifliğiyle burun deliklerine doluşuverdi.

Haydar'ın gözleri fal taşı gibi açıldı.

Solmakta olan gökyüzündeki son yıldız, işveli bir kız gibi göz kırpyordu.

Acıya macıya aldırmadan dimdik doğruldu ve başını sağa çevirir çevirmez dün defnedilen Nazife Hanım'la dip dibe yattığını kavradı.

Gayri ihtiyari, poposunun üzerinde sürünerek kendini geri attı. "Ben... ben buraya nasıl geldim?" diye mırıldandı.

"Tövbeler olsun!"

Alelacele boynundaki muskayı yokladı. Gömleğinin altındaki üçgen şeklin tanıdık dokusu onu hiç bu kadar rahatlatmamıştı.

Muskası yerindeydi ve doğrulabilmişti. Demek ki iyi saatte olsunlar bu kez pek de ilişmemişti ona. Gerçi kafasının arkası devasa bir kalp gibi zonkluyordu ama—

Bir dakika.

Eliyle başını ovalayınca, sanki beynindeki sis de dağılır gibi olmuştu.

Derbi. O akşam derbi vardı.

"Tabii ya," diye mırıldandı. Hatta nöbeti devralırken Sedat'a takılmıştı bile; derbi gününe mi denk getirilir kız isteme diye! Sonra kulübesine girip güzel bir çay demlemiş, radyoda derbiyi dinlemeye koyulmuştu. Ne de çekişmeli maçı ama! Peki, kaç kaç bitmişti?

Kaşlarını çatarak düşündü.

Nedense bunu bir türlü anımsayamıyordu.

Devre arasına kadarki kısım netti zihninde. Sonra maç tekrar başlayana kadar hızlı bir devriye atmaya karar vermişti.

"Doğru bak," dedi kendi kendine. "Taze mezarların olduğu tarafa gider gelirim dediydim."

Emektar fenerinin ışığında topraktan fırlamış dişler gibi parlayan mezar taşlarını, yeni kısma yaklaştıkça yoğunlaşan toprak kokusunu tüm canlılığıyla anımsadı.

Sonra?

Sonra uzakta solgun bir ışık seçer gibi olmuş ve galiba seslenmişti o tarafa doğru. Mezarlığa kafayı bulmaya gelen birkaç ergen yüzünden ikinci yarıyı kaçırmaya niyeti yoktu.

Ama film burada kopuyordu.

Demek ki bayılmıştı. Ama neden durduk yere bayılındı ki? O yaşına kadar bir kez bile bayıldığı vaki değildi.

Gerçekten uğramışlar mıydı acaba?

"Tövbe tövbe," diye mırıldandı. O olaydan beri küçük abdestini hep caminin tuvaletinde yapıyor, kaynar suyu hep desturla döküyordu oysa.

Acaba radyonun sesi mi fazla yüksekti? Ondan mı rahatsız olmuşlardı?

Ağır ağır doğrulurken, "Ben," dedi kendi kendine, "iyisi mi bugün camiye bir uğrayayım da hocayla konuşayım. Neme lazım."

Okuya okuya ayaklandı, üstünü başını silkeledi. Allahtan toprak kuruydu; dolmuşa çamurda debelenmiş domuzlar gibi nasıl binerdi yoksa? Hemen yanı başındaki fenerini de alıp ipini bileğine sıkıca doladı.

Gitmeden Nazife Hanım'ın mezarını da şöyle bir yoklasa iyi olurdu. Hafifçe sendeleyerek ayak tarafına gitti; her şey yerli yerindeydi. Sonra da baş tarafına yöneldi; burada da sorun görünmüyordu. Gerçi mezarın tepesinde tuhaf bir kabarıklık vardı ama yeni kazılmıştı daha; tam oturmamıştı.

Arkasını dönüp kulübeye doğru birkaç adım atmıştı ki gözü yerde, otların arasında bir şeye takıldı.

Patlamış bir balona benziyordu.

Balon olur mu canım, diye geçirdi içinden. Birileri kedilere sosis filan bırakmıştı herhalde.

Öne doğru bir adım daha atıp eğildi, baktı.

Tam boğum hizasından kopmuş, bembeyaz bir başparmaktı bu.

Haydar'ın dünyası bir kez daha karardı.

Müzik bitti.

Alkış koptu.

**Kepler havaya uçarken nereden geldiği
“şimdilik” bilinmeyen bir patlama oldu.
Ülkenin gelmiş geçmiş en büyük felaketi
o haziran ayında yaşandı...**

Netflix'te bir anda popüler olup herkesin Instagram hikayelerinde gördüğünüz o dizileri bilirsiniz. Haber sitelerinde "Netflix'in mini dizisi acayip beğeniliyor", "harika", "finali ters köşeee" benzeri başlıkları da görünce insan ister istemez merak eder hani. Bu meraka yenik düşerek izlediğim son Netflix dizisi, aynı isimli romandan uyarlanan, 6 bölümlük bir suç/intikam mini dizisi olan **His & Hers** oldu. Türkiye'de "**Ne Yaptığını Biliyorum**" adıyla yayınlanan dizinin çeviri tercihini önce garipsemiş olsam da romanın da bu adla Türkçeye çevrildiğini fark etmem uzun sürmedi. 2020'de yayınlanan ve Alice Feeney tarafından kaleme alınan romanın ve 6 bölümlük mini dizimizin hikâyesi ise şöyle: Ormanda bıçaklanarak öldürülen bir kadının haberini yapmak üzere geçmişte yaşadığı kasabaya gelen spiker Anna, bu konuyu çözmeye çalışan eski eşi Jack ile karşılaşır. Çok da iyi sonlamamış bu ilişki, cinayeti araştıran ve haberleştirmeye çalışan ikili arasında da sürtüşmelerin de şiddetlenmesine neden oluyor.

Başrollerinde Tessa Thompson ve Jon Bernthal'i izlediğimiz mini dizi, bir cinayetle başlamış olsa da hikâyede birbirini takip eden cinayetler görüyoruz ve konu burada derinleşmeye başlıyor. Bunun lise yıllarında genç bir arkadaş grubu arasında yaşanan bir konuyla bağlantısını ve bir intikam hikâyesine dönüştüğünü anladığımızda ise aklımıza tabii ki yerli yapım **Ufak Tefek Cinayetler** geliyor. Olay örgüsünün fazlasıyla benzer olduğunu siz de hemen fark edeceksiniz.

Üstelik **Ufak Tefek Cinayetler** 2017 yapımı, romanın yayınlanma tarihi ise 2020. Yani ilk akla gelen bizimkilerin esinlenmiş olduğuydu da tarihsel açıdan bu mümkün değil. Alice Feeney abla bir yerlerden bizim UTC'ye denk gelmiş olabilir mi, diye de düşünmedim değil. Her ne kadar konu ve olaylar aynı olmasa da olay örgüsünde büyük benzerlikler var. Tabii ki bu dizide yaşananlar çok daha sert. Bizde malum RTÜK...

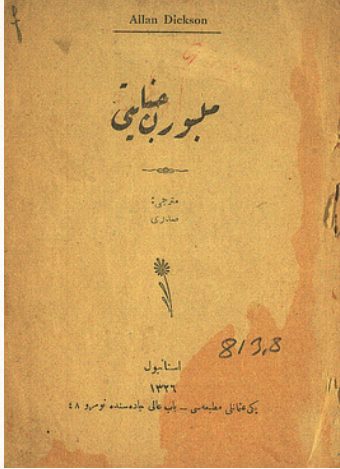
Dizide karakterlerle bağ kuramıyorsunuz. Çoğunun ismi bile aklınızdan çıkıp gidiyor. Bir dizinin beni kendine bağlayıp bağlamadığını anlamak için hep bu testi yaparım. **Karakteri gördüğüm zaman adını biliyor/hatırlıyorsam o dizi bence tamamdır.** Karakterlerle bağ kuramamış olmamın en büyük nedenlerinden biri bence çok iyi yazılamamış olmaları. Romanda nasıldır bilemiyorum fakat dizide spiker ablamız çok *yavan* hissettirdi. Polis abimiz ise sinema ve dizi tarihinin gördüğü en *şapşal* polis olabilir. Aslında bunu bir açıdan beğendim diyebilirim. Neden tüm polisler ultra zeki, kusursuz, dünyanın en iyisi olsun ki? Bazıları o kadar da zeki olmayabilir, bu onların da hakkı bence.

Örgü benziyorsa da **Ne Yaptığını Biliyorum** şaşırtıcı finaliyle kendini **Ufak Tefek Cinayetler**'den ayırıyor. Dizi ters köşesiyle çok şaşırtmış, insanları şok etmiş, ağızlarını açık bırakmış olsa da ben finali şaşırtıcı olduğu kadar "şaşırtıcı olması için zorlanmış" buldum. İzlerken seyir zevki yaşıyor elbette, sonuçta beklenmedik bir son. Fakat o seyir zevki bir müddet sonra hafiften yüz ekşitmiyor da diyemem. Daha altı dolu, daha etkileyici bir fikirle de izleyiciyi şaşırtmak mümkün olabilirdi.

Yine de genele baktığımızda 6 bölüm ile ideal bir izleme süresine sahip mini dizi; psikolojik drama, suç, gizem hikayelerini seviyorsanız bir çırpıda oturup izleyebileceğiniz bir Netflix yapımı. IMDb puanı 7.1 ve bendeki kekremsi hissine en yüksek puanı final bölümü almış. Bakalım siz finali çarpıcı mı bulacaksınız, yoksa zorlama mı?

İyi seyirler!

*Yazan: Allan Dickson
Mütercimi: Sadrî
Latin Harflerine Aktaran:
Bünyamin Tan*

[17] Paterson'un ikâmetgâhına yaklaştım. Birçok adamlar bâhçenin içerisine, kapının önüne yığılmışlardı. Memûrlara ikâmetgâha kimseyi geçirmemeleri için sıkı sıkı tenbîhât (tembihler) icrâ ettikten sonra içeriye girdim. Dirtyyi de aşağıda bıraktım. Cinâyetin vukû bulduğu odaya gitmek üzere kendi kendime merdîvenlerden çıkmaya başladım. Her şeyi yalnız başıma görmek, cinâyeti istediğim gibi âsûde (etki altında olmadan) bir fikirle tedkîk etmek, düşünmek istiyordum. Zavallı Paterson'un odasına girdim. Bîçâreyi yatağına yatırmışlardı. İşte en nazîk nokta-i tedkîk (soruşturma noktası) silinmiş. Mahal-i cinâyete (cinayet mahaline) ilk gelen memûr maktûlû yerden kaldırmış, cinâyete el sürmüştü. Dâimâ memûrlara bir cinâyet olsun, bir vaka olsun bir yere çağrıldıkları, gittikleri vakit hiçbir şeye dokunmamalarını, maktûle, eşyâya asla el sürmemelerini söylerim, tenbîh ederim. Lâkîn yine her neden ise bu adamlar ya hâfizalarının zaafından, yâhûd tedkîkât ve takîbâtın bu kadar ince noktalarına akıl [18] erdiremediklerinden olacak en ewel pek ehemmiyetli bir iş görüyorlarmış gibi maktûlleri evirirler, çevirirler...

"Muhibbim (Dostum, sevdiğim kimse) Paterson uyku esnâsında katledilmişti. Odadaki âsârdan (izlerden, belirtilerden) anlaşılıyordu ki zavallı adam ilk bıçak darbesinde uyanmış. Kâtîlin üstüne atılmış. Mukâvemete (direnmeye, karşı koymaya) çalışmış. Lâkîn kâtîl kuvvetli elleriyle Paterson'u yakaladığı gibi odanın orta yerine çarpmış ve işitilmemiş bir vahşet ve sûratle elindeki bıçağı râst gelen yerine saplamış. Halılar, dîvârlar (duvarlar) kan lekesi içinde idi.

Kâtîl cinâyeti ikmâl eder (tamamlar, bitirir) etmez çekmeceleri, kasayı alt üst etmiş; para, banknot, elmâs gibi ne kadar kıymettâr (değerli) eşyâ varsa toplamış, savuşmuş.

Etrâfî ararken Paterson'un yazı masası üstünde musanna (sanatlı yapılmış, işlenmiş) bir mâymûncuk (kilit açmaya yarayan alet) gözûme ilişti. Kâtîl nasılsa bunu orada unutmuştu. Bunu aldım, dikkatle muâyeneye (incelemeye) başladım. Küçük fakat fevkalâde mükemmel bir âlet. Şimdiye kadar bu kadar zarîf bir mâymûncuk daha görmemişim. Takrîben (yaklaşık olarak) on beş parmak uzunluğunda idi. Ucunda papağan gagası şeklinde bir çengel vardı. Sapın [19] diğer nihâyetinde (ucunda, sonunda) ince bir vîdâlî kapak açılıyordu. Bu sapın içerisi bir nevi küçük mahfaza (saklama yeri, kutu) idi ki içinde câm kesmek için düzgün ve maden bir sapa geçirilmiş bir elmâspâre (elmas parçası), bir de gâyet ince, sert, ufak bir testere vardı. Bunlardan başka bir tâne de metîn (sağlam, dayanıklı) bir matkap kolu. Hâsılı (sözün kısası) şu ufaklık âlet sâhibinin her türlü işine yarayabilirdi. Kasa kırmak, billûr (kristal, cam) kesmek, kilîf açmak, îcâp ederse (gerekirse) madenî levhaları bile delmek... Kâtîl, hırsız tesâdüf edeceği (rastlayacağı) bütün mevâni (engeller) ve müşkilâtı (zorlukları) bu küçük âletle kırıp geçebilirdi. Şu mâymûncuk pek ziyâde nazar-ı dikkatimi celbetti (dikkatimi çekti). Hiçbir kâtîl, hiçbir hâin böyle mükemmel ve elzem (çok gerekli, vazgeçilmez) bir âleti elinden kaçırmak istemezdi. Belki bir yeri karıştırırken bir gürültü bir ses işitmiş, bırakıp gitmiş. Yâhûd karşısına biri çıkmış şaşkınlıkla unutmuş.

Bundan sonra odanın her tarafını dikkatli dikkatli gözden geçirmeğe başladım. Kan lekelerinden başka yerlerde bir küçük iz, halılarda bir yırtık, bir eser-i mücâdele (mücadele izi) bulmağa çalışıyordum. Kâtîle Paterson'un uğraştıkları yatak örtülerinden, yorganların dağınıklığından belli idi. Kânâpelerin, halıların, döşemelerin [20] ipliklerine varıncaya kadar elden, gözden geçirdim. Lâkîn hiçbir şey bulamadım; bulamıyordum. Diğer odaları da birer birer gezdim, müdekkikâne (dikkatle) araştırdım. Buralarda da bir şey görmedim. İş beni düşündürmeğe başlamıştı. Öyle hissediyordum ki bu defa taharriyât (araştırmalar) ve takîbât (takipler) pek uzun, pek çetîn, pek tâkat-şiken (güçten düşüren) olacaktı. Vâkiâ (gerçekten) elime bir küçük mâymûncuk geçti, geçti ama bu kimin idi? Şurada telâş ile bırakılmış.

Anlaşıyor ki kâtil her kim ise üzerine biri gelmiş. Lâkîn kim? Şu sefil uşak mı? Patrick mi? Bu zanna nazaran (bu görüşe göre) kâtil bunu da, Patrick'i de vurmuş, öldürmüş olacak. O hâlde Patrick'in cesedi bulunmak lâzım gelmez mi?

Bâhçeyi, evin alt katını, köşeyi bucağı aradık, arattık. Bir şey yok. Cinâyete temâs eder bir küçük nokta bulamadık. Boş boşuna birçok zamânlar gâip ettik (kaybettik) o kadar.

Tekrâr Paterson'un yatak odasına girdim. Fevkalâde dikkat ve itinâ ile cesedi yeniden muâyeneye başladım. Yaralar pek derin ve elem-fezâ (elem verici) idi. Her darbeye bıçak kabzasına kadar girmiş. Belli ki darbeler metîn (sağlam), pûlât (çelik) gibi sağlam bir elle vurulmuş. Bundan başka bir şey daha keşfettim. Kâtil [21] solak imiş. Bütün cerîhalar (yaralar) soldan sağa doğru açılmış. Şimdi Patrick'i bilirim ki solak değildir. Dâimâ sağ eliyle iş görürdü. Hele Paterson'un yanında bulunduğum vakit kaç defa dikkat ettim ki her şeyi sağ eliyle tutuyor, taşıyordu. Bir de zaîf, nahîf (ince yapılı, hassas, cılız) bir adamdı. Kolları öyle vahîm (ağır, korkunç, tehlikeli) ve derin yaralar açacak kadar kuvvetli değildi.

Şu müşâhede (gözlem, inceleme) üzerine kâtilin Patrick olmadığına bir kat daha emniyetim (güvenim, inancım) arttı. Evet bu bıçak yaraları Patrick'in elleriyle açılmamıştı. Bir cihet (yön, taraf) var. Öyle bilir a! Patrick belki asıl kâtile yol göstermiştir. Hâtırıma (aklıma) bu noktada gelmiyor değildi. Patrick'in Paterson gibi zengin bir adamın yanına girdiğini haber alan bazı sefil, rezîl, bî-mâye (nasipsiz, sermayesiz, mayasız) herîfler gelip Patrick'i bulurlar, iknâ ederler. Paterson'u katlederler. Lâkîn Patrick'in bütün hayât-ı sefilânesini (sefalet içindeki hayatını) bilirim. Hiçbir defa yanında tehlikeli bir adam görmemiştim. Sefil idi, fakat öyle âdî herîflerle görüşmezdi. Vâkıâ (gerçi, her ne kadar) zekî idi. Lâkîn pek sâf ve korkaktı. Hâsılı (sözün kısası) fikrim dönüyor, dolaşüyor; Patrick'in safvet (saflık, temizlik) ve masûmiyetinde tevakkuf ediyordu (duruyordu). Mümkün değil bu adamın bir kâtil olduğuna, kâtilere muâvenet (yardım) [22] ettiğine gönlüm müsâade etmiyordu. Patrick hakkında şu zanda bulunduğum için âteş içinde kaldım. Sebebini bilmeyerek kendi kendimden sıkıldım, terledim. Bu çalışkan, bîkes (kimsesiz), sâf Patrick kâtil olamazdı. Bu cinâyette bence başka bir şeytân eli vardı. Kâtili başka yerlerde aramalı. Zavallı Paterson'un cesedi nazarımı cezbedip duruyor, yüreğimi yakıyordu. Of! Bir levha-i elem ki boğazıma ukdeler tıkadı. Herbâr şâtır (neşeli), dâimâ hande-rîz (gülücükler saçan) gözler sönmüş, tatlı sîmâ donmuş, vücût yara içinde... Göz yaşlarımı sildim. Mây Münçüğüme itinâ ile yerleştirdim. Elde bundan başka bir eser, bir nişâne yoktu. Kâtil ancak bu küçük demir pârçasıyla ele geçecekti.

Odaya son bir nazar-ı tetkîk (inceleme bakışı) daha fırlattıktan sonra aşağıya indim. Polis komiseri kapının içerisinde ve merdîvenin başında durmuş ikâmetgâha (konuta, oturlan yere) kimseyi bırakmıyordu. Yanındaki memûrları da diğer kapılara dağıtmıştı. Bâhçeden baktım, ikâmetgâhın etrâfında kadın erkek kaynıyor. Bu insân denizini yarıp geçmek için yanıma bir memûr aldım.

Bu adam bin müşkilât (zorluk, güçlük) ile yol açabildi. Ne ise ikâ[23]metgâhıma avdet ettim (döndüm). Darüliştigâlîme (çalışma odama, iş yerime) girer girmez Dirty'yi çağırdım. Dedim ki:

- Azîzim (Değerli dostum, canım) Dirty! Şimdi bir dilenci kıyâfetine gireceksin. Çehrene (yüzüne) bir reng-i elem (keder rengi, üzüntülü bir ifade) vermeli. Bu parlak nazarlar (bakışlar) olmaz. Anladın mı? Pejmürde (eski püskü, darmadağın) bir câket, yırtık bir pântolon, yağlı bir şâpka; herkesin merhamet ve rıfkını (yumuşaklığını, şefkatini) celbedecek (çekecek) evzâ (tavırlar, haller). Bir timsâl-i sefâlet (sefalet örneği, yoksulluk sembolü) olmalı. Giyinir giyinmez 'Carlsbad'a gideceksin. Vakıt gâip etmeyiniz (kaybetmeyiniz). 'Gelincik' mahallesini bilirsiz değil mi?

- Şüphesiz Mösyö Allan. Morton cinâyetine tahkik ve takip ederken iki defa gitmiştim.

- Güzel, güzel! Ama burada kendini bildirmemelisin. Seni kimsenin tanımadığına, tanımayacağına emîn misin?

- Oh! Buna katiyen emînim, bu ciheti hiç düşünmeyiniz. Hele elbisemi değiştireyim. Beni siz bile tanıyamazsınız. Bir kere kirli pâçâvrâlar içine gireceğim. Sonra şu çehrenin yerine âdetâ diğer bir çehre getireceğim. Yapma kırmızı saçlar, gözlerimin etrâfında fırça ile mâhirâne bir sûrette husûle getireceğim siyâhlıklar, çizgiler beni [24] büsbütün başka bir adam yapar. Hele alнімda ve şakaklarımda boya ile o kadar sanatkârane buruşukluklar teşkil ederim ki hayrette kalırsınız. Bu tebeddülâata (değişikliklere, başkalaşımara) bir de takma bıyık ilâve ediniz. Bakalım, Dirty'yi kimse tanıyabilir mi? Evzâ-ı sefilâneyi (sefilce tavırları, koksul hallerini) taklîtteki mahâretime (becerime, ustalığıma) de hiç diyecek yoktur. Lerzişdâr (titrek) adımlar atmakta, meyûs (ümitsiz, kederli) nazarlar (bakışlar) atfında (yöneltilmesinde) emsâlîmi (benzerimi, dengimi) bulamazsınız. Manzara-i pejmürdem (perişan görünüşüm) emîn olunuz ki en sengdil (taş kalpli, acımasız) adamları müteessir eyler (duygulandırır, etkiler)...

— Mükemmel, mükemmel!... Şimdi beni dinle... İşte bir mâymûncuk ki fevkalâde bir mahâretle vücûda getirilmiş. Bu kadar takîbât ve tahkikâta bulundum. Şimdiye kadar bu kadar zarîf ve musanna bir mâymûncuk daha görmediğimi itirâf ederim. Şu hâlde nazaran bu âlet Amerika'ya yeni gelmiş bir tâkım şeytânlar gözü açık, sefiller tarafından istimâl olunuyor. Şu küçük âlet bunların şeytanet ve mahâretini anlamak için kâfidir. Bu gibi nâkisler alelekser 'Gross Grove'da toplanırlar. Orada içerler, sızarlar. Buna emînim. Melbourne'de derbeder, rezîl adamlar için buradan daha müsâit bir mahal, muvâfık bir melce yoktur. Hiçbir serrişte [25] vermeyerek buraya girmeli, bu formaya (formaya) herîflerle cândan arkadaş olmalı. Anlıyor musun!

Dirty sordu:

- Pekalâ. Lâkîn mâymûncuk ne olacak, ne işe yarayacak?

- Bu âlet elde yegâne ipucu demektir ki ne olur ise olsun kaçırmağa gelmez. Zavallı Paterson'un odasında, masasının üstünde bulundu. Kâtilin kendi malı olduğuna hiç şüphe yok. Fikrimi anlayabiliyor musun? Netîceye ancak bununla vâsıl olabileceksiniz.

- Netîceye bununla vâsıl olacağız, olacağız ama pek kolay değil...

- Bilemem orasını. Mahâret ve iktidârını işte bu meselede göstereceksin. Sana büyük bir mükâfât vaat ederim. Bilmez misin ki Paterson benim en sevgili bir muhibbim idi. Kâtili bir dakika ewel yakalamalı. Bu latîf arkadaşın acısını bir sefilin yanına bırakmak hoşuma gitmez...

- Çalışırım Mösyö Allan.

- Zekâ ve dirâyetini bilirim. Fazla lakırdı ise ne dersin?

[26] Dirty beni pek çok severdi. Hürmet ve muhabbetle eğilerek kapıya doğru ilerledi. Lâkin bir iki adım atar atmaz dönerek dedi ki:

- Her gün gelip sizi göreyim mi?

Derhâl haykırdım:

- Sakın ha! Mühim bir nokta keşfedinceye kadar 'Carlsbad'dan ayrılma. 'Gelincik' mahallesinde ikâmet edersen, îcâp ederse hâline göre yıkık dökük bir kulübe tut. Sekiz gün, on beş gün, bir ay ne kadar lüzûm görürsen kal. Bana gelme, başka bir tarafa da gitme. Sana bol bol müsâade. Orada istediğin gibi gez, yat, kalk.

Dirty biraz çehresini buruşturarak dedi ki:

- Pek güzel Mösyö Allan.

- Ben bir şey his ve keşfedersem sana bir mektûpla bildiririm. Ona göre hareket edersin.

- Emirlerinizi noktasına icrâ edeceğimi bilirsiniz.

Dirty gitti. Ben de dârüliştigâlimin önündeki küçük balkona çıkarak bir koltuğa atıldım. Şimdi ne yapmak **[27]** tetkikâta nereden başlamak lâzımdı, düşünmeğe başladım.

Vakit gurûp (gün batımı), semâ (gökyüzü) bir cihân-ı elvân (renkler dünyası). Bülend bülend (yüksek yüksek) binâlar, kuleler, kubbeler bu sahfa-i rengârenk (renkli sayfa, renkli görünüş) üzerine kurşun renginde bir gölge gibi dizilmiş, dökülmüş. İnikâsât-ı vâpesîn (son akisler, son yansımalar) âfitâp (güneş) ile câmlarda birer âteş-i gülgün (gül renkli ateş) parlıyor Paterson. Latîf (nazik, hoş) arkadaş! Menâzir-i bedîa-i tabîata (tabiatın eşsiz, güzel manzaralarına) ne kadar meftûn (hayran, tutkun) idi? Vâkiâ (gerçi) nahîf (ince, cılız) idi. Fakat bu nehâfette (incelikte, zayıflıkta) o kadar ince bir letâfet (güzellik, hoşluk), bir sevimlilik vardı ki insân el ile dokunmağa kıyamazdı. Hele sîmâsı (yüzü) safvet (saflik, temizlik) ve rikkatten (incelikten, acıma duygusundan) vücûda getirilmiş idi. Bir çocuk gibi nârîn, refik (yumuşak huylu, dost canlısı) idi. Kalbim hercümerç-i teessürât (üzüntülerin karmakarışıklığı) içinde çırpınmağa başladı. Ufuklara dalmış, gitmiş olan gözlerimi katre katre (damla damla) gözyaşları ıslattı. Boğazıma ukdeler (düğümler) tıkanmış hisseder gibi oldum. Bir meddücezir-i teessürât (üzüntü gelgitleri) içinde titriyordum. İnsân birdenbire bir muhibb-i azîzin (aziz dostun) öldüğüne inanmıyor, inanmamak istiyor.

Dirty'nin tahkîkât (soruşturma, araştırma) ve tetkikâtına (incelemelerine) yardım etmek, yol açmak için bazı tedbirlere lüzûm (gerek, ihtiyaç) gördüm. Bir kere Paterson'un kâtili Patrick ismindeki hizmetkâr olduğuna polisi kâni olmuş (ikna olmuş, inanmış) gibi göstermek, hakîkî kâtile böyle bildirmek lazımdı. Sefil **[28]** herîf bu sûretle (bu yolla, bu şekilde) kendini polis takibâtından (takibinden, kovalamasından) masûn (korunmuş, kurtulmuş) bilerek o kadar ihtiyâtkârane (tedbirli bir şekilde, sakınarak) harekete mecbûr olmayacaktı.

Doğru 'Daily' ile 'Melbourne' cerîdeleri (gazeteleri) idârehânelerine (yönetim yerlerine, ofislerine) koştum. Her iki cerîdeye (gazeteye) derc edilmek (yayımlanmak, eklenmek) üzere şu küçük fıkrayı (kısa haberi, yazıyı) bıraktım ki bilâhâre (daha sonra) bunu gazeteciler tevî etmişler (genişletmişler, ayrıntılandırmışlar), cerîdelere (gazetelere) o sûretle (o şekilde) yazmışlardı.

[Geçen gece ikâmetgâhında katledilen Paterson'un kâtili Patrick ismindeki hizmetkârı olduğu bittahkîk tezâhür etmiştir. Bu sefil herîf maktûlün hizmetine gireli henüz üç beş hafta olmamıştı. Patrick cinâyeti irtikâp ettikten sonra 'Sidney'e doğru firâr ettiği bazı delâilden anlaşılıyor. Kâtilin eşkâli bütün iskelelere, lîmânlara, rıhtımlara bildirilmiş. İlk vâsıl olduğu (vardığı) mahalde yakayı ele vereceği şüphesizdir.]

Birçok cinâyetlerin fâillerini (yapanlarını, suçlularını) şu yolda elde ettiğimi sırası gelmiş iken itirâf edeyim. Bu usûl (yöntem) kâtilleri mîknâtîs gibi cezbeder (çeker). Bu yolda günâgûn (çeşit çeşit, türlü türlü) tecrübelerim, muvaffakiyetlerim (başarılarım) var.

Bir de âdet edinmiştir. Bir yerde bir katil, bir **[29]** cinâyet vukû buldu mu mahall-i vakadaki taharriyâtta bir semere hâsil olmazsa şüpheli ettiğim birçok mahalleri gezer, karış karış ararım. Kâtili rastgelen yere saklanmış farz ederim. Lâkin bu defa işte gördünüz ki yerimden bile kıpırdamadım. Eğer Paterson'un kâtili 'Carlsbad'da yaşayan derbederler arasında ise behemehâl yakası Dirty'nin eline geçeceğine emîn idim. Bir de Dirty muhâl olarak kâtili bulasın. İşe yarar bir malûmât alacağını kaviyen biliyordum. Çünkü bu sefiller icrâ ettikleri denâetleri (alçaklıkları), hırsızlıkları, cinâyetleri yekdîğerinden saklamazlar. Yekdîğerlerine şeytânkârâne tebessümler saçarak anlatırlar. Paterson'un kâtili Patrick olduğunu cerâide (gazetelere) yazdırdıktan sonra beklemeye başladım.

-Devam Edecek-

İstanbul'un nisan aylarındaki o kendine has festival enerjisi, bu yıl 45. kez şehri sararken, sinemaseverlerin zihninde tek bir ortak düşünce vardı: Bu program son yılların en güçlü seçkisi mi? 45. İstanbul Film Festivali, sadece bir kutlama değil, aynı zamanda pandemi sonrası yalpalamaya başlayan festival kültürünün silkelenmesi için en önemli organizasyonlardan biri. Bu yılki festivalin en dikkat çekici yanı, kuşkusuz programın kürasyon başarısının pandemi sonrası yıllara göre biraz daha gelişmiş olmasıydı. Geçtiğimiz birkaç yılda, dijital platformların yükselişi ve stüdyo krizleri nedeniyle festival seçkilerinde bir "heyecan eksikliği" hissedilirken, bu yıl dünya prömierini büyük festivallerde yapmış, ödüllü ve keşfedilmeyi bekleyen yapımlar şehre çıkarma yaptı. İstanbul Film Festivali, 45. yılında köklerine sadık kalarak dünya sinemasının güncel haritasını önümüze serdi.

Seyirci istatistiklerine bakıldığında da bu kalite artışının karşılıksız kalmadığını görüyoruz. Sinema salonlarının doluluk oranları, sadece hafta sonu seanslarında değil, hafta içi sabah saatlerinde dahi gözle görülür şekilde yüksekti. İKSV verileri paylaştı mı bilmiyorum ama benim gittiğim her salon ve seansta başarılı bir oran vardı. Geçtiğimiz birkaç yıl ise bu durum festival tarihinin en kötü zamanlarını yaşamasına neden olmuştu. Bu durum, İstanbullu sinemaseverin nitelikli sanat sinemasına duyduğu özlemin ve festivale olan güveninin somut bir kanıtı. Aslında, yine İKSV tarafından düzenlenen Filmekimi en iyi ve merak edilen filmleri bir araya getiriyor ama o organizasyona festivalden ziyade seçki gözüyle bakmamız gerekiyor. Toplu bir ön gösterim gibi bir şey hatta. İstanbul Film Festivali'nde ise Beyoğlu'ndan Kadıköy'e uzanan hat boyunca, film aralarında kafelerde yapılan hararetli tartışmalar her zaman büyük keyiftir ve biraz olsun o duyguyu da yaşayabildik.

Ancak, her başarılı organizasyonun bir de "iyileştirilmesi gereken" karanlık tarafı vardır. 45. yılın en çok eleştiri alan noktası, ne yazık ki altyazılardaki kronikleşen hatalardır. Filmlerin dijital kopyalarına gömülü olmayan, harici bir sistemle yansıtılan altyazılar, pek çok seansın konforunu zedeledi. Bana denk gelen iki filmde 15-20 dakika sonra sorun düzeltilebildi ve film baştan başlamak durumunda kaldı. Bu da hem konsantrasyon hem de zaman problemi yarattı. Bazı filmlerin Türkiye dağıtımçıları yok ama onları da festival üstlenerek altyazı gömme işi bir laboratuvara yaptırılabilir. Kaldı ki bu iş basit bir pc ve programla da yapılabilir. Günümüz projeksiyon, perde ve gelişen teknolojilerinde bu denli ilkel sorunların yaşanması, festivalin marka değerine gölge düşürüyor. Gelecek yıllarda, altyazıların doğrudan kopyaya entegre edilmesi veya senkronizasyon yazılımlarının modernize edilmesi bir lüks değil, bana kalırsa zorunluluk.

Bunların dışında söyleşiler, etkinlikler, açılış ve kapanış etkinlikleri her zamanki tadıyla gerçekleşti ve bir festival daha sonra erdi. Ödül konusunda genelde sürpriz çıkmadı ama ben olsam Altın Lale'yi kesinlikle baika filme verirdim. Peki, benim izlediklerim arasından en iyi 5 film hangisi? Notlarınızı alabilmeniz ve genel vizyona da girdiğinde kaçırmamanız için öneri olarak paylaşmak isterim:

Silent Friend - Ildiko Enyedi Bedefner, Ağaçlar ve Zamanın Ruhü

Macar sinemasının büyücüsü Ildiko Enyedi, bu kez bir ağacın tanıklığında geçen üç farklı zaman dilimini anlatıyor. 100 yılı aşkın bir süreye yayılan hikaye; bir botanikçinin gözlemleriyle başlıyor, modern bir aşk hikayesine uzanıyor ve geleceğin belirsizliğinde son buluyor. Enyedi, insan merkezli bakış açımızı kırarak doğanın ritmiyle sinemanın ritmini birleştiriyor. Silent Friend, izleyiciyi acele etmemeye, sadece izlemeye ve hissetmeye davet eden, meditatif bir başyapıt. Görüntü yönetimi o kadar güçlü ki, perdedeki ağacın nefes aldığını duyabiliyorsunuz. Bir de tabii Tony Leung faktörü var. Uzun süre sonra onun sağlam bir performansını izlemek bünyelere iyi geldi.

Resurrection – Bi Gan Rüyaların Mimarı Geri Döndü

Kaili Blues ve Long Day's Journey Into Night ile bizi rüyaların labirentine hapseden Bi Gan, Resurrection ile sınırları daha da zorluyor. Zamanın lineer akışını reddeden yönetmen, bir adamın geçmişiyile ve kayıplarıyla hesaplaşmasını fantastik bir atmosferde sunuyor. Sinema tarihinde Bi Gan kadar "saf sinemayı" rüya estetiğiyle birleştiren az isim var. Uzun plan sekanslarındaki ustalık ve ses tasarımı, filmi sadece bir "izleme" eylemi olmaktan çıkarıp "yaşanan" bir deneyime dönüştürüyor. Gerçeklik ile hayalin iç içe geçtiği bu görsel şölen, festivalin en cesur işiydi.

Summer Beats – Lisa Akoka Gençliğin Gürültüsü ve Sessizliği

Lisa Akoka, ilk uzun metrajlısı The Worst Ones ile yakaladığı o samimi dili Summer Beats ile bir adım öteye taşıyor. Bu kez yönetmen koltuğunda yalnız değil ve yanında Romane Gueret var. Bir grup gencin sıcak bir yaz mevsiminde, müzik, arkadaşlık ve büyüme sancılılarıyla geçen günlerini konu alan film, son derece dinamik bir yapıya sahip. Film, "coming-of-age" (büyüme hikayesi) türünün tüm klişelerini elinin tersiyle itiyor. Karakterlerin doğallığı, sanki bir kurgu izlemiyormuşsunuz hissi yaratıyor. Akoka, gençliğin o hırçın ama bir o kadar da savunmasız halini yakalamakta çok usta. Filmin soundtrack seçkisi ise tek başına bir alkış hak ediyor.

Hen – György Pálfi Grotesk Bir İnsanlık Alegorisi

Taxidermia'nın yönetmeni Pálfi, yine rahatsız edici ama bir o kadar da merak uyandırıcı bir evrenle karşımızda. Hen, kırsal bir bölgede geçen, absürt öğelerle bezeli bir gerilim-drama hibriti. Bir tavuğun peşinden giden hikaye, giderek toplumun en karanlık dehlizlerine iniyor. Pálfi sineması her zaman bir meydan okumadır. Hen, izleyiciyi konfor alanından çıkarıyor ve insanın hayvani dürtülerini metaforlar üzerinden yüzümüze çarpıyor. Teknik anlamda kusursuz olan film, festivalin "provokatif" kontenjanını layığıyla doldurdu. Ayrıca, tavuk başrolün performansı da kusursuza yakındı.

Rose – Sebastian Schleinzer Tarihin Gölgesinde Bir Yüzleşme

Schleinzer, Rose ile bizi 19. yüzyılın sonlarına, katı toplumsal kuralların ve sınıfsal farklılıkların ortasına bırakıyor. Gizemli bir kadının kimlik arayışını ve bir malikanedeki dengeleri altüst edişini anlatan film, soğuk ve mesafeli bir estetik taşıyor. Filmin gücü, söylediklerinden çok sustuklarında saklı. Schleinzer, Haneke ekolünden gelen o tekinsiz atmosferi harika bir dönem atmosferiyle birleştirmiş. Karakter derinliği ve oyunculuk performansları, Rose'u sadece bir dönem filmi olmaktan çıkarıp evrensel bir kimlik sorgusuna dönüştürüyor. Sandra Hüller, her zamanki gibi müthiş bir performans ortaya koyuyor ve filmin gücünü yükseltiyor.

İstanbul Film Festivali, ruhu olan, sinemayı yeniden salonlara döndüren ve en önemlisi "keşif" duygusunu diri tutan bir edisyon olarak hafızalara kazındı. Gelecek yıl, altyazıların beyaz perdeyle daha barışık olduğu bir festivalde buluşmak dileğiyle.

EDEBİ FİMLER FESTİVALI

EFF
20
26

Biz Bu Filmi
Daha Önce Okuduk

7-10 MAYIS
İSTANBUL

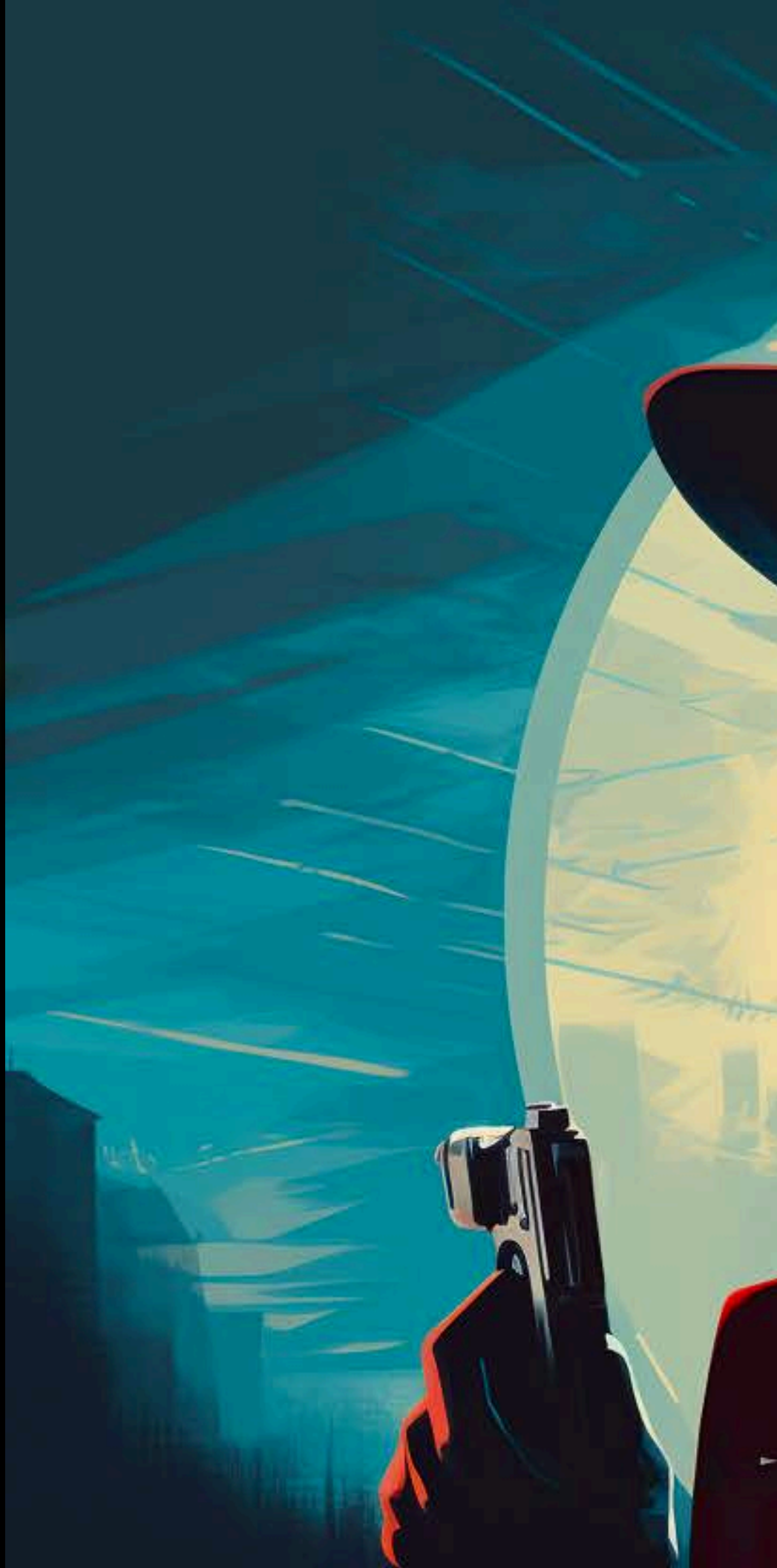
**BIZI
TAKIP
ETMEYE
DEVAM
EDİN**

@sucustu

www.sucustu.net

sucustu[et]sucustu.net

SUÇÜSTÜ Dergisi'nin
11 yazarından
11 suç öyküsü!

suçüstü

ÖYKÜLER-1

1.0x

 storytel

